

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„Службен весник на СРМ“ излегува по потреба. Рок за рекламации 15 дена. Огласи според тарифата.

Петок, 17 јуни 1983
Скопје
Број 19 Год. XXXIX

Претплатата за 1983 година изнесува 1.200 динари. Овој број чини 60 дин. Жиро сметка 40100-603-12498

266.

Врз основа на член 376, став 1, алинеја 6 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Претседателството на Социјалистичка Република Македонија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРЕДУЧИЛИШНО И ОСНОВНО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ

Се прогласува Законот за предучилишно и основно воспитание и образование, што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на седницата на Соборот на здружениот труд, одржана на 30 мај 1983 година.

Бр. 08-1539 Претседател
30 мај 1983 година на Претседателството на СРМ,
Скопје Благоја Талески, с. р.

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРЕДУЧИЛИШНО И ОСНОВНО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ

И. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат системот и организацијата на предучилишното и основното воспитание и образование, општите услови и начинот на нивното остварување, нострификацијата на дипломите и свидетелствата стекнати во странств, самоуправните општествено-економски односи, самоуправното организирање и остварувањето на самоуправувањето во организациите на здружениот труд во основното воспитание и образование, како и надзорот над нивната работа.

Член 2

Предучилишното и основното воспитание и образование е општествена, самоуправно организирана дејност во единствениот систем на воспитанието и образованието, заснована врз придобивките на современата наука, техника и култура, идејните основи на марксизмот како научна основа за изградба на социјалистичкото самоуправно општество, придобивките на Социјалистичката револуција, социјалистичката етика и хуманизам и врз педагошката теорија и практика.

Член 3

Предучилишното и основното воспитание и образование се развива како составен дел на самоуправно здружениот труд, за задоволување на потребите на нашето социјалистичко самоуправно општество, поттикнување на развојот на детето и формирање на неговата личност, здобивање со основни знаења и обезбедување основа за натамошно образование и самообразование, работа и самоуправување.

Член 4

Предучилишното воспитание и образование создава услови за вклучување во основното воспитание и образование.

Основното воспитание и образование создава услови за натамошно воспитание и образование и подготовка за работа на учениците и возрасните.

Член 5

Предучилишното и основното воспитание и образование е дејност од посебен општествен интерес.

Член 6

Во годината пред вклучување во основното воспитание и образование на децата им се обезбедува предучилишно воспитание и образование.

Член 7

Основното воспитание и образование е задолжително и трае осум години.

Член 8

Целта на предучилишното и основното воспитание и образование е да придонесува во формирањето на слободна, свесна и творечка сестрано развиена личност, способна и одговорна за изградба и развој на самоуправувањето и одбрана на нашето социјалистичко општество.

Задачите на предучилишното и основното воспитание и образование за остварување на целта од став 1 на овој член се:

— оспособување на децата и учениците низ воспитно-образовната работа, заснована врз современиот достигнувања на науката и техниката, да придонесуваат за развитокот и јакнењето на социјалистичките самоуправни односи, материјалниот и културниот развој на општеството;

— создавање основа за формирање на научен поглед на светот и изградување на сестрано развиена личност со самостоен критички дух, социјалистичка етика, интелектуални, морални и работни особини на граѓанин на социјалистичка самоуправна заедница;

— воспитување во духот на придобивките на Народнослободителната војна и Социјалистичката револуција, братството, единството, заедничкото и рамноправноста на народите и народностите на Југославија, социјалистичкиот патриотизам, слободата и независноста, во духот на сестрано и рамноправна соработка и заемно помагање меѓу народите во интерес на мирот и напредокот на светот и меѓународната солидарност;

— запознавање со историјата и достигнувањата на подрачјата на научното, техничкото, културното и уметничкото творештво на македонскиот народ, народностите во Социјалистичка Република Македонија, како и на другите народи во Југославија и на целокупното творештво, а со тоа и можност за здобивање со основи на современо општо образование;

— здобивање со основни знаења, вештини и навики;

— развивање работни навики кај децата и учениците, усовршување и поттикнување на нивните predispozicii и способности;

— развивање кај децата и учениците свест за општествена одговорност и потреба од активно учество во општествениот живот;

— збогатување на емоционалниот живот на децата и учениците, развивање смисла и способности за прифаќање, доживување и бреднување на естетските вредности;

— развивање на техничката култура, здравственото и физичкото воспитување на децата и учениците за подигање на работната способност и овозможување на здрав личен живот;

— развивање на говорот и другите изразни способности, како основ за комуницирање со средината и

— изградување на хумани односи меѓу половите и правилен однос спрема човековата средина и создадените материјални и духовни добра во општеството.

Член 9

Предучилишното воспитување и образование, покрај задачите од член 8 на овој закон, особено придонесува и за:

— правилен психофизички развој на децата и формирање на основни хигиенски навики;

— социјализација на децата преку други организирани воспитно-образовни активности;

— негување и збогатување на детското творештво и способностите за изразување со говорот, ликовниот и музичкиот израз низ играта и другите активности;

— интелектуалниот, емоционалниот и социјалниот развој на децата;

— ублажување на негативните последици и спречување на појавувањето на нови тешкотии кај децата со пречки во психофизичкиот развој и

— подготвување на децата за натамошното образование.

Член 10

Основното воспитување и образование, покрај задачите од член 8 на овој закон, особено придонесува и за:

— воведување на учениците во светот на работата и подготвување за работа по пат на нивното активно вклучување во производствената и другата општествено корисна работа;

— развој на индивидуалните способности и склоности на учениците, критичкото мислење и постојан интерес за набљудување, доживување и стекнување на нови знаења и нивна примена во практиката;

— воведување на учениците во самоуправувањето по пат на разновидни форми (одделенска заедница, заедница на училиштето и слично);

— оспособување на учениците за општонародна одбрана и општествена самозаштита;

— професионално ориентирање на учениците и

— развој на општествениот, културно-забавниот и спортскиот живот на учениците.

Член 11

Самоуправните општествено-економски односи, самоуправното интересно организирање и самоуправното организирање на здружениот труд во областа на предучилишното воспитување и образование се уредуваат со Законот за општествена заштита на децата.

Член 12

Самоуправните општествено-економски односи во основното воспитување и образование ги уредуваат работниците во основните организации на здружениот труд, работните луѓе кои со личен труд самостојно во вид на занимање вршат уметничка или друга културна дејност, адвокатска или друга професионална дејност, како и работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства во сопственост на граѓаните здружени во соодветни облици на здружување, работните луѓе и граѓаните во месните заедници, самоуправните интересни заедници за образование и други

самоуправни организации, работните луѓе во работните заедници на државните органи, општествено-политичките и општествените организации и други работни заедници што не се организирани како организации на здружениот труд и учениците (во натамошниот текст: работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници).

Член 13

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници и работниците во организациите во основното воспитување и образование за задоволување на своите лични и заеднички потреби и интереси во областа на основното воспитување и образование и за усогласување на трудот во оваа област, основаат самоуправни интересни заедници за основно воспитување и образование.

Член 14

Работниците во организациите на здружениот труд во основното воспитување и образование слободната размена на трудот ја остваруваат преку, односно во рамките на самоуправните интересни заедници за основно воспитување и образование или непосредно со работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници чии потреби и интереси ги задоволуваат.

Работниците во организациите на здружениот труд во основното воспитување и образование и работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници, во самоуправните интересни заедници за основно воспитување и образование, врз начелата на заемност и солидарност, заедно и рамноправно одлучуваат за видот, квалитетот и обемот на воспитно-образовната дејност, стандардите, основите, мерилата и другите услови за вршење на дејноста, критериумите за обезбедување на средства потребни за успешно вршење на дејноста, ги уредуваат условите за стекнување на доходот, основите и мерилата за слободна размена на трудот и меѓусебните односи во согласност со обврските утврдени со самоуправни спогодби, општествени договори, закони и општи акти на општествено-политичките заедници.

Член 15

Општествено-политичките заедници, во рамките на своите права и должности утврдени со устав, статут и закон, врз основа на заеднички утврдени потреби и можности и заеднички усогласени интереси за развој на основното воспитување и образование, учествуваат во утврдувањето на политиката за развој на основното воспитување и образование и во согласност со тоа ја насочуваат општествената репродукција врз основа на самоуправните социјалистички општествено-економски односи.

Член 16

Општествено-политичките заедници, непосредно и преку самоуправните интересни заедници за општествена заштита на децата и самоуправните интересни заедници за основно воспитување и образование, другите самоуправни организации и заедници, се грижат за развојот на системот на предучилишното и основното воспитување и образование, ги унапредуваат самоуправните општествено-економски односи, вршат општествен надзор, преземаат други мерки од општествен интерес и ја унапредуваат соработката со самоуправните организации и заедници во област на предучилишното и основното воспитување и образование во другите републики и покраини, како и во меѓународната соработка.

Член 17

Општествено-политичките заедници, самоуправните интересни заедници за општествена заштита на децата, самоуправните интересни заедници за основно воспитание и образование, организациите на здружениот труд за згрижување, воспитание и образование, организациите на здружениот труд за основно воспитание и образование и другите самоуправни организации и заедници користат стручни услуги од научно-истражувачки и специјализирани стручни организации на здружениот труд.

Член 18

Предучилишното воспитание и образование со децата од предучилишна возраст се остварува во организациите на здружен труд за згрижување и воспитание на децата во други организации на здружениот труд и во посебно организирани делови на организациите на здружениот труд од материјалното производство и општествените дејности (во натамошниот текст: организации за згрижување и воспитание), согласно со Законот за општествена заштита на децата.

Основното воспитание и образование се организира и остварува во организациите на здружениот труд за основно воспитание и образование (во натамошниот текст: основни училишта).

Во основните училишта се организира и остварува и основно воспитание и образование на децата со пречки во психофизичкиот развој и основно образование на возрасните.

Основното воспитание и образование се организира и остварува во ученички домови за основно воспитание и образование, во пионерски домови и во други организации на здружениот труд, под услови определени со овој закон.

Член 19

Организациите за згрижување и воспитание, основните училишта, самоуправните интересни заедници за општествена заштита на децата, самоуправните интересни заедници за основно воспитание и образование, собранијата на општествено-политичките заедници и општествено-политичките организации, договорно и спогодбено создаваат услови и преземаат соодветни мерки за развивање и унапредување на предучилишното и основното воспитание и образование.

Учениците имаат право и должност заедно со работниците во основните училишта да учествуваат во самоуправувањето и се одговорни за своето работење, учење и поведење.

Член 20

Воспитно-образовната дејност во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта се изведува на македонски јазик.

Воспитно-образовната работа во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта за припадниците на народностите во Социјалистичка Република Македонија во местата на живеење се изведува на јазикот на соодветната народност.

Воспитно-образовната работа во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта за припадниците на другите народи на Југославија, во местата во кои живеат, се изведува на јазикот на соодветниот народ.

На подрачјето на кое живеат заедно македонскиот народ и припадниците на народностите во Социјалистичка Република Македонија и припадниците на другите народи на Југославија се основаат организации за згрижување и воспитание и основни училишта со посебни групи, односно паралелки во кои воспитно-образовната работа се изведува на соодветниот јазик.

Доколку бројот на децата, односно учениците припадници на народностите во Социјалистичка Република Македонија, односно на другите народи на Југославија, во местата каде што живеат, не

е доволен за организирање воспитна група или паралелка на соодветните јазици, според одредбите на овој закон, на овие деца, односно ученици, опфатени во организациите за згрижување и воспитание и основните училишта на македонски јазик им се обезбедува изучување на јазикот на соодветната народност, односно народ.

За припадниците на етничките групи што живеат во Социјалистичка Република Македонија, може да се организира воспитно-образовна дејност за изучување на мајчиниот јазик, според одредбите на овој закон.

Воспитно-образовната дејност во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта на подрачјето на кое живеат заедно македонскиот народ, припадниците на народностите во Социјалистичка Република Македонија и припадниците на другите народи на Југославија се реализира врз единствена содржинска и организациона основа.

Член 21

Организациите за згрижување и воспитание и основните училишта што вршат дејност според одредбите од овој закон, се должни да организираат информативно-документациона дејност.

Член 22

Организациите за згрижување и воспитание и основните училишта имаат печат. Во средината на печатот е грбот на Социјалистичка Република Македонија.

II. ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Член 23

Предучилишното воспитание и образование, во смисла на овој закон, опфаќа згрижување, воспитание и образование на децата од првата година на животот до нивното вклучување во основното воспитание и образование.

Во задолжителното основно воспитание и образование се опфаќаат децата од 7 до 15 години од животот

Член 24

Згрижувањето, воспитанието и образованието и основното воспитание и образование се засноваат врз:

- организирано и планско насочување на воспитно-образовниот процес;
- меѓусебна поврзаност на сите воспитно-образовни подрачја на воспитно-образовната дејност;
- поврзување на производствената и другата општествено корисна работа со другите облици на воспитно-образовната дејност и
- меѓусебна поврзаност на предучилишното и основното воспитание и образование со насоченото образование и воспитание.

Член 25

Згрижувањето, воспитанието и образованието на децата од предучилишна возраст опфаќа згрижување и воспитание на децата до две години и згрижувачка и воспитно-образовна дејност на децата од 2 до 7 години од животот.

Згрижувањето и воспитанието на децата до две години од став 1 на овој член опфаќа нега, хранење и одржување на личната хигиена, развивање на движењата, стимулирање и развивање на говорот, како и развивање на социјално-емоционалните особини на детето.

Воспитно-образовната дејност на децата од 2 до 7 години од став 1 на овој член, опфаќа активности поврзани со секојдневниот живот, слободни и насочени активности, здравствена заштита, јавна и културна дејност, следење на психофизичкиот развој на детето и развивање и унапредување на воспитно-образовната дејност.

Член 26

Активностите поврзани со секојдневниот живот се состојат од прифаќање на децата, исхрана и обезбедување одмор.

Слободните активности ги сочинуваат спонтани игри, прошетки и набљудувања, како и работни активности во околината.

Насочените активности се состојат од запознавање на природната и општествената средина, култура на говорот, воведување во математиката, физичкото, здравственото, музичкото и ликовното воспитание.

Член 27

За проширување на предучилишното воспитание и образование и задоволување на потребите на децата кои не се вклучени во организациите за згрижување и воспитание, се организираат различни, постојани и повремени воспитно-образовни и рекреативни програми за децата од оваа возраст.

По својата содржина, облиците, методите, средствата и активностите од програмата од став 1 на овој член мора да одговараат на возраста на децата и да бидат во согласност со целите и задачите на предучилишното воспитание и образование и потребите и можностите на средината во која се остваруваат.

Просторот каде што се организираат и остваруваат активностите од став 1 на овој член мора да одговара на пропишаните педагошки, хигиенски и здравствени услови.

Член 28

Воспитно-образовната дејност во основните училишта опфаќа настава, слободни ученички активности, производствена и друга општествено корисна работа, активности на ученичките организации и друштва, здравствена заштита и здравствено воспитување на учениците, јавна и културна дејност, следење на психофизичкиот развој, оценување и унапредување на воспитно-образовната дејност.

Член 29

Наставата во основните училишта се организира и изведува како редовна, додатна и дополнителна.

Член 30

Редовната настава се организира и изведува според планови и програми за воспитно-образовната дејност што се состојат од заеднички, изборни и факултативни воспитно-образовни содржини.

Наставата за заедничките воспитно-образовни содржини се организира и изведува за сите ученици задолжително.

Наставата за изборните и факултативните воспитно-образовни содржини се организира и изведува со цел да се задоволат посебните интереси и склоности на учениците, како и интересите на општината.

Неделниот број часови на заедничките програми за учениците од I до IV одделение изнесува 20, а за учениците од V до VIII до 25 часа.

Член 31

Редовната настава се организира и изведува според планови и програми за воспитно-образовната дејност со кои се определени целите, задачите, воспитно-образовните содржини, како и бројот на часовите за нивното реализирање.

Редовната настава се организира и изведува како настава по наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви.

Наставата по наставните предмети и воспитно-образовните подрачја се организира, по правило, во текот на целата наставна година и континуирано, а наставата по наставните курсеви, се организира во одреден временски период од наставната година во зависност од природата и карактерот на наставниот курс.

Член 32

За учениците што покажуваат посебен интерес и пројавуваат изразити способности по одделни воспитно-образовни подрачја се организира додатна настава.

Член 33

За учениците кои напредуваат побавно во редовната настава се организира дополнителна настава по одделни наставни предмети.

Дополнителната настава се организира во текот на наставната година и по завршувањето на наставната година врз основа на утврдена програма што ја донесува наставничкиот совет на основното училиште.

Член 34

За задоволување на посебните интереси и желби кај учениците од областа на науката, техниката, уметноста и физичката култура, во основните училишта се организираат слободни ученички активности. Слободните ученички активности се остваруваат во ученички организации, друштва, клубови и преку други форми.

Член 35

За развивање интерес за работа, чувство на одговорност кон општествената сопственост, правилан однос кон работата и работните луѓе, запознавање со работниот процес, чување и негување на растенијата и други естетски обликувани површини и објекти, развивање љубов кон природата и природните убавини, како и изградување правилан однос кон човековата околина, се организира производствена и друга општествено корисна работа.

За остварување на целите и задачите од став 1 на овој член се организираат ученички производствени организации и работилници и ученички задруги.

Член 36

Основните училишта во остварувањето на целите и задачите на слободните ученички активности и производствената и другата општествено корисна работа и во создавањето кадровски, материјални и организациони услови за остварување на програмата за овие активности, соработуваат со организациите на здружениот труд, другите самоуправни организации и заедници, општествените и општествено-политичките организации.

Член 37

Учениците во основното воспитание и образование се организираат во општествени и општествено-политички организации: пионерски организации, основни организации на Сојузот на социјалистичката младина, подмладок на Црвениот крст, извиднички организации, феријални организации и друго.

Во организирањето и работата на општествените и општествено-политичките организации на учениците во основните училишта активно учествуваат самоуправните и стручните органи на училиштата.

Член 38

Организациите за згрижување и воспитание и основните училишта се должни да се грижат за здравствениот развој и состојба на децата и учениците и за тоа да ги информираат родителите и организациите на здружениот труд од здравството.

Основните училишта се должни да се грижат за општата телесна состојба и нормалниот психофизички развој на учениците, за развој на менталните способности и хигиенско-здравствените навики, како и да организираат активности за заштита на здравјето и здравствено воспитување на учениците.

Здравствената заштита и здравственото воспитување на децата и учениците се организира и изведува преку редовен здравствен надзор според програмите и мерките за здравствена заштита, го-

дипсни систематски прегледи на учениците, организирање и спроведување на здравствено воспитание, развивање хигиенски навики, организирање на целосна или делумна исхрана врз база на нормативи и стандарди за исхрана, како и организирање на летување, зимување, логорување и излеги.

Член 39

За што поцелосно остварување на задачите на предучилишното воспитание и образование, организациите за згрижување и воспитание учествуваат во јавните и културните дејности во својата средина, соработуваат со родителите и заинтересираните организации на здружениот труд и други самоуправни организации и заедници и организираат советувања и други форми на педагошка работа со родителите на децата од предучилишна возраст од своето подрачје.

Преку јавната и културната дејност, основното училиште ја информира јавноста за постигнатите резултати од работата во средината во која ја извршува својата дејност и соработува со други самоуправни организации и заедници за подигање на културното и образовното ниво на месното население.

Јавната и културната работа, основното училиште ја остварува преку културно-уметнички приредби, изложби, натпревари, прослави, учество во јавни акции и друго.

Член 40

Организациите на здружениот труд чија дејност има влијание врз воспитанието и образованието на децата и учениците (радио, телевизија, издавачи, кинематографија, театри, производители на играчки, туристички агенции и слично) се должни постојано и грижливо да го испитуваат ефектите на своето влијание врз воспитанието на децата и учениците и за таа цел соработуваат со научната организација, односно специјализираната организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Член 41

Со цел да се создаваат услови за ширење на музичката и балетската култура и да се оспособат учениците за активно вклучување во творештвото на овие уметности, се организира основно музичко и балетско воспитание и образование како паралелно воспитание и образование.

Член 42

Основното музичко образование, во зависност од видот на инструментот, трае најмногу 7 години, а основното балетско образование до 5 години, што се определува со планот и програмите за воспитно-образовната дејност.

Член 43

За децата и учениците со пречки во психофизичкиот развој, организациите за згрижување и воспитание и основните училишта, сообразно на видот и степенот на попреченоста, организираат згрижувачка и воспитно-образовна работа.

Воспитно-образовната работа се организира и во посебни групи, односно паралелки, ако во текот на редовната воспитно-образовна дејност се утврди дека, и покрај примената на индивидуализирани постапки, не можат нормално да напредуваат.

Издвојувањето на децата од редовната воспитно-образовна работа и на учениците од редовната настава и нивно вклучување во посебни групи, односно паралелки, го врши стручниот колегиум на организацијата за згрижување и воспитание, односно наставничкиот совет на училиштето, откако ќе бидат категоризирани и евидентирани според видот и степенот на пречката и недостатоците.

Член 44

Доколку во местото на живеење на учениците со пречки во психофизичкиот развој не постојат услови за основно воспитание и образование, општинската заедница за основно образование е должна да обезбеди основно воспитание и образование за овие ученици во местата каде што постојат такви услови.

Условите и критериумите за обезбедување на основно воспитание и образование за учениците со пречки во психофизичкиот развој ги утврдуваат со самоуправни спогодба општинските заедници за основно образование од општината од местото на живеење на учениците и општината каде што учениците го остваруваат основното воспитание и образование.

Член 45

Врз основа на следењето на напредокот во воспитно-образовниот процес, организациите за згрижување и воспитание, односно основните училишта се должни да утврдат дали за определени деца и ученици е потребно и натаму воспитание и образование во посебна група, односно паралелка.

Доколку се утврди дека определени деца, односно ученици во посебната група, односно паралелка напреднале и можат да учествуваат во редовната воспитно-образовна работа во групата, односно паралелката, се распоредуваат во група, односно паралелка за редовна воспитно-образовна работа.

Воспитувачите, односно наставниците, преку индивидуална помош или дополнителна настава, им овозможуваат на децата, односно учениците да ги совладаваат разликите што произлегуваат од програмите за воспитно-образовната дејност.

Член 46

За децата и учениците со поголеми пречки во психофизичкиот развој, предучилишното и основното воспитание и образование се организира и остварува во организации за згрижување и воспитание на децата со пречки во психофизичкиот развој и во основни училишта за учениците со пречки во психофизичкиот развој.

Условите за вклучување во предучилишното и основното воспитание и образование за децата и учениците со пречки во психофизичкиот развој и бројот на децата и учениците во групите ги пропишува Републичкиот педагошки совет.

Член 47

Организациите за згрижување и воспитание, основните училишта и другите организации на здружениот труд што го организираат и спроведуваат воспитанието и образованието на децата со пречки во психофизичкиот развој се должни да соработуваат со семејствата на овие деца и ученици, со организациите на здружениот труд што се занимаваат со рехабилитација и со другите заинтересирани органи и организации.

Член 48

Учениците со пречки во психофизичкиот развој, како редовни ученици се здобиваат со основно образование до навршени 19 години од животот.

Учениците со поголеми пречки во психофизичкиот развој се здобиваат со основно образование до навршени 22 години од животот.

Учениците од став 2 на овој член паралелно со основното образование се оспособуваат и за вршење на определени работи и работни задачи.

Член 49

За учениците кои поради здравствени и други причини подолго време се сместени во болница или организации за специјална заштита се организира основно воспитание и образование.

Воспитно-образовната дејност за учениците од став 1 на овој член, по правило, ја организира најблиското основно училиште во подрачни паралелки или групи.

За учениците кои поради здравствени причини подолго време не се вклучени во редовна настава, а за кои не може да се организира редовно основно воспитание и образование, воспитно-образовната работа преку стручна помош ја изведуваат наставниците и стручните соработници на најблиското основно училиште.

Член 50

Основното воспитание и образование може да се организира и остварува и во посебни организации и единици со стопанска дејност, во казнено-поправните установи и воспитно-поправните домови.

Член 51

Лицата постари од 15 години се здобиваат со основно образование во основни училишта и во другите организации на здружениот труд што ги исполнуваат условите од член 231 на овој закон.

Член 52

Основното образование на возрасните има задача да овозможи возрасните лица да се здобијат со:

- современо општо образование сообразно на животното и работното искуство на возрасните;
- практични знаења потребни за живот и работа и

- знаења со кои се задоволуваат потребите на возрасните и општествената средина.

Член 53

Основното образование на возрасните трае четири години.

Член 54

Возрасните се здобиваат со основно образование по пат на редовно посетување на наставата или со полагање на испити како вонредни ученици.

Основното образование на возрасните може да се заврши со полагање на испити и во пократок период од пропишаниот.

Времето на запишување на возрасните ученици се утврдува со статутот на основното училиште.

Член 55

Возрасните ученици се здобиваат со основно образование со полагање на испити по години или по воспитно-образовни подрачја, за што се должни да се изјаснат при нивното запишување.

Возрасните ученици испитите ги полагаат во основното училиште на подрачјето на општината во која живеат или работат.

Со самоуправен општ акт на основното училиште се утврдуваат облиците за давање помош на возрасните ученици за подготвување на испитите, времето и начинот на полагањето.

Член 56

Возрасните ученици кои во текот на наставата не посетувале повеќе од една третина од вкупниот годишен фонд часови по предмет, полагаат годишен испит по соодветниот предмет.

Член 57

Учениците кои порано завршиле одделни одделенија на основното воспитание и образование се здобиваат со основно образование според плановите и програмите за воспитно-образовната дејност на основното образование на возрасните.

Завршено II и III одделение на основното воспитание и образование одговара на I година на основното образование на возрасните, IV и V одделение на II година, а VI или VII одделение на III година на основното образование на возрасните.

Член 58

Собранието на општината се грижи за остварување на основното образование на возрасните на своето подрачје и за работата на основните училишта кои го остваруваат основното образование на возрасните.

Член 59

На работникот кој нема завршено основно воспитание и образование, а е помлад од 35 години, организацијата на здружениот труд во која е вработен е должна да му обезбеди услови за завршување на основното образование.

Член 60

Основните училишта се должни да обезбедат соодветни облици за описменување и дооформување на основното образование на работните луѓе и граѓаните.

Член 61

Воспитанието и образованието во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта се остварува според планови и програми за воспитно-образовната дејност.

Планот и програмите за воспитно-образовната дејност на предучилишното воспитание и образование ги изработува научна организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието, а по предлог на Републичкиот педагошки совет ги донесува и објавува Републичката заедница за општествена заштита на децата.

Планот и програмите за воспитно-образовната дејност на основното воспитание и образование ги изработува научна организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието, а по предлог на Републичкиот педагошки совет ги донесува и објавува Републичката заедница за основно образование.

Со програмите за воспитно-образовната дејност на предучилишното воспитание и образование се определуваат целите, задачите, содржините, времето и формите на воспитанието и образованието на децата од првата година на животот до нивното вклучување во основното образование.

Програмските основи за активностите од член 27 став 1 на овој закон на предлог на Републичкиот педагошки совет ги донесува и објавува Републичката заедница за општествена заштита на децата.

Програмата за воспитно-образовната дејност во ученичките домови, на предлог на научната организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието, по предлог на Републичкиот педагошки совет, ја донесува и објавува Републичката заедница за основно образование.

Член 62

Планот и програмите за воспитно-образовната дејност на основното воспитание и образование претставуваат целосен систем на меѓусебно поврзани програми на воспитно-образовните подрачја, наставните предмети, наставните курсеви, изборните и факултативните содржини, производствената и другата општествено корисна работа, слободните ученички активности, ученичките организации, заедници, клубови и друштва, јавната и културната дејност на организацијата и следното на развојот на учениците, унапредувањето на воспитно-образовната работа, здравственото воспитување и здравствената заштита на учениците.

Член 63

Врз основа на програмите за воспитно-образовната дејност на предучилишното воспитание и образование, органот на самоупраувањето на организацијата за згрижување и воспитание утврдува годишна програма за воспитно-образовната дејност и ја сообразува со потребите на здружениот труд, родителите и општествената средина, како и со

психофизичките можности на децата. Годишната програма за воспитно-образовната дејност се донесува најдоцна до 15 септември.

Организацијата за згрижување и воспитание секоја година во месец септември поднесува извештај за остварувањето на годишната програма за работа до самоуправниот интересна заедница за општествена заштита на децата, месната заедница на чие подрачје се наоѓа организацијата и научната организација, односно специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Член 64

Врз основа на планот и програмата за воспитно-образовната дејност, секое основно училиште изработува и донесува годишна програма за работа. Годишната програма се донесува најдоцна до 15 септември.

Основното училиште на крајот на учебната година поднесува извештај за остварувањето на годишната програма за работа до заедницата за основно образование, месната заедница на чие подрачје се наоѓа училиштето и научната организација, односно специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Член 65

За задоволување на посебните и специфичните потреби на здружениот труд, односно на општината или месната заедница, основното училиште во согласност со собранието на општината и општинската заедница за основно образование, а со помош на научна организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на предучилишното и основното воспитание и образование, во годишната програма за работа се внесуваат и содржини што се од посебен интерес за подрачјето.

Член 66

Во планот и програмите за воспитно-образовната дејност на основното воспитание и образование, за припадниците на народностите во Социјалистичка Република Македонија и за припадниците на другите народи на Југославија, во училиштата и паралелките во кои воспитно-образовната работа се изведува на соодветниот јазик, се вклучува и изучувањето на македонскиот јазик.

Член 67

Организациите за згрижување и воспитание, основните училишта, самоуправниот интересна заедница за општествена заштита на децата, самоуправниот интересна заедница за основно воспитание и образование и научната организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието се должни постојано да го следат остварувањето на планот и програмите за воспитно-образовната дејност и да предлагаат живно усогласување со постигнувањата на педагошката теорија и практика.

Содржините на програмите за воспитно-образовната дејност континуирано се преиспитуваат и усогласуваат со развитокот на одредени подрачја на науката.

Член 68

Планот и програмите за згрижувачката и воспитно-образовната дејност во организациите за згрижување и воспитание се остваруваат од 1 септември до 31 август наредната година.

Во периодот од 10 јуни до 31 август се остваруваат програмските задачи за згрижување, рекреирање и организирање на слободното време.

Член 69

Планот и програмите на воспитно-образовната дејност во основните училишта се остваруваат од 1 септември до 31 август наредната година.

Редовната настава започнува на 1 септември, а завршува на 10 јуни наредната година.

Слободните ученички активности што ги остварува основното училиште започнуваат на 1 септември, а завршуваат на 30 јуни наредната година.

Во времето од 10 јуни до 30 јуни се организира дополнителна настава во траење од најмалку 10 дена.

Во времето од 20 до 31 август се вршат подготовки за започнување на новата учебна година, организирање на дополнителна настава и изведување на испити.

За време на летниот и зимскиот одмор на учениците основното училиште го организира слободното време на учениците.

Член 70

Организацијата на учебната година и одморите на учениците во текот на учебната година се утврдуваат со календарот на учебната година што го донесува Републичкиот педагошки совет по предлог на научната организација, односно на специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Член 71

Во текот на учебната година основните училишта се должни да остварат најмалку 210 работни денови и најмалку 180 наставни работни денови.

Организациите за згрижување и воспитание и основните училишта се должни да го остварат вкупниот број на годишни часови, односно бројот на часовите по воспитно-образовните подрачја, наставните предмети и наставните курсеви предвидени со планот и програмите за воспитно-образовната дејност.

Член 72

Организациите за згрижување и воспитание и основните училишта ја реализираат програмата за воспитно-образовната дејност, по правило, во петдневна работна недела.

Член 73

Сите форми на воспитно-образовната дејност се остваруваат во текот на работната недела со најмногу 24 часа за учениците од I до IV одделение и со 30 часа за учениците од V до VIII одделение.

За возрастите ученици траењето на наставата се определува со плановите и програмите за воспитно-образовната дејност.

Член 74

Згрижувањето, воспитанието и образованието на децата во организациите за згрижување и воспитание, се организира во воспитни групи со деца од иста или приближно иста возраст, и тоа:

— од 6 до 12 месеци,	6 — 8 деца,
— од 12 до 18 месеци	8 — 10 деца,
— од 18 до 24 месеци	10 — 12 деца,
— од 2 до 3 години	12 — 15 деца,
— од 3 до 4 години	15 — 18 деца,
— од 4 до 5 години	18 — 20 деца,
— од 5 до 7 години	25 деца,

— од 3 години до вклучувањето во основното образование 20 деца во комбинирани групи.

Член 75

Наставата во основните училишта се организира и изведува во паралелки и воспитно-образовни групи.

Во училиштата за основно музичко и балетско воспитание и образование наставата се изведува и индивидуално.

Редовната настава се организира во паралелки во кои се опфатени ученици од исто одделение. Во паралелката можат да бидат опфатени и ученици од повеќе одделенија од I до IV одделение.

Бројот на учениците во паралелките, односно воспитно-образовните групи се регулира со програмите за воспитно-образовната дејност. Бројот на учениците во паралелка по правило е 30 ученици, а најмногу 35 ученици.

Во комбинираните паралелки од две одделенија може да има најмногу 25 ученици, а во комбинираните паралелки од три или четири одделенија најмногу 20 ученици.

Наставата за учениците од I до IV одделение ја организира и изведува, по правило, еден наставник — одделенска настава, а наставата за учениците од V до VIII одделение повеќе наставници — предметна настава.

Член 76

Наставата во основните училишта се изведува по наставни часови. Секој наставен час трае 45 минути.

Член 77

Редовната настава во основните училишта не се изведува за време на ученичките одмори, во неделите и во деновите на државните празници.

Наставата и целокупната дејност на основните училишта се прекинува во посебно оправдани причини (епидемија, елементарни непогоди и слично). Прекинувањето на наставата поради епидемија се врши по предлог на општинскиот орган на управата надлежен за работите на здравството.

За прекинување на наставата одлучува училиштето во согласност со општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието.

Член 78

Основното училиште секоја година на 24 мај — Денот на словенските просветители Кирил и Методиј и на патрониот празник организира свеченост и во тие денови не се изведува настава.

Член 79

Во прво одделение на основното образование се запишуваат сите деца кои до крајот на календарската година ќе наполнат 7 години.

Ако со лекарски преглед се утврди дека детето не е доволно физички и психички развиено, привремено се ослободува од должноста да се запише во таа година.

Во прво одделение на основното образование, според можностите на основното училиште и доколку се опфатени сите деца училишни обврзници, и врз основа на позитивно мислење на лекар, педагог и психолог, можат да се запишат деца кои се физички и психички развиени и кои до почетокот на учебната година ќе наполнат 6 години.

Член 80

На ученикот кој во текот на учебната година навршува 15 години од животот му престанува обврската за задолжително основно воспитание и образование со завршувањето на учебната година.

По исклучок од претходниот став, по барање на ученикот или родителот, односно старателот, училиштето може да ги задржи и учениците кои се постари од 15 години до наполнување на 17 години, ако со успех ја следат наставата.

Член 81

Пред запишувањето во основното образование, како и во текот на секоја учебна година, задолжително се вршат систематски лекарски прегледи на учениците. Лекарските прегледи ги организира општинскиот орган на управата надлежен за работите на здравството, во соработка со основното училиште.

Член 82

Основното училиште е должно навреме да го организира и да го изврши запишувањето на учениците.

Запишувањето во прво одделение се врши во текот на месец мај.

Општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието е должен на секое основно училиште на подрачјето на општината да му достави список на децата што дораснале за запишување во основното образование, најдоцна до крајот на месец април секоја година.

Член 83

Родителите, односно старателите на децата се должни да ги запишат децата во основното образование и се одговорни за нивното редовно посетување на основното училиште.

Општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието и основното училиште се должни да се грижат учениците редовно да ја посетуваат наставата.

Основното училиште е должно да го извести општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието за училишните обврзници кои не се запишале, односно не ја посетуваат редовно наставата, и тоа најдоцна 15 дена од почетокот на учебната година, односно до денот кога ученикот престанал редовно да ја посетува наставата.

Општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието е должен да преземе мерки спрема родителите, односно старателите кои не ги извршиле своите обврски.

Член 84

Преминувањето на учениците од едно основно училиште во друго може да се врши по барање на родителот, односно старателот.

За учениците што преминуваат во друго основно училиште, основното училиште од кое ученикот преминува е должно да испрати преведница на училиштето во кое преминал ученикот.

Основното училиште што ја испратило преведницата не смее да го отпише ученикот пред да биде известено дека ученикот е запишан врз основа на преведницата.

Кога ќе добие извештај за запишување на ученикот, основното училиште што го посетувал ученикот ги доставува сите податоци за успехот на ученикот.

Во случај на преселување на родителот, односно старателот основното училиште е должно да го запише ученикот.

Член 85

Учениците имаат право и должност да придонесуваат за остварување на целите и задачите на воспитанието и образованието и за угледот на основното училиште, редовно да ја посетуваат наставата, да ги користат формите и средствата со кои се остварува воспитно-образовната дејност, да учествуваат во ученичките активности, во разни облици на самоуправавањето и одлучувањето при распределбата на доходот што се остварува во производствената и друга дејност во основното училиште во кое учениците непосредно учествуваат.

Учениците се должни совесно да учат и работат, да ги почитуваат правилата и внатрешниот ред на училиштето и да ги исполнуваат и другите обврски како ученици.

Поблиски одредби за правата и должностите на учениците во основното училиште се утврдуваат со статутот и друг самоуправен општ акт на училиштето.

Член 86

За изградување подобар однос на учениците кон учењето и поведението се применуваат педагошки мерки.

Член 87

Учениците кои се истакнуваат со својата работа и поведението, кои покажале посебна активност и постигнале значајни успеси во совладување на воспитно-образовните задачи, можат да бидат пофалувани, односно наградувани.

Член 88

За постигнатиот извонреден успех и напредок во усвојувањето на знаењата од областа на науката, техниката и уметноста или другите видови на дејности, основното училиште на учениците им оддава општествено признание со доделување посебни дипломи и пофалници, и тоа:

— диплома за завршено основно образование со континуиран одличен успех по сите наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви и проширени знаења во одделни наставни области,

— диплома за завршено основно образование со континуиран одличен успех во одделни наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви и проширени и продлабочени знаења во тие области и

— пофалница за завршено основно образование со континуиран општ одличен успех.

Член 89

Одлуките за доделување диплома и пофалница од член 88 на овој закон ги донесува органот определен со статутот на основното училиште.

Член 90

Имињата на учениците на кои им е доделена диплома и пофалница ги објавува Републичкиот комитет за образование и наука преку јавните средства за информирање, секоја година на 2 август, Денот на Илинденското востание и одржувањето на Првото заседание на АСНОМ.

Член 91

Учениците на кои им е доделена диплома имаат право на првенство за:

— запишување во насоченото образование каде што се изучуваат дисциплините за кои дипломата или пофалницата се однесува;

— добивање стипендија или кредит за продолжување на образованието и

— сместување во ученички домови.

Член 92

Спрема учениците кои не ги извршуваат одредените должности и ги кршат правилата на воспитно-образовната работа се применуваат мерките јавна и усна опомена, писмена опомена, укор и преместување на ученикот во друга паралелка, односно друго основно училиште.

Основното училиште е должно да го прими ученикот.

Телесно казнување на ученикот е забрането.

Член 93

Поблиски прописи за видовите на пофалбите, наградите и педагошките мерки за учениците во основното воспитание и образование донесува Републичкиот педагошки совет.

Член 94

Секој изостанок на ученикот, родителите се должни да го оправдаат лично или по писмен пат во рок од 8 дена.

Член 95

Учениците, според посебни прописи, имаат право на здравствена заштита, како и на користење на материјални средства наменети за ученичкиот стандард.

Член 96

Учениците имаат право на бесплатен превоз, ако живеат подалеку од 5 километри од основното училиште во кое учат, исхрана во текот на денот и сместување во ученички домови доколку не е обезбеден бесплатен превоз.

За учениците со пречки во психофизичкиот развој се обезбедува превоз без оглед на оддалеченоста и превоз за придружниците на учениците кога поради видот и степенот на психофизичкиот недостаток е неопходна придружба.

Член 97

Ако ученикот, поради здравствената состојба, не може да учествува во определени активности, односно ако таа активност битно би го загрозувала здравјето на ученикот, врз основа на лекарско мислење се обезбедува делумно ослободување или привремено ослободување од учество во таа активност. Во тој случај основното училиште е должно да обезбеди програма со која учениците на соодветен начин ќе бидат вклучени во активностите. Оваа програма по предлог на соодветниот наставник ја донесува наставничкиот совет на училиштето.

Член 98

Учениците во основното училиште, за унапредување на својот општествен и културен живот, техничкото образование и физичкото воспитание, основаат организации во согласност со статутот на училиштето и статутите на соодветните општествени организации.

Пионерската организација и основната организација на Сојузот на социјалистичката младина во основното училиште, општествено-политичките и другите организации, месната заедница, општинската заедница за основно образование, организациите на здружениот труд и родителите го помагаат основањето и работата на овие организации и се вклучуваат во нивната работа.

Член 99

Основните училишта се должни, ако е потребно, на учениците кои доаѓаат од другите социјалистички републики и социјалистичките автономни покраини да им даваат помош во совладувањето на наставната материја.

Основните училишта се должни да организираат посебна помош за децата на нашите граѓани кои се враќаат од странство, за да им се овозможи полесно вклучување во основното воспитание и образование.

Член 100

Следењето на резултатите од воспитанието и образованието претставува составен дел на целокупната воспитно-образовна дејност во организациите за згрижување и воспитание и основните училишта.

Член 101

Преку следењето на развојот на децата низ воспитно-образовната работа во организациите за згрижување и воспитание се обезбедуваат информации, констатации и наоди за физичкиот, интелектуалниот и социјално-емоционалниот развој на детето и се бележат во педагошко-здравствената документација.

Член 102

Основните училишта, заради следење и поттикнување на напредувањето, организираат вреднување на резултатите на учениците во совладувањето на програмските барања и содржини.

Ако се утврди дека ученикот покажува негативен успех, задолжително се консултира педагог, психолог, лекар и родителите на ученикот за да се откријат причините за негативниот успех и да се преземат мерки за нивно отстранување.

За напредувањето, успехот и работата, индивидуалните особини и другите елементи на психофизичкиот развој на учениците, се води ученичко досие.

Член 103

За резултатите од воспитно-образовната работа, организациите за згрижување и воспитание и основните училишта се должни да ги известуваат родителите, соодветните самоуправни интересни заедници, месните заедници и другите заинтересирани самоуправни организации и заедници.

Член 104

Отценувањето на учениците се остварува континуирано, јавно и објективно.

Член 105

Успехот на учениците од I до VIII одделение по наставните предмети, воспитно-образовните подрачја и наставните курсеви се искажува бројчано или описно.

По кои наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви успехот ќе се искажува описно одлучува Републичкиот педагошки совет.

Поведението на учениците се оценува со оценките примерно, добро и незадоволително.

Член 106

Оценките од член 105 на овој закон се утврдуваат по завршувањето на наставата во првото полугодие (полугодишни оценки), освен за I одделение, и по завршувањето на наставата во II полугодие (годишни оценки).

Полугодишните и годишните оценки на учениците во паралелките со одделенска настава ги утврдува учителот, а во паралелките со предметна настава наставничкиот совет на паралелката.

Член 107

Општиот успех се изразува со оценките: одличен, многу добар, добар, доволен и недоволен. Општиот успех се изразува врз основа на оценките по сите наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви.

Член 108

Учениците кои од оправдани причини останале неоценети по одделни или по сите наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви на крајот на наставната година имаат право да полагаат одделенски испити.

Член 109

Учениците кои на крајот од учебната година имаат позитивен успех по сите наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви, на крајот на учебната година се преведуваат во наредно одделение.

Учениците кои на крајот на учебната година имаат три или повеќе негативни оценки, се задржуваат во истото одделение.

Член 110

Учениците од I до IV одделение можат да се преведат во наредно одделение со една или две негативни оценки, ако учителот односно советот на училиштето оцени дека по одржаната дополнителна настава можат успешно да ја следат наставата во одделението во кое се преведуваат.

Основното училиште е должно за овие ученици да организира дополнителна настава во месец јуни во траење од 10 дена.

Член 111

За учениците од V до VIII одделение кои на крајот на наставната година имаат по една или две негативни оценки, основното училиште е должно да организира дополнителна настава во месец јуни во траење од најмалку 10 дена.

Успехот на учениците во дополнителната настава го оценува предметниот наставник, а го утврдува советот на училиштето.

Учениците од став 1 на овој член кои по одржаната дополнителна настава не постигнале позитивен успех, се упатуваат на поправен испит.

Поправните испити учениците ги полагаат во месец август.

Ако ученикот не го положи поправниот испит или ако не се јави на испитот од неоправдани причини, не го завршува одделението.

Член 112

Ако родителот, односно старателот на ученикот не е задоволен со оценката по одделен наставен предмет, воспитно-образовно подрачје или наставен курс, има право во рок од 3 дена од соопштувањето на оценката да поднесе образложен приговор до наставничкиот совет на училиштето.

Наставничкиот совет на училиштето ја оценува оправданоста на приговорот и ако ги уважи причините, веднаш формира комисија која во рок од 3 дена врши проверување на знаењето на ученикот и конечно ја утврдува оценката на ученикот. Комисијата се состои од претседател и двајца членови. Претседател на комисијата, по правило, е раководителот на паралелката во која ученикот учи, а за членови-испитувачи се именуваат наставници по предметот по кој се врши проверувањето на знаењата од редот на наставниците на истото или на друго основно училиште.

Наставничкиот совет на училиштето може да одлучи да се изземе предметниот наставник којшто ја предложил оценката против која се приговара и за член-испитувач да именува наставник од друго основно училиште кој изведува настава по предметот по кој се врши проверувањето.

Проверувањето на знаењата, според одредбите од ставовите 1 и 2 на овој член, е јавно.

Член 113

Учениците од VIII одделение кои се постари од 15 години имаат право да полагаат поправни испити по предметите по кои имаат негативни оценки и ако со успех ги положат испитите, го завршуваат одделението, односно основното воспитание и образование.

Член 114

Возрасните ученици кои имаат негативни оценки на крајот на годината не ја повторуваат годината, а се упатуваат на полагање на испити по предметите по кои имале негативни оценки.

Член 115

На редовните ученици во основните училишта кои имаат одличен општ успех и посебно се истакнуваат со способности, знаење и работни навики, за побрзо напредување, може да им се одобри вонредно полагање на испити од наредното одделение. Ова право учениците можат да го користат најмногу двапати во текот на учењето во основното воспитание и образование.

Одлука за завршување на основното образование во покус временски период донесува наставничкиот совет на училиштето на предлог на одделенската заедница, одделенскиот наставник и одделенскиот совет.

Одделенскиот и наставничкиот совет имаат обврски најмалку двапати во учебната година да разгледаат дали има ученици што се истакнуваат посебно со знаења и способности за да им се овозможи побрзо напредување.

Член 116

Поблиски прописи за начинот на бројчаното и описното оценување, напредувањето и полагањето на испити донесува Републичкиот педагошки совет.

Член 117

Организациите за згрижување и воспитание и основните училишта се должни да обезбедат практична работа за студентите кои се подготвуваат за воспитувачи и наставници.

Организациите од став 1 на овој член, организациите на здружениот труд од насоченото образование што подготвуваат воспитувачи и наставници и соодветните заедници за образование со самоуправна спогодба ги утврдуваат условите и начинот на вршењето на практичната работа и меѓусебните права и одговорности.

Член 118

Во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта може да се врши експериментирање со нови методи на работа и користење на современи средства во изведувањето на наставата, проверувањето на напредувањето на децата и успехот на учениците и по други прашања од областа на воспитанието и образованието.

За експериментирањето од став 1 на овој член одлучува советот на организацијата за згрижување и воспитание, односно советот на основното училиште по претходно добиено мислење од основачот и од научната организација, односно специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието. Доколку експериментирањето отстапува од планот и програмата за воспитно-образовната дејност, согласност дава Републичкиот педагошки совет.

III. ВОСПИТУВАЧИ, НАСТАВНИЦИ И ДРУГИ СТРУЧНИ РАБОТНИЦИ

Член 119

Згрижувачката и воспитно-образовната дејност во организациите за згрижување и воспитание ја остваруваат воспитувачи, педагошко-медицински сестри и други стручни работници.

Воспитувачи во организациите за згрижување и воспитание можат да бидат лица кои завршиле педагошка академија — отсек за воспитувачи.

Воспитувачи во организациите за згрижување и воспитание за работа со деца со пречки во психофизичкиот развој, можат да бидат лица кои имаат завршено више или високо образование за работа со деца со пречки во психофизичкиот развој.

Воспитувачи можат да бидат и лица кои завршиле филозофски факултет-педагошка група — насока за предучилишни педагози, филозофски факултет-педагошка група за еднопредметна педагогија, или филозофски факултет — група педагогија — двопредметни студии, група психологија, филолошки факултет — група македонски јазик и група историја на книжевностите на народите на СФРЈ, факултет за музичка уметност — наставна насока, факултет за ликовни уметности — наставна насока и факултет за физичка култура — наставна насока, ако имаат завршено специјалистичка студија за предучилишни педагози.

Педагошко-медицинска сестра може да биде лице кое завршило средно насочено образование — педагошко медицинска насока.

Во организациите за згрижување и воспитание работат и други стручни работници, педагози, психолози, лекари, педијатри, виши медицински сестри, дефектолози, социјални работници, музички педагози, ликовни педагози и педагози по физичко воспитание.

Член 120

Воспитно-образовната дејност во основното воспитание и образование ја остваруваат наставници по одделенска настава (во натамошниот текст: учители), наставници по предметна настава и други стручни работници (педагози, психолози, здравствени и социјални работници, лаборанти, библиотекар и др.).

Учители во основните училишта можат да бидат лица кои завршиле педагошка академија — отсек одделенска настава.

Наставници по предметна настава во основните училишта можат да бидат лица кои завршиле соодветна еднопредметна или двопредметна група за образование на наставници на факултет, висока школа, ликовна академија и музичка академија.

Учители во основното воспитание и образование за ученици со пречки во психофизичкиот развој можат да бидат лица кои завршиле соодветно специјално педагошко, високо или више образование.

Учители во основното воспитание и образование за ученици со пречки во психофизичкиот развој можат да бидат и лица кои завршиле филозофски факултет — педагошка група и имаат најмалку една година специјално образование за работа со деца со пречки во психофизичкиот развој.

Наставници по предметна настава во основното воспитание и образование за деца со пречки во психофизичкиот развој можат да бидат лица кои

ги исполнуваат условите од став 3 на овој член и имаат посебно специјално педагошко образование во траење, најмалку, од една година.

Учители во основните училишта можат да бидат и лица кои завршиле филозофски факултет — педагошка група.

Наставници по предметна настава во основните училишта можат да бидат и лица кои завршиле соодветна група на педагошка академија или соодветна виша школа.

Член 121

Во основните училишта и паралелките во кои наставата се изведува на јазиците на народностите во Социјалистичка Република Македонија и на јазиците на другите народи на Југославија наставник може да биде лице кое, покрај условите од член 120 на овој закон, го владее и јазикот на кој се изведува наставата.

Наставата по предметот македонски јазик во основните училишта и паралелките од став 1 на овој член можат да ја изведуваат и лица кои не го владеат јазикот на кој се изведува наставата.

Член 122

Воспитно-образовната работа во ученичките домови ја вршат воспитувачи и други стручни работници (педагози, психолози, лекари и сл.).

Воспитувачи во ученичките домови за основно воспитание и образование можат да бидат лица кои завршиле филозофски факултет — педагошка група за еднопредметна педагогија.

Воспитувачи можат да бидат и лица кои завршиле еднопредметна или двопредметна соодветна група за образование на наставници на факултет, висока школа, ликовна и музичка академија, како и лица кои завршиле педагошка академија.

Воспитувачи во ученичките домови за децата со пречки во психофизичкиот развој можат да бидат лица кои ги исполнуваат условите од член 120 ставови 4 и 5, како и лица кои покрај условите од претходниот став имаат и соодветно специјално образование за работа со деца со пречки во психофизичкиот развој.

Член 123

Педагогот и психологот во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта особено ја следат и унапредуваат воспитно-образовната работа, работат на нови форми и ефикасни методи на воспитно-образовната работа, ги проучуваат педагошко-психолошките проблеми на децата и учениците во воспитно-образовниот процес, ја анализираат оптовареноста на учениците и сфаќањето на функцијата на оценката и оценувањето и се залагаат за подобар квалитет, ја организираат и координираат професионалната ориентација на учениците, помагаат и соработуваат со децата, учениците и нивните родители, воспитувачите, наставниците и особено родителите чии деца се со пречки во психофизичкиот развој.

Здравствениот работник се грижи за здравствената состојба на децата и учениците и ја развива нивната здравствена култура.

Дефектологот, како стручен работник, работи со деца и ученици кои имаат пречки во својот развој и ги врши работите од став 1 на овој член.

Социјалниот работник ги следи и проучува социјалните проблеми и појави кај децата и учениците и преку организацијата за згрижување и воспитание, односно основното училиште се грижи да се обезбеди социјална заштита на децата, односно учениците.

Музичкиот педагог, ликовниот педагог и педагогот по физичко воспитание го следат и анализираат воспитно-образовниот процес со објективни инструменти за испитување на состојбите, даваат насока за развивање и спроведување на современите концепции во предучилишното воспитание и образование, укажуваат стручна, теоретска и методска помош на воспитувачите за поефикасно реализирање и унапредување на програмата за воспитно-образовната дејност од соодветното подрачје, соработуваат со родителите, придонесуваат

за развивање на современи форми и методи за остварување на општествената и културната дејност на предучилишното воспитание.

Библиотекарот раководи со библиотеката и работи на осовременувањето на функцијата на библиотеката ео развојот на воспитно-образовната дејност, развива љубов кон книгата и навики за читање, организира разни активности во рамките на библиотеката, го згоатува библиотечниот фонд и друго.

Член 124

За поуспешно остварување на целите и задачите на предучилишното и основното воспитание и образование, организациите за згрижување и воспитание и основните училишта, можат да вклучуваат стручњаци, уметници и културни работници, истакнати работници од организациите на здружениот труд како соработници во воспитно-образовниот процес за изведување на настава, вежби, семинари и други облици на воспитно-образовната работа.

Условите и начинот на учеството во воспитно-образовната дејност на лицата од став 1 на овој член и меѓусебните права и обврски со самоуправна спогодоа ги утврдуваат заинтересираните организации на здружениот труд, непосредно или во рамките на општинските заедници за општествена заштита на децата и општинските заедници за основно образование, односно со договор меѓу организацијата за згрижување и воспитание, односно основното училиште и здруженијата во кои се членови стручњаци од став 1 на овој член, како и со договор со овие стручњаци доколку тие не се во работен однос.

Член 125

Воспитувач, учител во одделенска настава, наставник по предметна настава и друг стручен работник во предучилишното и основното воспитание и образование може да биде лице кое, покрај општите услови:

- има соодветна стручна и педагошка подготовка согласно со одредбите на овој закон;
- е државјанин на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, и
- ги исполнува здравствените услови неопходни за извршување на воспитно-образовната работа.

Покрај условите од претходниот став, воспитувачот, наставникот и стручниот работник во основното училиште со својата работа во воспитно-образовниот процес треба да ги потврдуваат своите стручни и педагошки способности, да применуваат научни критериуми и марксистички пристап во толкувањето на природните и општествените појави и процеси, совесно да ги извршуваат своите работни, самоуправни и општествени должности, во работата, во јавното однесување и дејствување да ги афирмираат основните вредности и цели на социјалистичкото самоуправно општество, социјалистичкиот хуманизам, братството и единството на народите и народностите, придобивките од Народно-ослободителната борба, политиката на неврзување, независноста и интегритетот на југословенската самоуправна социјалистичка заедница, како и да го владеат литературниот јазик заради успешно извршување на воспитно-образовната работа.

Член 126

Видот на стручната подготовка на воспитувачите, наставниците и другите стручни работници кои извршуваат работи и работни задачи во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта, се регулираат со плановите и програмите за воспитно-образовната дејност.

Член 127

Работниците од членовите 119, 120 и 122 на овој закон се избираат по пат на јавен конкурс или оглас.

Основното училиште е должно да распише конкурс, односно оглас за наставници, ако по распоредувањето на часовите останат нераспределени повеќе од 4 часа по предмет во седмицата.

Член 128

Задолжителното работно време на воспитувачите во организациите за згрижување и воспитание и на наставниците во основните училишта во рамките на 42-часовната работна недела ги опфаќа сите дејности предвидени со овој закон.

Неделниот број часови за изведување на воспитно-образовната дејност со децата во организациите за згрижување и воспитание изнесува 30 часа.

Во рамките на 42-часовната работна недела, наставниците можат да имаат најмногу 24 наставни часови.

Времето за вршење на другите активности во врска со воспитно-образовната дејност на воспитувачите во организациите за згрижување и воспитание, неделниот број на наставни часови и часовите за другите видови воспитно-образовна дејност на наставниците, времето за вршење на работите и работните задачи на стручните работници во организацијата за згрижување и воспитание и во основните училишта, во рамките на 42 часовна работна недела, се утврдуваат со самоуправен општ акт на организацијата, односно училиштето.

Член 129

Во организацијата за згрижување и воспитание, односно во основните училишта, работник од членовите 119, 120, 122 од овој закон не може да биде лице кое е осудено со правосилна судска пресуда на казна затвор за кривични дела против основите на социјалистичкото самоуправно општествено уредување и безбедноста на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, самоуправувањето, достоинството на личноста и против службената должност.

Член 130

Воспитувач, наставник и стручен работник не може да биде лице кое со својата работа, поведение и јавно однесување го намалува угледот на својот позив.

Член 131

Ако на работникот од членовите 119, 120 и 122 на овој закон му е нарушено психофизичкото и физичкото здравје и со тоа значително е намалена неговата способност за извршување на воспитно-образовната работа, се покренува постапка за негово ослободување од непосредната воспитно-образовна работа со децата, односно учениците.

Кога советот на организацијата за згрижување и воспитание, односно советот на училиштето утврди дека постојат оправдани причини за ослободување на работникот од непосредна воспитно-образовна работа, донесува одлука за упатување на работникот на лекарски преглед заради утврдување на неговото психичко и физичко здравје.

Ако со стручен наод и мислење на комисијата на организацијата на здружениот труд од областа на здравството се утврди дека психичкото и физичкото здравје на работникот е битно нарушено и осетно е намалена неговата способност за извршување на воспитно-образовната работа, советот на организацијата, односно училиштето донесува одлука за негово ослободување од непосредна воспитно-образовна работа со децата, односно учениците и го распоредува на друго соодветно работно место во истата или во друга организација или на друг начин материјално или социјално го обезбедува.

Советот на организацијата за згрижување и воспитание, односно советот на училиштето донесува одлука во согласност со одредбите од став 3 на овој член и во случај кога работникот ќе одбие да се подложи на лекарски преглед за утврдување на неговото психичко и физичко здравје.

Член 132

Наставникот кој во текот на наставната година ги исполнува условите за лична пензија може да остане во работен однос до крајот на учебната година.

Член 133

Воспитувачите, наставниците и другите стручни работници во организациите за згрижување и воспитание, во основните училишта, како и во ученичките домови, кои непосредно придонесуваат во остварувањето на воспитно-образовните задачи, можат да се здобијат со звања истакнат педагошки работник и особено истакнат педагошки работник.

Предлогот за доделување на звањата од став 1 на овој член го дава советот на организацијата за згрижување и воспитание, советот на училиштето, односно советот на ученичкиот дом.

Начинот и условите за здобивање со звањата од претходниот став ги пропишува Републичкиот комитет за образование и наука.

Звањата од став 1 на овој член ги доделува Републичкиот педагошки совет.

Член 134

Работниците во организациите за згрижување и воспитание, работниците во основните училишта, подлежат на систематски лекарски прегледи најмалку еднаш годишно.

Член 135

Бројот на извршителите на работите и работните задачи во основните училишта се утврдува во почетокот на секоја учебна година според пропишаниот неделен број наставни часови, другите видови на воспитно-образовната дејност, според бројот на учениците, односно паралелките во таа учебна година.

Член 136

Основното училиште и општинската заедница за основно образование, со самоуправни спогодба ги утврдуваат условите и начинот на обезбедување на работите и работните задачи на работниците за кои престанала потребата од работа поради намалување на бројот на паралелките, односно бројот на наставните часови по одделни воспитно-образовни подрачја, наставни предмети, наставни курсеви и други активности.

Член 137

Ако неделниот број наставни часови по одделни воспитно-образовни подрачја, наставни предмети, наставни курсеви и други активности, не е доволен за утврдување на извршител на работи и работни задачи со полно работно време, се утврдува извршител на работи и работни задачи со неполно работно време.

Член 138

Воспитувачите, наставниците и другите стручни работници имаат право и должност, стручно и педагошки да се усовршуваат, да го следат развојот на научните дисциплини, да ги продлабочуваат своите знаења, да владеат со најновите воспитно-образовни методи и да ги применуваат современите наставни средства.

Стручното и педагошкото усовршување на воспитувачите, наставниците и другите стручни работници го организираат организациите за згрижување и воспитание, односно основните училишта, научната организација, односно специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието и високообразовните организации.

Член 139

Работниците од членовите 119, 120 и 122 на овој закон кои без оправдани причини не учествуваат во реализацијата на одделни облици на усовршување, прават тешка повреда на работната должност.

Правата и должностите на работниците во врска со нивното усовршување се утврдуваат со самоуправен општ акт на организацијата за згрижување и воспитание, односно основното училиште.

Член 140

Научната организација, односно специјализираната организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието е должна самостојно или во соработка со други организации на здружениот труд да им помага на организациите за згрижување и воспитание и основните училишта во остварувањето на програмата за усовршување на нивните работници.

Член 141

Поблиски прописи за организацијата и работата на курсевите и семинарите и другите форми на стручно и педагошко усовршување на воспитувачите, наставниците и другите стручни работници во организациите за згрижување и воспитание и основните училишта, донесува Републичкиот педагошки совет.

IV. УЧЕНИЧКИ ДОМОВИ

Член 142

За остварување на општествените цели и задачи на воспитанието и образованието, за обезбедување услови за сместување, исхрана, културно-завобен живот, рекреација и за задоволување на другите заеднички потреби на учениците од населените места во кои нема основно училиште, се основаат ученички домови како организации на здружениот труд или како делови на основните училишта.

Ученичките домови за деца со пречки во психофизичкиот развој, покрај остварувањето на целите и задачите од претходниот став, се грижат и за ублажување на пречките во психофизичкиот развој на учениците.

Член 143

Ученичките домови, во остварувањето на задачите од член 142 на овој закон особено:

— обезбедуваат поволни услови на учениците за образование со сместување, правилна исхрана, нега, хигиенски и други услови потребни за нормален развојот и работа и се грижат за нивното здравје, физичкиот и психичкиот развојот;

— ги следат, откриваат и поттикнуваат склоностите и способностите и развиваат работни навики;

— развиваат културни и хигиенски навики и свест за активно учество во акциите во домот, во работата на општествените организации и во општествениот и културниот живот на средината во која живеат;

— организираат давање помош на учениците во совладувањето на наставниот материјал и

— се грижат учениците редовно да ја следат наставата и го следат нивниот успех.

Член 144

Во остварувањето на воспитно-образовните задачи ученичките домови соработуваат и со основните училишта и со другите организации за воспитание и образование, заедниците на основното образование, научната организација, односно специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието, со другите заинтересирани органи и организации и со родителите на учениците.

Член 145

Одредбите на овој закон што се однесуваат на основањето на основните училишта, остварувањето на посебниот општествен интерес и самоуправувањето во основните училишта, именувањето и разрешувањето на индивидуалниот, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган, систематските лекарски прегледи, стручното и педагош-

кото усовршување на наставниците, педагошките мерки и педагошката евиденција и документација, надзорот над законитоста, стручниот надзор и надзорот над условите за работа, соодветно се применуваат и на ученичките домови.

V. УЧЕБНИЦИ ЗА ОСНОВНО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ

Член 146

Во основното воспитание и образование се употребуваат учебници издадени според одредбите на овој закон.

Секој наставен предмет се обезбедува со соодветен учебник.

Во воспитно-образовната работа со децата од претходната возраст се употребуваат дидактички материјали.

Член 147

Учебникот е наставно средство за воспитно-образовна работа, одобрен од надлежен орган во кој, врз основа на марксистичкото учење и резултатите од современата наука, достапна на психофизичката возраст на ученикот, се изложува наставниот материјал што е пропишан со планот и програмата за воспитно-образовната дејност.

Под учебник, во смисла на овој закон, се подразбираат и прирачниците, работните тетратки, збирките на задачи, контролните задачи, тестовите и другата придружна учебна литература неопходна за реализација на програмите за воспитно-образовната дејност во основното образование.

Учебникот мора да биде усогласен со планот и програмата за воспитно-образовната дејност и да одговара на научните, стручните, педагошко-андрагошките, идејно-воспитните критериуми и другите критериуми утврдени со концепцијата за учебник.

Член 148

Издавањето на учебници се врши според одредбите на овој закон, општествен договор и самоуправната спогодба што ја свикнуваат издавачките организации, Републичката заедница за основно образование и другите заинтересирани органи и организации.

Со самоуправната спогодба од став 1 на овој член се регулираат, особено, прашањата за обезбедување и издавање на сите учебници потребни за реализација на плановите и програмите за воспитно-образовната дејност и начинот на обезбедувањето средства за издавање учебници чија цена на чинење е повисока од одобрената продажна цена.

Член 149

Цените на учебниците подлежат на општествена контрола.

Член 150

Со издавање на учебници можат да се занимаваат издавачките организации што ги исполнуваат и посебните услови предвидени со овој закон.

Скрипти и учебни помагала можат да издаваат и основните училишта.

Постапката за издавање на скриптите и другите учебни помагала се определува со статутот на основното училиште.

Член 151

Годишниот издавачки план на потребните учебници го предлагаат издавачките организации по претходно прибавено мислење од научна организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Годишниот издавачки план од став 1 на овој член го утврдува Републичката заедница за основно образование, по претходно мислење на Републичкиот педагошки совет.

Член 152

Концепцијата на учебникот како дел на единствената концепција на учебниците од соодветната научна дисциплина, според одредбите на овој за-

кон, е идеен проект на учебникот кој содржи идејно-воспитни, научно-стручни, дидактички, педагошко-психолошки, методолошки, јазични, како и ликовни и графички основи и стандарди врз кои треба да се изградува учебникот.

Единствената концепција за учебниците од соодветната научна дисциплина ја утврдува Републичката заедница за основно образование врз основа на позитивно мислење на Републичкиот педагошки совет.

Концепциите од став 2 на овој член се утврдуваат за одделни предмети и наставни области.

Во соработка со Републичката заедница за основно образование, а по предлог на научната организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието и издавачките организации, Републичкиот педагошки совет ја утврдува концепцијата на учебниците.

Член 153

Ракописи за учебници се добиваат по пат на конкурс, а по исклучок и со договор.

Издавачката организација при распишувањето на конкурсот од став 1 на овој член, односно при склучувањето на договор, ги утврдува поблиските услови за добивање ракопис за учебници во согласност со годишниот план и концепцијата од членовите 151 и 152 на овој закон.

За изготвување на одделни ракописи за учебници се применува тимска работа, за што одлучува Републичкиот педагошки совет, по предлог на издавачката организација и научната организација, односно специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Член 154

Издавачката организација, ракописите за учебници ги поднесува на одобрување на Републичкиот педагошки совет.

Ракопис за учебник може да се поднесе на одобрување под следниве услови:

— ако учебникот чиј ракопис се поднесува на одобрување е предвиден во издавачкиот план за потребните учебници од член 151 на овој закон,

— ако постои утврдена концепција врз која е изготвен ракописот за учебник и

— ако соодветната стручна комисија, врз основа на утврдената концепција, рецензиите и своите согледувања, дала позитивно стручно мислење и оценка за поднесениот ракопис.

Член 155

Издавачката организација е должна заедно со предлогот за одобрување на ракописот за учебник да ја достави следнава документација:

1. еден примерок од ракописот за учебник со опис на илустративно-графичките решенија;

2. препис од утврдената концепција за учебникот;

3. стручно-педагошка информација која содржи краток приказ на ракописот што се предлага, кои рецензенти го прегледуваат и краток осврт на нивните забелешки, предлози и определувања, мислења за тоа дали ракописот е работен според планот и програмата за воспитно-образовната дејност, дали е заснован врз марксистичкото учење и врз резултатите на современата наука, дали одговара на психофизичката возраст и здобиеното знаење на учениците за кои е наменет, дали обемот на фактите и другите барања што се содржани во ракописот се во согласност со предвидениот фонд на наставни часови за одреден предмет и дали педагошко-психолошките, лингвистичките, идејно-воспитните и естетските прашања успешно се решени;

4. три рецензии во соодветен број примероци и

5. извештај за тоа дали авторот постапил според забелешките на рецензентите и барањата на стручната комисија.

Издавачката организација е должна рецензиите да ги објави во свој билтен.

Член 156

Органот на издавачката организација надлежен за издавачката дејност, покрај работите што ги врши врз основа на Законот за издавачката дејност, ги врши и следниве работи:

1. се грижи за изготвување концепции за учебници и дава предлог за нивното утврдување во согласност со член 152 став 4 на овој закон;
2. дава предлог за изготвување на одделни ракописи за учебници по пат на тимска работа во смисла на член 153 став 3 на овој закон;
3. го утврдува предлогот за одобрување на ракописите за учебници во смисла на членовите 154 и 155 на овој закон; и
4. решава по приговорите за утврдување на предлог за одобрување на ракописите за учебници.

Член 157

Против одлуката на органот на издавачката организација надлежен за издавачка дејност со која се одбива ракописот за учебник, авторот на одбиениот ракопис за учебник има право на жалба до Републичкиот педагошки совет, но само за прашањата што се однесуваат на непосредната вредност, односно квалитетот на ракописот за учебникот.

Одлуката на Републичкиот педагошки совет од став 1 на овој член е конечна и против неа не може да се води управен спор.

Член 158

Републичкиот педагошки совет ги одобрува ракописите за учебници што ги издаваат издавачките организации, како и скриптите и учебните помагала што ги издаваат основните училишта.

Републичкиот педагошки совет може да одобри употреба на одделни ракописи за учебници како експериментални, со определување на времетраењето на употребата во основните училишта во кои ќе се врши експериментирањето.

Член 159

Решението за одобрување на ракописот на учебникот се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Член 160

На учебникот се отпечатуваат следниве податоци:

1. името и презимето на авторот на ракописот за учебник;
2. името и презимето на преведувачот, ако учебникот се преведува;
3. називот на издавачката организација;
4. имињата на рецензентите и референтите на ракописот за учебник, определени од стручните комисији при издавачката организација;
5. називот на организацијата или имињата на референтите кои дале стручно мислење за ракописот, ако такви биле определени од Републичкиот педагошки совет, односно од неговите комисији за учебници;
6. датумот на предавањето на ракописот во печат;
7. датумот на издавањето на учебникот;
8. бројот и датумот на решението на Републичкиот педагошки совет со кое учебникот е одобрен за употреба во училиштата;
9. типојот на изданието, односно бројот на отпечатените примероци на учебникот и
10. називот на печатарската организација.

Член 161

За новите изданија на веќе одобрените учебници потребна е согласност од Републичкиот педагошки совет, односно повторно одобрение, ако по нив се врши изменување и дополнување по постапка предвидена со овој закон.

Издавачката организација е должна во новото издание, покрај податоците од член 160 на овој закон, да го отпечати и редниот број на изданието.

Член 162

Учебниците што се предвидуваат за потребите на основното воспитание и образование, Републичкиот педагошки совет ги одобрува според следнава постапка:

1. учебниците што се издадени и одобрени за употреба во другите социјалистички републики и социјалистички автономни покраини, а кај нас се преведуваат без никакви измени, дополнувања и сообразувања според нашите планови и програми за воспитно-образовната дејност, се одобруваат само врз основа на приложен список на насловите со основните податоци изнесени со кратко образложение од страна на предлагачот;

2. кога учебниците издадени во другите социјалистички републики и социјалистички автономни покраини се преведуваат со потребните измени, дополнувања и сообразувања според нашите планови и програми за воспитно-образовната дејност, при нивното одобрување се применуваат одредбите од членовите 154 и 155 на овој закон.

Член 163

За издавање учебници, издавачката организација треба да ги исполнува следниве посебни услови:

1. да е оспособена за вршење соодветна стручна дејност од областа за која издава учебници;
2. да има стручни лица за педагошко-психолошки, лингвистички, социолошко-политички и естетски прашања и да ангажира соработници преку соодветните организации на здружениот труд од редот на истакнатите стручни лица за областа и предметот за кој се издава учебникот;
3. да има најмалку по едно лице од наставната област, од предметот или од групата сродни предмети за кои издава учебници;
4. технички да е опремена за издавање на одделни малутиражни учебници со офсет и друга слична техника, односно обезбедена преку договор со друга организација на здружениот труд што располага со таква техника;
5. да има обезбедено доволно обртни средства и со својата материјална основа да го обезбеди издавањето на учебниците.

Издавачката организација е должна да соработува со научна организација, односно со специјализирана организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Претседателот на Републичкиот комитет за образование и наука донесува решение за исполнување на условите од овој член.

Член 164

Издавачката организација поднесува барање до Републичкиот комитет за образование и наука за оценување на исполнувањето на условите за издавање на учебници, при што поднесува писмена документација за утврдување на условите од член 163 на овој закон.

Член 165

Доколку Републичкиот комитет за образование и наука утврди дека издавачката организација не исполнува некој од пропишаните услови од член 163 на овој закон, и определува рок во кој издавачката организација ќе преземе мерки за отстранување на недостатоците.

Ако недостатоците не се отстранат во определениот рок, органот од став 1 на овој член со решение ќе го запре издавањето на учебници.

Решението од став 2 на овој член се доставува до издавачката организација и до сите потписници на самоуправната спогодба од член 148 на овој закон.

Член 166

Републичкиот педагошки совет утврдува кои учебници се употребуваат во воспитно-образовната работа.

По предлог на научната организација, односно на специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и обра-

зованието, а врз основа на усвоените планови и програми за воспитно-образовната дејност, се утврдува перспективна програма која ќе ги опфати потребите од учебници за повеќе години.

Член 167

Во основното воспитание и образование можат да се употребуваат и учебници одобрени за употреба во другите социјалистички републики, односно социјалистички автономни покраини, ако се во согласност со планот и програмата за воспитно-образовната дејност во Републиката, за што одлучува Републичкиот педагошки совет.

Член 168

Републичкиот педагошки совет може да одлучи да не се употребува учебник што е одобрен, ако утврди дека не одговара на концепцијата за учебник, во смисла на овој закон, или ако отстапува од планот и програмите за воспитно-образовната дејност.

Одлуката од став 1 на овој член Републичкиот педагошки совет може да ја донесе самостојно иницијативно или врз основа на образложен предлог на заинтересирани воспитно-образовни и други организации на здружениот труд и на други самоуправни организации и заедници.

Одлуката се објавува во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

Член 169

Основното училиште се грижи за обезбедување учебници за учениците.

Начинот на обезбедувањето и позајмувањето на учебници на учениците се регулира со самоуправен општ акт на основното училиште.

Член 170

Републичкиот педагошки совет утврдува кои детски списанија и помошна литература, предвидени со плановите и програмите на воспитно-образовната дејност, можат да се употребуваат во воспитно-образовната работа во организациите за згрижување и воспитание и во основните училишта.

VI. ПЕДАГОШКА ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Член 171

Во организациите за згрижување и воспитание и основните училишта се води единствена педагошка евиденција и документација.

Педагошката евиденција и документација се води за воспитно-образовната работа на организацијата за згрижување и воспитание, односно основното училиште, воспитно-образовната работа по групи, односно паралелки и за запишаните деца, односно ученици, нивниот психофизички развој и способности, посетување на наставата, односно полагање на испити, успехот и напредувањето.

Педагошката евиденција и документација се води во главна книга за децата, односно учениците, свидетелства, ученички книшки, дневник за работа на организацијата за згрижување и воспитание, дневник за работа на основното училиште, дневник за работа на воспитните групи, односно одделенски дневник, досие на децата, односно на учениците и записници за одржаните испити.

Главната книга за учениците е документ со трајна вредност.

Поблиски прописи за педагошката евиденција и документација, како и за начинот на нивното водење и издавање, донесува Републичкиот комитет за образование и наука.

Член 172

Полугодишниот успех на учениците се соопштува со ученичка книшка.

На учениците кои завршиле VIII одделение им се издава свидетелство за завршено основно

образование, а учениците кои ќе завршат од I до VII одделение, им се издава свидетелство за завршено одделение.

Свидетелството има својство на јавна исправа. Свидетелството содржи:

- а) оценки по одделни наставни предмети, воспитно-образовни подрачја и наставни курсеви,
- б) оценка за поведението и
- в) оценка за општиот успех на ученикот.

На возрастните ученици кои ќе завршат IV година на основното образование за возрастни им се издава свидетелство за завршено основно образование, а на возрастните ученици кои ќе завршат I, II или III година, им се издава свидетелство за завршена година.

Член 173

На учениците од I до VIII одделение, односно од I до IV година, во образованието на возрастните, што не го завршиле одделението односно годината, успехот им се соопштува на крајот на учебната година со ученичка книшка.

Член 174

Педагошката евиденција и документација во основните училишта и паралелките во кои воспитно-образовната работа се изведува на јазиците на народностите во Социјалистичка Република Македонија и на јазиците на другите народи на Југославија, се води, односно се издава на македонски јазик и на јазикот на соодветната народност, односно народ.

Член 175

Свидетелството и другите јавни исправи се издаваат во еден примерок. Во случај издадениот документ да се загуби или уништи, основното училиште издава друг примерок.

VII. НОСТРИФИКАЦИЈА НА ДИПЛОМИ И СВИДЕТЕЛСТВА СТЕКНАТИ ВО СТРАНСТВО

Член 176

Граѓаните на СР Македонија кои завршиле основно образование во странство, можат да бараат да им се нострифицира дипломата или свидетелството за завршено основно образование во странство.

Член 177

Со нострификацијата се признава дипломата, односно свидетелството издадено од странско училиште рамноправно со свидетелство издадено од основните училишта во Републиката.

Член 178

Нострификација на дипломите и свидетелствата за завршено основно образование во странство врши Републичкиот комитет за образование и наука.

Републичкиот комитет за образование и наука врши признавање на завршени одделенија во странство, заради продолжување на образованието.

Член 179

Решенијата за нострификација на дипломи и свидетелства за завршено основно образование во странство или за признавање на завршени одделенија во странство, заради продолжување на образованието, се донесуваат по предлог од стручна комисија формирана во Републичкиот комитет за образование и наука.

Член 180

Кон барањето за нострификација се приложува оригинал диплома, односно свидетелството за завршено одделение односно училиште и три примерци заверен превод или дупликат, односно друг натамошен примерок од дипломата кој во сè ја заменува оригиналната диплома, односно свидетелството, во согласност со законите на земјата во која е завршено училиштето.

Републичкиот комитет за образование и наука може да бара други докази во оригинал и заверен превод од кој можат да се видат условите и текот на школувањето во односното училиште.

Член 181

При решавањето за нострификација на дипломата, односно свидетелството добиено во странство, се зема предвид системот на образованието во односната странска земја, наставниот план и програмата на училиштето, траењето на образованието, како и други околности од значење за нострификацијата.

Член 182

За извршената нострификација на диплома, односно свидетелство се издава решение.

Оригиналот на дипломата и еден примерок од нејзиниот заверен превод му се предаваат на лицето кое бара нострификација, а вториот и третиот примерок од преводот се задржува во Републичкиот комитет за образование и наука заради општ увид.

Член 183

Против решението за одбивање на нострификација не може да се изјави жалба.

Член 184

Во Републичкиот комитет за образование и наука се чува документација и се води евиденција за нострифицираните дипломи и свидетелства.

Член 185

Одредбите на овој закон се однесуваат и на нострификацијата на дипломите и свидетелствата за завршено основно образование во странство што ја бараат странски државјани кои имаат правен интерес да им се признае тоа во СР Македонија.

VIII. ДОКАЖУВАЊЕ НА ЗДОБИЕНОТО ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Член 186

Лицето што ја изгубило ученичката книшка или свидетелството за здобиено основно образование, а основното училиште или друга организација на здружениот труд кај која се чува документацијата на основното училиште не може да издаде дупликат заради тоа што документацијата е уништена или изгубена, може да бара во вонпроцесна постапка од општинскиот суд на чие подрачје е седиштето или било седиштето на основното училиште со решение да утврди дали исправата на лицето е изгубена, украдена, изгорена или на друг начин е исчезната или уништена.

Член 187

Постапката за докажување на здобиеното основно образование се води согласно со Законот за вонпроцесна постапка.

IX. САМОУПРАВНИ ОПШТЕСТВЕНО-ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ

Член 188

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници и работниците во основните училишта ги развиваат самоуправните општествено-економски односи, во меѓусебна самоуправна поврзаност остваруваат слободна размена на трудот врз начелата на заемност и солидарност, ја утврдуваат политиката на развојот и унапредувањето на основното воспитание и образование и одлучуваат за здружување на трудот и средствата за организирање и остварување на воспитно-образовната работа за задоволување на самоуправно договорените лични и заеднички потреби и интереси.

Врз основа на овие односи се обезбедува остварување на еднаква општествено-економска положба на работниците во основното воспитание и об-

разование со положбата на другите работни луѓе во здружениот труд, како и развојот на социјалистичките самоуправни односи во оваа дејност и нивно самоуправно доходовно поврзување во системот на самоуправно здружениот труд.

Член 189

Работниците во основните училишта, воспитно-образовната работа ја остваруваат согласно со потребите и обврските утврдени со самоуправните спогодби за основите на плановите на организациите на здружениот труд, месните заедници, самоуправните интересни заедници на основното воспитание и образование и договорот за основите на планот за развој на општествено-политичката заедница.

Член 190

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд, месните заедници и другите самоуправни организации и заедници, со самоуправните спогодби за основите на планот ги утврдуваат, по обем и квалитет, личните и заедничките потреби и интереси во основното воспитание и образование и обемот на средствата што ги издвојуваат и здружуваат.

Член 191

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд, месните заедници и другите самоуправни организации и заедници непосредно и преку своите делегации и делегати утврдуваат програми за повисоко ниво и поголем обем за задоволување на заедничките потреби и обезбедуваат средства по пат на непосредно здружување на трудот и средствата.

Член 192

Работниците во основните училишта во основите на планот на основното училиште ја искажуваат и утврдуваат структурата, обемот и квалитетот на воспитно-образовната работа, како и материјалните, просторните, техничките и кадровските можности и условите под кои можат да ги задоволуваат барањата и потребите за основно воспитание и образование.

Основите на планот на основното училиште содржат и показатели за потребните средства за задоволување на потребите од претходниот став на овој член, програми за потребните средства за проширување на материјалната основа на трудот, основи и мерила за стекнување на доходот врз начелата на слободната размена на трудот, основи и мерила за распоредување на доходот и чистиот доход, како и распределба на средствата за лични доходи и заедничка потрошувачка на работниците во основното училиште.

Член 193

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во општинската самоуправна интересна заедница за основно воспитание и образование, со самоуправната спогодба за основите на планот, ги утврдуваат заедничките цели и задачи за развој на основното воспитание и образование, односите за задоволување на определени потреби и интереси врз начелата на заемност и солидарност и обемот на здружувањето на средствата за задоволување на тие потреби и интереси, како и заедничките потреби и интереси што ќе ги задоволуваат преку Републичката самоуправна интересна заедница за основно воспитание и образование.

Член 194

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните, преку делегатите во Републичката самоуправна интересна заедница за основно воспитание и образование, со самоуправната спогодба за основите на планот, ги утврдуваат заедничките цели и задачи за развој на основното воспитание и образование, односите за задоволување на заеднички-

те потреби и интереси врз начелата на заемност и солидарност и обемот на здружувањето на средствата за задоволување на тие потреби и интереси.

Член 195

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните, во организациите на здружениот труд, другите самоуправни организации и заедници и работниците во основните училишта, остваруваат слободна размена на трудот во самоуправните интересни заедници за основно воспитание и образование и во односи на непосредна размена на трудот.

Работниците во основните училишта доходот го стекнуваат од вкупниот приход што го остварува основното училиште со слободната размена на трудот, преку односно во рамките на самоуправните интересни заедници или непосредно, врз основа на самоуправни договорен надоместок, согласно со самоуправната спогодба за основите и мерилата за стекнување на доходот.

Член 196

Средства за задоволување на потребите и интересите во областа на основното воспитание и образование обезбедуваат работниците и другите работни луѓе преку придонес од:

- личниот доход на работниците,
- личниот доход од вршење земјоделска дејност и
- личниот доход од самостојно вршење на стопанска и професионална дејност.

Средства за основното воспитание и образование можат да обезбедуваат и општествено-политичките заедници од своите приходи.

Наменски средства за задоволување на определени заеднички потреби на основното воспитание и образование можат да се обезбедат и од поддрози и дотации, како и од други со закон утврдени извори за стекнување на доходот.

Член 197

Работниците и другите работни луѓе и граѓаните, средствата што ги обезбедуваат согласно со член 196 од овој закон, ги здружуваат во самоуправни интересни заедници на основното воспитание и образование, односно во основни заедници, со самоуправни спогодба за здружување на потребите и интересите на основното воспитание и образование.

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд и во другите самоуправни организации и заедници, средствата што ги обезбедуваат за задоволување на утврдените лични и заеднички потреби и интереси во областа на основното воспитание и образование ги здружуваат во самоуправни интересна заедница за основно воспитание и образование, односно во основна заедница на подрачјето на местото на живеење.

Член 198

Висината на средствата за основно воспитание и образование се обезбедува со самоуправни спогодување меѓу работниците, работните луѓе и граѓаните во организациите на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници и работниците во основните училишта.

Ако во самоуправната интересна заедница за основно воспитание и образование не се постигне согласност за обезбедување средства за тековно работење според утврдените стандарди и услови за задоволување на договорените интереси и потреби на корисниците на воспитно-образовната дејност, собранието на општината донесува привремена одлука со која го решава ова прашање.

Одлуката од став 2 на овој член се применува до донесување на усогласена одлука за обезбедување на средства во самоуправната интересна заедница за основно воспитание и образование.

Член 199

Основното училиште остварува вкупен приход и стекнува доход врз основа на самоуправни договорен надоместок (цена на услугата) или по други основи утврдени со самоуправни спогодба и општествен договор.

Вкупниот приход содржи материјални трошоци според самоуправни утврдените мерила и критериуми, средства за амортизација утврдени со закон и доход на основното училиште со сите основни структурални елементи утврдени со закон.

Член 200

Основните училишта, врз основа на своите годишни програми за работа, склучуваат самоуправни спогодби со самоуправната интересна заедница за основно воспитание и образование.

Член 201

Основните училишта во текот на годината остваруваат средства во вид на аконтација до конечната пресметка на утврдените резултати на воспитно-образовната работа.

Утврдување на резултатите на работата се врши на начин и по постапка утврдени со самоуправни спогодба за основите и мерилата за стекнување на доход преку слободна размена на трудот на основното училиште.

X. САМОУПРАВНО ИНТЕРЕСНО ОРГАНИЗИРАЊЕ

Член 202

За остварување на основното воспитание и образование, работниците во основните организации на здружениот труд и во работните заедници што вршат работи од заеднички интерес за повеќе основни организации на здружениот труд, работните луѓе кои со личен труд, самостојно во вид на занимање вршат професионална дејност, работните луѓе кои вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните, со работниците со кои го здружуваат трудот и средствата на трудот, организирани во здруженија и други облици на здружување, работните луѓе во работните заедници во државните органи, општествено-политичките и општествените организации и други работни заедници што не се организирани како организации на здружениот труд, активните воени лица и цивилните лица во службата на вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, работните луѓе и граѓаните во месните заедници, заинтересираните општествени организации и здруженија на граѓаните и работниците во основните училишта основаат самоуправни интересни заедници за основно воспитание и образование (во натамошниот текст: заедници за основно образование) заради задоволување на потребите и интересите во областа на основното образование и усогласување на трудот во оваа област со тие потреби и интереси.

Член 203

Во заедниците за основно образование, работниците и другите работни луѓе, врз начелата на заемност и солидарност, здружуваат труд и средства, остваруваат слободна размена на трудот и рамноправно и заеднички одлучуваат за вршење на дејноста во основното воспитание и образование во согласност со заедничките интереси.

Член 204

Заедниците за основно образование се основаат со самоуправни спогодби за основање на заедниците.

Член 205

Самоуправни интересни заедници можат да се основаат за сите степени на образованието заедно како и за повеќе сродни дејности.

Член 206

Заедниците за основно образование се основаат за подрачјето на општината (општинската заедница за основно образование).

Член 207

Општинските заедници за основно образование со самоуправни спогодба можат да се здружуваат во регионални или градски заедници за основно воспитание и образование.

Член 208

За што непосредно остварување на самоуправните права и интереси, работниците и другите работни луѓе и нивните организации на здружениот труд и другите самоуправни организации и заедници, во рамките на општинската заедница за основно образование, под услови утврдени со самоуправната спогодба за основање на општинска заедница за основно образование или со нејзиниот статут, можат да се организираат во основна заедница или единица за основно воспитание и образование (во натамошниот текст: основна заедница или единица).

Член 209

Заради заедничко водење на единствена политика за развој на основното воспитание и образование во Републиката, изедначување на условите за развој на задолжителното основно образование и обезбедување услови за остварување на рамноправноста на народите и народностите во СР Македонија, во основното воспитание и образование, врз начелата на заемност и солидарност, општинските заедници за основно образование со општествените организации од областа на воспитанието и образованието, како и заинтересираните организации на здружениот труд и другите организации и здруженија на граѓаните што се од општ интерес за Републиката со самоуправни спогодба се здружуваат во Републиката самоуправни интересна заедница за основно образование (во натамошниот текст: Републичка заедница за основно образование).

Со самоуправната спогодба за здружување, на Републиката заедница за основно образование ѝ се определуваат и други задачи.

Член 210

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во општинската заедница на основното образование особено:

— ја утврдуваат и остваруваат политиката за развој на основното воспитание и образование;

— ги утврдуваат плановите и програмите за вкупните потреби во основното воспитание и образование;

— утврдуваат општински стандард за задолжително основно образование за остварување на заемност и солидарност;

— утврдуваат основи и мерила за солидарно задоволување на заедничките потреби на основното воспитание и образование;

— утврдуваат основи и мерила за слободна размена на трудот;

— утврдуваат основи, мерила и критериуми за распределба на средствата со слободна размена на трудот;

— придонесуваат за усогласување на мрежата на организациите во основното воспитание и образование;

— учествуваат во утврдувањето на плановите и програмите за работа и развој во основното воспитание и образование;

— се договараат за условите за развој и унапредување на основното воспитание и образование;

— обезбедуваат материјални и други услови за развој и унапредување на просветно-педагошката дејност, истражувачката работа во основното воспитание и образование;

— се договараат и ги усогласуваат заедничките основи и програмите за проширување на материјалната основа за работа на основните училишта;

— одлучуваат за организирање и извршување на административно-стручни, помошни и други слични работи за општинската заедница за основно образование;

— вршат други работи и остваруваат други права и интереси од областа на основното воспитание и образование, во согласност со закон и самоуправната спогодба за основање на заедницата.

Член 211

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните во основната заедница или единица ги задоволуваат своите лични потреби и интереси во основното образование на подрачјето на месната заедница, во согласност со планот за развој на основното образование на општинската заедница за основно образование, самостојно одлучуваат за обезбедување повисоко ниво и поголем обем на потреби во основното воспитание и образование од општинскиот стандард на основното образование, со средства што ги здружуваат посебно за таа цел и остваруваат други права и должности утврдени со самоуправната спогодба за основање на општинската заедница за основно образование.

Член 212

Собранието на заедницата за образование, во согласност со собранието на општината, утврдува општински стандард за задолжително основно образование.

Општинскиот стандард за задолжително основно образование не може да биде понизок од републичкиот стандард.

Член 213

Општинската заедница за основно образование која, со средствата од изворните приходи за основното образование, утврдени со овој закон, не е во можност да обезбеди средства за задолжително основно образование во висина на републичкиот стандард за задолжително основно образование, има право на дополнителни средства од Републиката заедница за основно образование.

Дополнителните средства од став 1 на овој член, општинските заедници за основно образование ги добиваат под услови и мерила што ги утврдува Собранието на Републиката заедница за основно образование во согласност со Собранието на СР Македонија.

Член 214

За создавање еднакви услови за остварување на задолжителното основно воспитание и образование на децата, без оглед на стопанскиот развој на средината во која живееат се утврдува републички стандард за задолжително основно образование.

Републичкиот стандард за задолжително основно образование го утврдува Собранието на Републиката заедница за основно образование, во согласност со Собранието на Социјалистичка Република Македонија.

Член 215

Со републичкиот стандард за задолжително основно образование се утврдуваат особено:

— потребните кадровски и материјални услови за реализација на воспитно-образовната работа и нејзиното унапредување;

— потребниот престој кој треба да ги задоволува основните педагошки и хигиенско-здравствени критериуми за остварување на сите активности што ја сочинуваат воспитно-образовната дејност на организацијата во основното воспитание и образование;

— потребната опрема и наставните средства;

— превозот, сместувањето и исхраната на учениците од населбите оддалечени од организацијата во основното воспитание и образование и обезбедувањето на учебници.

Со републичкиот стандард за задолжително основно образование можат да се утврдуваат и средства за општествена исхрана на учениците, како и за други потреби и услови за остварување на задолжителното основно образование.

Член 216

Општинските заедници за основно образование остваруваат дополнителни средства од Републичката заедница за основно образование за основно воспитание и образование на децата со пречки во психофизичкиот развој кои образованието го остваруваат на подрачјето на други општини, за образование на возрасните, меѓународна соработка што се однесува на основното воспитание и образование, за изградба и опрема на училишниот простор за основното воспитание и образование, како и за определени програми за опрема на кабинети за настава, врз основа на посебни среднорочни или краткорочни програми, за што самоуправно се договараат општинските заедници на основното образование.

Условите и мерилата за одредување на висината на дополнителните средства на општинските заедници на основното образование, како и видовете на инвестициони програми во чие финансирање учествува Републичката заедница за основно образование, се утврдуваат со самоуправната спогодба за основите на планот на Републичката заедница за основно образование.

Член 217

Работниците, другите работни луѓе и граѓаните, во Републичката заедница за основно образование особено:

- ги утврдуваат основите за водење единствена политика за развој на основното воспитание и образование во Републиката;

- ги усогласуваат заедничките потреби и интереси на основното воспитание и образование во Републиката;

- ги усогласуваат заедничките потреби и интереси на основното воспитание и образование и обезбедуваат дополнителни средства за создавање изедначени услови за развој и работа на задолжителното основно образование врз начелата на заемност и солидарност;

- утврдуваат републички стандард за задолжително основно образование;

- ги донесуваат плановите и програмите за воспитно-образовната дејност во основното воспитание и образование;

- донесуваат долгорочни и среднорочни планови за развој на основното образование во Републиката, како и инвестициони и други програми, за што самоуправно се договараат општинските заедници на основното образование;

- обезбедуваат средства за основно воспитание и образование за граѓаните на привремена работа и престој во странство;

- утврдуваат нормативи и стандарди за простор и опрема за основното воспитание и образование;

- учествуваат во утврдувањето на политиката и во обезбедувањето на материјални услови за издавачката дејност во основното воспитание и образование;

- учествуваат во утврдувањето и остварувањето на политиката во областа на основното воспитание и образование;

- учествуваат во обезбедувањето на материјални и други услови за развој на дејноста за унапредување на основното воспитание и образование, како и во унапредувањето на научно-истражувачките дејности во областа на основното воспитание и образование;

- остваруваат и други заеднички потреби и интереси и вршат и други работни задачи утврдени со овој закон, самоуправната спогодба за здружување и статутот на заедницата.

Член 218

За извршување на задачите утврдени со овој закон, Републичката заедница за основно образование со здружување на средства од страна на општинските заедници за основно образование и преку придонес од личниот доход од работен однос обезбедува средства за основното образование.

Висината на придонесот ја утврдува Собранието на Републичката заедница за основно образование, во согласност со Собранието на СР Македонија.

Член 219

Општинските заедници за основно образование, за остварување на определени задачи и програми од заеднички интерес, здружуваат средства во Републичката заедница за основно образование, за што самоуправно се спогодуваат.

Член 220

Средствата за обезбедување на Републичкиот стандард за задолжително основно образование, средствата за основното образование на нашите деца и граѓани на привремена работа и престој во странство и дополнителните средства потребни за изградба на простор и опрема, се обезбедуваат преку придонес од личниот доход од работен однос.

Член 221

Самоуправната спогодба за основање и статутот на општинската заедница за основното образование ги потврдува Собранието на општината.

Самоуправната спогодба за здружување и статутот на Републичката заедница за основно образование, ги потврдува Собранието на СР Македонија.

Член 222

Вршењето на стручните и општите работи на самоуправните интересни заедници за основно воспитание и образование и на нивните основни заедници и единици, по правило, ги вршат стручни служби на организациите на здружениот труд на начин утврден со самоуправна спогодба за основање.

XI. САМОУПРАВНО ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД ВО ОСНОВНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ

Член 223

Основните училишта се самоуправни организации на работниците во областа на основното воспитание и образование кои во односи на меѓусебна поврзаност и соработка, организираат го остваруваат основното воспитание и образование.

Член 224

Во основното училиште, покрај задолжителното основно воспитание и образование на децата и возрасните, може да се остварува и згрижување, воспитание и образование на децата од предучилишна возраст, во согласност со овој закон и Законот за општествена заштита на децата.

Член 225

Работниците во основните училишта имаат право и должност, дел од работната организација да ја организираат како основна организација на здружениот труд, под услов во неа да се остварува редовно и трајно потполно основно воспитание и образование (работна целина), резултатот од заедничката работа на работниците во работната целина да може самостојно да се изрази како вредност во работната организација или во односи на слободна размена на трудот (економска целина) и во која работниците можат да ги остваруваат своите општествено-економски и други самоуправни права (самоуправна целина).

Основна организација на здружениот труд се организира, ако има најмалку по една паралелка од I до VIII одделение.

Член 226

За остварување на подобри резултати во воспитно-образовната работа, основните училишта, во зависност од условите на работата, можат да го организираат работењето по работни единици.

Член 227

Основните организации на здружениот труд во основното воспитание и образование, можат да се организираат и во рамките на други организации на здружениот труд и во други самоуправни организации и заедници, според условите определени со овој закон.

Член 228

Работна организација која во својот состав нема основни училишта како основни организации, има положба, права, обврски и одговорности на основна организација, определени со закон.

Како работна организација во основното воспитание и образование се смета и организацијата на здружениот труд во чиј состав има основни училишта, ако при тоа целата работна организација предимно остварува, основно образование или ако најмалку една основна организација во нејзин состав е основно училиште, а дејноста на другите основни организации е во функција на остварување на дејноста на основното образование.

Член 229

Основно училиште можат да основаат организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници за основно образование, месните заедници, општествено-политичките заедници и други општествени-правни лица.

Основно училиште се основа во согласност со планот за развој на основното воспитание и образование на општинската заедница за основно образование.

Основни училишта за воспитание и образование на деца со пречки во психофизичкиот развој може да основа и Републиката.

Член 230

Две или повеќе општини можат да се спогодат заеднички да основаат основно училиште.

Член 231

Работна организација во основното воспитание и образование може да се основа, ако:

- има доволен број ученици за сите осум одделенија,
- постојат соодветни објекти, односно згради,
- има потребна опрема и други средства за воспитно-образовната работа или се обезбедени средства потребни за нивната набавка и
- ако има обезбеден потребен соодветен наставен кадар.

Условите од претходниот став поблиску се определуваат со нормативи што ги донесува Републичкиот педагошки совет.

Член 232

Пред донесувањето на актот за основање, основачот е должен да изработи елаборат за општествено-економската оправданост за основање на основно училиште, кој содржи доказ за постоење на долгорочна потреба за основно воспитание и образование на подрачјето на кое училиштето е основано и за можностите за обезбедување на материјални и кадровски услови за работа.

Пред усвојувањето на елаборатот за општествената и економската оправданост на основањето на основно училиште, основачот е должен да обезбеди согласност за оправданоста на основањето на училиштето од општинската заедница за основно образование, освен во случај кога основач на основното училиште е собрание на општината.

Основачот е должен да прибави согласност од став 2 на овој член и во случај на проширување на дејноста на основното училиште.

Член 233

Општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието преку одделна стручна комисија утврдува дали се исполнети условите од член 231 на овој закон. Откако ќе оцени дека се исполнети овие услови, се донесува решение за верификација на основното училиште.

Основното училиште не може да почне со работа пред донесувањето на решението за верификација.

Ако општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието утврди дека основното училиште не исполнува некои од условите пропишани со член 231 на овој закон, го известува за тоа основачот и му предлага мерки за исполнување на тие услови.

Член 234

Основното училиште може да се укине ако не ги остварува целите и задачите на воспитанието и образованието, ако престане потребата од неговото натамошно постоење и ако не ги исполнува условите предвидени со овој закон.

Актот за укинување на основното училиште го донесува основачот.

Пред донесувањето на актот за укинување на основното училиште и неговиот престанок со работа, основачот прибавува мислење од основното училиште, општинската заедница на основното образование, организацијата на здружениот труд за унапредување на предучилишното и основното воспитание и образование и од месната заедница на чие подрачје се наоѓа основното училиште.

Ако основачот не донел акт за укинување на основното училиште во рок од три месеци од денот на поднесувањето на предлогот, за укинување одлучува собрание на општината на чие подрачје е седиштето на училиштето.

Општинската заедница за основно образование е должна, на учениците од основното училиште што престанало да работи, да им обезбеди да го продолжат основното воспитание и образование во согласност со одредбите на овој закон.

Член 235

Организациите за згрижување и воспитание и основните училишта се запишуваат во регистар на организациите за згрижување и воспитание, односно во регистар на основните училишта што ги води општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието. Извод од регистарот на организациите за згрижување и воспитание и од основните училишта, општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието, доведува до Републичкиот комитет за образование и наука.

Општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието е должен да го извести Републичкиот комитет за образование и наука за почнувањето со работа на новооснованата организација за згрижување и воспитание, односно основното училиште, или за престанување со работа на организацијата за згрижување и воспитание, односно на основното училиште, најдоцна три месеци од основањето, односно од укинувањето на организацијата.

Член 236

Основното училиште кое е запишано во регистарот на основните училишта може да издава јавни исправи за завршено основно образование, односно за завршено одделение.

По правосилноста на решението за боишење од регистарот, основните училишта не можат да издаваат јавни исправи за завршено основно образование, односно за завршено одделение.

Член 237

Основни училишта за деца со пречки во психофизичкиот развој се основаат според вилот и спеленот на попреченоста во физичкиот и психичкиот развој.

Член 238

Во населените места во кои поради малиот број училишни обврзници нема услови за основање на основно училиште со сите осум одделенија (од I до VIII), а не е обезбеден превоз или сместување на учениците во најблиското основно училиште кое ги има сите осум одделенија за остварување на задолжителното основно образование се организираат подрачни паралелки на основното училиште.

Член 239

Подрачни паралелки за основно воспитание и образование од I до IV одделение се организираат во населени места кои од најблиското основно училиште се оддалечени до 5 километри. Учениците од подрачните паралелки во основното воспитание и образование го продолжуваат задолжителното образование во организацијата во основното училиште.

Подрачни паралелки за основно воспитание и образование од I до VIII одделение се организираат во населени места кои од основното училиште се оддалечени повеќе од 5 километри.

Член 240

Периодични паралелки за основно воспитание и образование се организираат во населени места каде што, поради малиот број ученици, не постои можност да се основаат паралелки за основно воспитание и образование кои ќе работат во текот на целата учебна година и во нив, по правило, се школуваат ученици од I до VIII одделение. Овие паралелки за основно воспитание и образование се организираат за ученици од I до IV одделение во местото на нивното живеење, а за учениците од V до VIII одделение можат да бидат и собирни. Наставата во овие паралелки за основно воспитание и образование е во скратено траење, но не помалку од 100 наставни денови во учебната година.

Член 241

Научната организација, односно специјализираната стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието дава стручни упатства за начинот на остварувањето на планот и програмата за воспитно-образовната дејност во подрачните и периодичните паралелки за основно воспитание и образование.

Член 242

Подрачните паралелки од I до IV одделение и периодичните паралелки за основно воспитание и образование, можат да се организираат ако има и помалку од 20 ученици, доколку се исполнети другите услови од член 231 на овој закон.

Член 243

Населените места во кои се организираат подрачни паралелки за основно воспитание и образование, како и нивниот вид, ги определува основачот.

Член 244

Основните училишта, по добиено одобрение од Републичкиот комитет за образование и наука, можат да организираат паралелки за основно воспитание и образование надвор од територијата на Југославија за вршење на дејноста на основното воспитание и образование за граѓаните кои се наоѓаат на привремена работа и престој во странство.

XII. ОСТВАРУВАЊЕ НА САМОУПРАВУВАЊЕТО

Член 245

Во одлучувањето за работите од посебен општествен интерес во основните училишта учествуваат и делегати од општината, општинската заедница за основно образование, месната заедница, од заинтересираните организации на здружениот труд и други самоуправни организации и заедници, делегати на општинската организација на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ и на Соју-

зот на синдикатите (претставници на општествената заедница), родителите и делегатите на учениците од VII и VIII одделение.

Бројот, составот и времето за кое се избираат претставниците на општествената заедница, родителите и учениците, оовен на претставниците во општината, како и начинот на нивното учество во одлучувањето од посебен општествен интерес, се утврдува со статутот на основното училиште.

Собранието на општината го определува бројот на претставниците во основните училишта кои се на подрачјето на општината.

Член 246

Како работи од посебен општествен интерес во основните училишта во чие одлучување учествуваат претставници на општествената заедница, родителите и делегатите на учениците, особено се:

- донесување на статутот;
- донесување на планот и програмите за развој на воспитно-образовната дејност;
- донесување на годишна програма за работа;
- одлучување за основните намени за користење на средствата и за основните услови за работење и стекнување на доход;
- донесување на одлуки за изменување и проширување на дејноста и статусни измени на основните училишта;
- именување и разрешување на индивидуален работоводен орган, односно претседател на колегијалниот работоводен орган;
- избор на наставници и стручни работници;
- давање мислење за оправданоста на укинувањето на основното училиште;
- разгледување на претставки и предлози на граѓаните по прашањата од општ интерес за воспитно-образовната работа и
- грижа за здравствена и социјална заштита на учениците.

Одлуката се смета за донесена, ако за неа гласале мнозинство од вкупниот број на претставниците на општествената заедница, на родителите и делегатите на учениците.

Член 247

Учениците во основното училиште учествуваат во одлучувањето за распоредување на овој дел од доходот на основното училиште, во чие стекнување учествувале со својата работа.

Член 248

На одредбите на самоуправната спогодба за здружување на основните организации во работната организација и на статутите на основните училишта со чии одредби се уредуваат правата и обврските на учениците, учеството на претставниците на општествената заедница во самоуправувањето, именувањето и разрешувањето на индивидуалниот работоводен орган, односно претседателот на колегијалниот работоводен орган, согласност дава собранието на општината на чие подрачје е седиштето на основното училиште.

На одредбите на самоуправната спогодба за здружување на основните организации во работна организација и на статутот на ученичкиот дом, со кои се уредуваат прашањата за учество на делегатите претставници на општествената заедница и за начинот на нивното одлучување, условите за прием на учениците во домот, именувањето на индивидуален работоводен орган, односно претседател на колегијален работоводен орган, согласност дава собранието на општината на чие подрачје е седиштето на ученичкиот дом.

На одредбите на самоуправната спогодба за здружување на основните организации во работна организација и на статутот на основното училиште основано од Републиката, со кои се уредуваат правата и обврските на учениците, учеството на претставниците на општествената заедница во самоуправувањето и условите за запишување

на учениците, именувањето на индивидуален ра-
ботоводен орган, односно претседател на колегија-
лен рабоводен орган, согласност дава Собранието
на СР Македонија.

Член 249

Индивидуалниот рабоводен орган, односно
претседателот на колегијалниот рабоводен орган
е педагошки раководител во организацијата за
згрижување и воспитание, односно во основното
училиште.

Член 250

Индивидуалниот рабоводен орган, односно
претседателот на колегијалниот рабоводен орган
во организацијата за згрижување и воспитание,
односно во основното училиште, доколку работите
дозволуваат, покрај работите од неговиот дело-
круг, може да ги врши и работите на наставник
во обем и на начин како што е утврдено со ста-
тутот на училиштето.

Член 251

За индивидуален рабоводен орган, односно
претседател на колегијален рабоводен орган мож-
жат да бидат именувани лица кои ги исполнуваат
условите за воспитувачи, односно за наставници,
според одредбите на овој закон.

За индивидуален рабоводен орган, односно
претседател на колегијален рабоводен орган во
организацијата за згрижување и воспитание можат
да бидат именувани и лица кои ги исполнуваат
условите за стручни работници.

За индивидуален рабоводен орган, односно
претседател на колегијален рабоводен орган во
основните училишта можат да бидат именувани и
лица кои имаат завршено филозофски факултет
— група педагогија и група психологија.

Индивидуалниот рабоводен орган, односно
претседателот на колегијалниот рабоводен орган
во организациите за згрижување и воспитание и
во основните училишта го именува советот на ор-
ганизацијата, односно советот на училиштето врз
основа на јавен конкурс.

Индивидуалниот рабоводен орган, односно
претседателот на колегијалниот рабоводен орган
се именува по предлог на конкурсна комисија, об-
разувана според општите прописи кои важат за
составот на конкурсната комисија во работните ор-
ганизации.

Конкурсната комисија за именување индиви-
дуален рабоводен орган, односно претседател на
колегијален рабоводен орган во организациите
за згрижување и воспитание и во основните учи-
лишта се состои од 8 членови од кои 2 члена име-
нува советот на организацијата за згрижување и
воспитание, односно советот на основното училиште,
2 члена основната организација на синдикатот и
по 2 члена именува Собранието на општината и
сојузот на синдикатите на општината на чие под-
рачје е седиштето на организацијата, односно учи-
лиштето.

Член 252

Согласност на одлуката за именување на ин-
дивидуален рабоводен орган, односно на прет-
седател на колегијален рабоводен орган во ос-
новното училиште, дава Собранието на општината
на чие подрачје се наоѓа седиштето на организа-
цијата.

Член 253

Ако Собранието на општината не даде соглас-
ност на одлуката за именување на индивидуален
рабоводен орган, односно претседател на коле-
гијален рабоводен орган, советот на организа-
цијата за згрижување и воспитание, односно на
основното училиште, распишува повторно конкурс.

Член 254

Воз основа и во рамките на овластувањата на
индивидуалниот рабоводен орган, односно прет-
седателот на колегијалниот рабоводен орган на

основното училиште, а во согласност со статутот
на училиштето, одредени работи од делокругот на
рабоводниот орган во работните единици може
да врши и индивидуален или колективен орган.

Член 255

За развивање на општествена социјалистичка
свест, иницијативност, самостојност, свесна дис-
циплина и одговорност, активна соработка со нас-
тавниците во остварување на воспитанието и обра-
зованието, учениците основаат заедница на учени-
ците во основното училиште, одделенски заед-
ници на учениците по одделенијата и заедници
на паралелки.

Заедницата на учениците во основните учи-
лишта расправа за прашања од воспитно-обра-
зовната дејност, за дисциплината на учениците,
меѓусебните односи на учениците и меѓу учени-
ците и наставниците, слободните ученички актив-
ности, самоуправното уредување на животот и ра-
ботата на учениците.

Заедницата на учениците во основното учи-
лиште има право на органите на управување и на
стручните органи на училиштето да им дава мисле-
ње и предлози за прашањата од претходниот
став.

Заедницата на учениците во основното учи-
лиште се основа врз делегатски принцип.

Со работата на заедницата на учениците во
основните училишта раководи претседателство кое
се избира за време од една година.

Во одделенската заедница, односно заедницата
на паралелката, учениците и наставниците рас-
праваат и се договараат за остварувањето на вос-
питно-образовната работа и им даваат свои мис-
лења и предлози на органите на управување и на
стручните органи на основното училиште.

Со работата на одделенската заедница односно
заедницата на паралелката, раководи претседа-
телство составено од ученици и наставници.

Член 256

Органите на управување и стручните органи
на основното училиште се должни да ги разгле-
дуваат предлозите и мислењата добиени од заед-
ницата на учениците во основното училиште или
од одделенската заедница, односно заедницата на
паралелката, да заземаат по нив став и за тоа да
ја известат заедницата на учениците во основното
училиште или одделенската заедница, односно за-
едницата на паралелката.

Член 257

Во основните училишта се формира и заедни-
ца на родителите.

Член 258

Начинот на работата на заедницата на учени-
ците во основното училиште, на одделенските за-
едници, заедниците на паралелките и заедниците
на родителите се утврдуваат со статутот на основ-
ното училиште.

Член 259

Стручни органи во основното училиште се:
наставничкиот совет, советот на одделението, со-
ветот на паралелката и одделенскиот раководител.

Наставничкиот совет го сочинуваат сите нас-
тавници, стручни работници, индивидуалниот ра-
боводен орган, односно претседателот на колеги-
јалниот рабоводен орган и делегатите на учени-
ците. Со наставничкиот совет раководи индиви-
дуалниот рабоводен орган, односно претседателот
на колегијалниот рабоводен орган.

Наставничкиот совет ја изработува и ја пред-
лага за усвојување на советот на основното учи-
лиште годишната програма за работа, се грижи за
успешно остварување на воспитанието и образова-
нието, ја утврдува организацијата на работата и
презема мерки за унапредување на воспитно-об-

разовната работа, формира стручни активи на наставниците и расправа и одлучува за сите стручни прашања.

Советот на одделението го сочинуваат сите наставници, стручни работници и делегати на учениците од паралелките каде што се изведува предметна настава, а советот на паралелката го сочинуваат наставниците и стручните работници кои учествуваат во остварувањето на воспитно-образовната работа во одделна паралелка со предметна настава.

Советот на одделението, односно на паралелката ја усогласува работата на наставниците во одделението, односно паралелката, расправа и за редовната и дополнителната настава, слободните ученички активности, ги утврдува оценките и презема потребни мерки за поуспешна настава и подобар успех.

Раководителот на паралелката ја води педагошката евиденција и документација, соработува со родители и старатели на учениците, ги врши административните работи во паралелката и слично.

Раководителот на паралелката го именува наставничкиот совет на основното училиште.

XIII. НАДЗОР НАД РАБОТАТА НА ОСНОВНИТЕ УЧИЛИШТА

Член 260

Општествен надзор на основните училишта врши собранieto на општината на чие подрачје е седиштето на основното училиште.

Член 261

Надзорот над законитоста на работата на основните училишта го врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието, а надзор над законитоста на работата на основните училишта основани од Републиката, врши Републичкиот комитет за образование и наука.

Член 262

Ако самоуправната спогодба за здружување, статутот или друг самоуправен општ акт на основното училиште е во спротивност со Уставот или законот, општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието има право да го запре од извршување актот, до одлуката на Уставниот суд. За основните училишта што се од општ интерес за Републиката извршувањето на актот го запира Републичкиот комитет за образование и наука.

Ако општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието, односно Републичкиот комитет за образование и наука, во вршењето на надзор над законитоста на работата, утврди дека основното училиште издало свидетелство спротивно на одредбите на овој закон, донесува решение за поништување, кое го објавува во средствата за јавно информирање и поднесува пријава за кривично гонење.

Член 263

Стручен надзор над воспитно-образовната работа на основните училишта, според посебни прописи, врши научна организација, односно специјализирана стручна организација на здружениот труд за развој на воспитанието и образованието.

Член 264

Инспекциски надзор над работата на организациите за згрижување и воспитание и основните училишта според посебни прописи, врши општинскиот орган на управата надлежен за работите на просветната инспекција.

XIV. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 265

Со парична казна од 10.000 до 20.000 динари за прекршок се казнува основното училиште ако:

1. воспитанието и образованието не се остварува според планови и програми за воспитно-образовната дејност (член 61 став 1);

2. не го извести надлежниот општински орган за училишните обврзници кои не се запишале, односно редовно не ја посетуваат наставата (член 83 став 3);

3. употреби неодобрен учебник или скрипта (член 158 став 1);

4. почне со работа пред донесување на решение за верификација на основното училиште од страна на општинскиот орган на управата надлежен за работите на образованието (член 233 став 2);

5. издаде јавна исправа за завршено одделение или завршено основно образование, пред да биде запишано во регистарот на основните училишта (член 236 став 1);

6. издаде јавна исправа за завршено одделение, односно основно образование по правосилноста на решението за бришење од регистарот на основните училишта, пред да биде запишано во регистарот на основните училишта (член 238 став 2);

7. организира паралелки за основно воспитание и образование надвор од територијата на СФРЈ, без потребно одобрение на Републичкиот комитет за образование и наука (член 244).

Со парична казна од 10.000 до 20.000 динари за прекршок се казнува и организацијата за згрижување и воспитание, ако воспитанието и образованието не се остварува според програмите на воспитно-образовната дејност (член 61 став 1).

За прекршок од ставовите 1 и 2 на овој член, ќе се казни и одговорното лице во организацијата за згрижување и воспитание и основното училиште со парична казна од 3.000 до 5.000 динари.

Член 266

Со парична казна од 2.000 до 10.000 динари за прекршок се казнува:

1. организацијата за згрижување и воспитание и основното училиште, ако не ги организира формите на воспитно-образовната дејност пропишани со овој закон (членови 25 и 28);

2. организацијата за згрижување и воспитание и основното училиште, ако не донесат годишна програма за работа во определениот рок или ако истата не ја остваруваат (членови 63 и 64);

3. основното училиште ако не организира дополнителна настава за учениците (член 69 став 4 и став 5);

4. основното училиште ако не ги оствари вкупниот број работни денови и наставни работни денови, односно ако не го оствари вкупниот број годишни часови и бројот на часовите по програмски целини (член 71);

5. организацијата за згрижување и воспитание и основното училиште, ако организира експериментирање со нови методи на работа без претходно добиено мислење, односно согласност (член 118 став 2);

6. организацијата за згрижување и воспитание во основното училиште, ако не ја води или неуредно ја води педагошката евиденција и документација (член 171).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во организацијата за згрижување и воспитание и во основното училиште со парична казна од 1.000 до 3.000 динари.

Член 267

Со парична казна од 10.000 до 30.000 динари за прекршок се казнува организацијата за згрижување и воспитание и основното училиште, ако го распишат конкурс за наставници, воспитувачи или стручни работници (член 127).

Член 268

Издавачката организација која ќе издаде учебник спротивно на одредбите на овој закон, ќе се казни за прекршок со парична казна од 10.000 до 100.000 динари.

Член 269

Работник во организацијата за згрижување и воспитание, односно во основното училиште, кој дозволил да се употреби или употребил учебник или скрипта што не е одобрена според одредбите на овој закон, ќе се казни со парична казна од 2.000 до 10.000 динари.

Член 270

Родителот или старателот, ако и по повикувањето во одредено време не го запише детето во прво одделение или ако детето без оправдани причини не ја посетува или недоволно ја посетува наставата, ќе се казни со затвор во траење до 30 дена или со парична казна од 2.000 до 10.000 динари.

Казната се повторува ако родителот или старателот и по казната не го запише детето, односно ако детето нередовно го посетува или не го посетува основното училиште без оправдани причини.

XV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 271

Основните училишта ќе ја усогласат својата организација и работа со одредбите на овој закон во рок од една година од денот на неговото влегување во сила.

Член 272

Динамиката на намалувањето на бројот на учениците во паралелката на 30 ученици, согласно со член 75 став 4 од овој закон, ќе се остварува во согласност со можностите на општинската заедница за основно образование, општините и Републиката.

Член 273

Наставник на одделенска настава може да биде и лице со завршена учителска школа кое ќе заснова работен однос во основното училиште до крајот на учебната 1985—1986 година.

Член 274

Наставниците на одделенска настава со завршена учителска школа кои на денот на влегувањето во сила на овој закон изведуваат одделенска настава, а кои до крајот на учебната година немаат полни 5 години работно искуство во воспитно-образовната дејност, како и наставниците на одделенска настава кои завршиле учителска школа и кои засновале работен однос во основното училиште врз основа на член 273 на овој закон се должни да се здобијат со соодветно више или високо образование. Со ова образование наставниците треба да се здобијат најдоцна за две години повеќе од времето што е пропишано за завршување на тој вид образование.

Од обврската од претходниот став се ослободуваат наставниците на одделенска настава со завршена учителска школа кои на крајот од учебната година имаат 5 или повеќе од 5 години работно искуство во воспитно-образовната дејност.

Член 275

Воспитувач во организација за згрижување и воспитание може да биде и лице со завршено училиште за воспитувачи кое ќе заснова работен однос во организацијата за згрижување и воспитание до крајот на учебната 1985—1986 година.

Член 276

Воспитувачи кои имаат завршено училиште за воспитувачи кои на денот на влегувањето во сила на овој закон вршат воспитно-образовна дејност во предучилишната установа, а кои до 31 август 1983 година немаат полни 5 години работно искуство во воспитно-образовната дејност, како и

воспитувачите кои завршиле училиште за воспитувачи и кои засновале работен однос во основното училиште врз основа на член 275 на овој закон се должни да се здобијат со соодветно више или високо образование, најдоцна за 2 години повеќе од времето што е потребно за завршување на тој вид образование.

Од обврската од претходниот став се ослободуваат воспитувачите со завршено училиште за воспитувачи кои на 31 август 1983 година имаат повеќе од 5 години работно искуство во воспитно-образовната дејност.

Работниците во предучилишната установа кои имаат завршено учителска школа, училиште за применета уметност, музичко училиште, училиште за физичка култура и гимназија, а кои на денот на влегувањето во сила на овој закон вршат згрижувачка дејност, а имаат помалку од 5 години работно искуство во предучилишната установа се должни да се здобијат со средно медицинско образование педагошко-медицинска насока. Со ова образование треба да се здобијат најдоцна за 2 години повеќе од времето што е пропишано за завршување на тој вид образование.

Член 277

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат:

— Законот за основното воспитание и образование („Службен весник на СРМ“ број 11/76, 4/77, 9/77 и 46/78), освен член 158,

— одредбите од Законот за самоуправниот интересни заедници на воспитанието и образованието („Службен весник на СРМ“ број 9/78) што се однесуваат на основното воспитание и образование,

— Законот за учебници за основно и средно образование („Службен весник на СРМ“ број 44/76),

— Законот за воспитување и образование на децата од предучилишна возраст („Службен весник на СРМ“ број 45/74, 44/76 и 9/77), освен член 29,

— одредбите на Законот за нострификација на дипломите стекнати во странство („Службен весник на СРМ“ број 41/72) што се однесуваат на основното воспитание и образование и

— одредбите на Законот за стимулирање на талентираноста и успехот на младите („Службен весник на СРМ“ број 32 од 1970 година), што се однесуваат на основното воспитание и образование.

Член 278

До донесувањето на поблиски прописи предвидени со овој закон, а најдоцна во рок од една година од денот на неговото влегување во сила, доколку не се во спротивност со одредбите на овој закон, ќе се применуваат:

— Правилникот за полагање на поправните и вонредните испити во основното училиште („Службен весник на СРМ“ број 26/77);

— Правилникот за начинот на оценувањето успехот на учениците во основното училиште („Службен весник на СРМ“ број 26/77);

— Правилникот за видовите на пофалбите, наградите и педагошките мерки во основното училиште и за начинот на нивното применување („Службен весник на СРМ“ број 26/77);

— Правилникот за податоците за кои се води педагошка евиденција во основното училиште и начинот на водењето на евиденцијата („Службен весник на СРМ“ број 29/77);

— Правилникот за начинот на оценувањето успехот на учениците во специјалните основни училишта („Службен весник на СРМ“ број 1/78);

— Правилникот за пофалбите, наградите и педагошките мерки и за начинот на нивното применување во специјалните основни училишта („Службен весник на СРМ“ број 1/78);

— Правилникот за бројот на децата и младичките попречени во психосоцијалниот развој во

паралелката, односно групата во специјалните основни училишта („Службен весник на СРМ“ број 1/78) и

— Календарот за ученичките одмори („Службен весник на СРМ“ број 39/79).

Член 279

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

267.

Врз основа на член 376, став 1, алинеја 6 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Претседателството на Социјалистичка Република Македонија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ПОСТОЈАНИ СРЕДСТВА НА ФОНДОТ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА ЗА КРЕДИТИРАЊЕ НА ПОБРЗИОТ РАЗВОЈ НА СТОПАНСКИ НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНИТЕ РЕПУБЛИКИ И АВТОНОМНИ ПОКРАИНИ ВО ПЕРИОДОТ ОД 1981 ДО 1985 ГОДИНА

Се прогласува Законот за дополнување на Законот за обезбедување постојани средства на Фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини во периодот од 1981 до 1985 година,

што Собранието на Социјалистичка Република Македонија го донесе на одделни седници на Соборот на здружениот труд, Соборот на општините и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година.

Бр. 08-1534
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Претседателството на СРМ,
Благоја Талески, с. р.

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

ЗАКОН

ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ ПОСТОЈАНИ СРЕДСТВА НА ФОНДОТ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА ЗА КРЕДИТИРАЊЕ НА ПОБРЗИОТ РАЗВОЈ НА СТОПАНСКИ НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНИТЕ РЕПУБЛИКИ И АВТОНОМНИ ПОКРАИНИ ВО ПЕРИОДОТ ОД 1981 ДО 1985 ГОДИНА

Член 1

Во Законот за обезбедување постојани средства на Фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини во периодот од 1981 до 1985 година („Службен весник на СРМ“, бр. 31/81 и 18/82), во член 4, по зборовите: „термоелектрична енергија“, се додаваат зборовите: „хидроелектрична енергија, пренос на електрична енергија“.

Член 2

Овој закон влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година.

268.

Врз основа на член 362 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на заедничката седница на сите собори, одржана на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОБРАЗУВАЊЕ ОДБОР ЗА ПРОСЛАВА НА 40-ГОДИШНИНАТА ОД ПРВОТО ЗАСЕДАНИЕ НА АСНОМ

I

Се образува одбор за прослава на 40-годишнината од Првото заседание на АСНОМ.

Одборот ќе донесе Платформа и Програма за прослава на 40-годишнината од Првото заседание на АСНОМ.

II

Одборот се состои од претседател и 59 членови, што се избираат од редот на делегатите, општествено-политичките, научните, културните и други јавни работници.

III

Во Одборот се избираат:

- а) за претседател
Бошко Станковски, претседател на Собранието на Социјалистичка Република Македонија,
- б) за членови:
  1. Андреевски д-р Александар, ректор на Скопскиот универзитет,
  2. Арсов Љупчо, член на Советот на Федерацијата,
  3. Апостолски Михајло, претседател на МАНУ,
  4. Апостоловски Трајко, претседател на Собранието на град Скопје,
  5. Атанасовски Тошо, командант на Републичкиот штаб за територијална одбрана,
  6. Атанасовски Михајло, претседател на Собранието на општина Прилеп,
  7. Балеvски Милчо, претседател на Републичкиот комитет за култура,
  8. Беловски Димче, член на Претседателството на ЦК СКЈ,
  9. Брајковски Филип, член на Претседателството на СР Македонија,
  10. Близнаковски Ванчо, претседател на Општествено-политичкиот собор на Собранието на СРМ,
  11. Богоев д-р Ксенте, член на Советот на Републиката,
  12. Божиков Ѓорѓи, директор на Операта на МНТ,
  13. Гигов Страхил, член на Советот на Федерацијата,
  14. Глигоров Киро, член на Советот на Федерацијата,
  15. Грличков д-р Александар, член на Претседателството на Сојузната конференција на ССРНЈ,
  16. Габер проф. д-р Стефан, ректор на Битолскиот универзитет,
  17. Георгиевски инж. Киро — Дејан, пензионер,
  18. Дуганова Васка, претседател на Републичката конференција на ССРМ,
  19. Димовски Стојан, директор на РТВ Скопје,
  20. Донев д-р Александар, претседател на Сојузот на синдикатите на Македонија,
  21. Јаневски Славко, академик, член на Советот на Федерацијата,
  22. Јовановски Момчило, претседател на Собранието на општина Куманово,
  23. Колишевски Лазар, член на Претседателството на СФРЈ,

Република Македонија („Службен весник на СРМ“ број 15/78), по наставот „III. Надоместоците на трошоците на делегатите и на функционерите“ се додава нов член 12-а, кој гласи:

„Член 12-а
На делегатите во Собранието на Социјалистичка Република Македонија им припаѓа месечен надоместок на трошоците за вршење на функцијата во паушален износ во висина од четири дневници“.

Член 2
Во член 2 став 4, член 4 став 2, член 8 став 2, член 10 став 2, член 12 став 2, член 13 став 2, член 14 став 2, член 15 став 2, член 17 став 2 и во членовите 20, 21 и 23, зборовите: „Административната комисија“ се заменуваат со зборовите: „Комисијата за прашања на изборите и именувањата“.

Член 3
Членот 26 се менува и гласи:
„Одредбата од член 1 на оваа одлука ќе се применува од 1 јануари 1984 година.“

До почетокот на примената на одредбата од член 1, на делегатите во Собранието на Социјалистичка Република Македонија им припаѓа месечен надоместок на трошоците за вршење на функцијата во паушален износ во висина од 3 дневници.“

Член 4
Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“, а ќе се применува од 1 мај 1983 година.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1552
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

271.

Врз основа на член 17, став 1 од Законот за Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта („Службен весник на СРМ“ број 48/74), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА ФИНАНСИСКИ-ОТ ПЛАН НА РЕПУБЛИЧКИОТ ФОНД ЗА КРЕДИТИРАЊЕ НА ПОБРЗИОТ РАЗВИТОК НА СТОПАНСКИ НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНИТЕ КРАИШТА ЗА 1983 ГОДИНА

I
Се дава согласност на Финансискиот план на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта за 1983 година, што го донесе Управниот одбор на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта, на седницата одржана на 25 март 1983 година.

II

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1541
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

272.

Врз основа на член 17, став 2 од Законот за Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта („Службен весник на СРМ“ број 48/74), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОДОБРУВАЊЕ НА ЗАВРШНАТА СМЕТКА НА РЕПУБЛИЧКИОТ ФОНД ЗА КРЕДИТИРАЊЕ НА ПОБРЗИОТ РАЗВИТОК НА СТОПАНСКИ НЕДОВОЛНО РАЗВИЕНИТЕ КРАИШТА ЗА 1982 ГОДИНА

1. Се одобрува Завршната сметка на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта за 1982 година што ја донесе Управниот одбор на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта, на седницата одржана на 25 март 1983 година, и тоа:

Вкупни средства на Фондот	3.422.676.047 дин.
Од тоа:	
а) кредити дадени од фондот	3.126.872.596 дин.
б) непозватни средства, непосредни расходи, отплати и друго	262.912.826 дин.
в) средства на жиро сметка	32.890.625 дин.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1542
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

273.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ бр. 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ПЕДАГОШКАТА АКАДЕМИЈА ВО БИТОЛА

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Советот на Педагошката академија во Битола, поради истек на времето за кое се именувани:

Софија Атанасова и
Цветко Котевски.

За претставници на општествената заедница во Советот на Педагошката академија во Битола се именуваат:

Горги Танковски, директор на Општинскиот завод за унапредување на предучилишното и основното воспитание и образование — Битола и

Васка Поповска, делегат во Соборот на општините на Собранието на СРМ, воспитувач во Установата за дневен престој на деца „Јасна Ристоска“ — Охрид.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1578
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

274.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ бр. 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ПЕДАГОШКАТА АКАДЕМИЈА ВО ШТИП

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Советот на Педагошката академија во Штип, поради истек на времето за кое се именувани:

Асен Велковски и
Станко Трајановски.

За претставници на општествената заедница во Советот на Педагошката академија во Штип се именуваат:

Јелена Горичанска, професор во Гимназијата „Славчо Стојменски“ — Штип и

Глигор Брашнарски, директор на Меѓуопштинскиот завод за унапредување на предучилишното и основното воспитание и образование — Берово.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1579
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

275.

Врз основа на член 43 од Законот за социјална заштита („Службен весник на СРМ“ број 9/78), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ЗАВОДОТ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ДЕЦА И МЛАДИНЦИ ВО СКОПЈЕ

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Советот на Заводот за рехабилитација на деца и младинци во Скопје, поради истек на времето за кое се именувани:

д-р Олга Андрејчин и
Сиљан Вељановски.

За претставници на општествената заедница во Советот на Заводот за рехабилитација на деца и младинци во Скопје се именуваат:

Ксенија Груева, лекар во Здравствениот дом — Скопје и

Томислав Димишковски, член на Извршниот совет и претседател на Комитетот за општествени дејности на Собранието на општина „Чаир“ — Скопје.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1580
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

276.

Врз основа на член 43 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ бр. 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА КОНКУРСНИТЕ КОМИСИИ ЗА ИЗБОР НА РАБОТОВОДНИ ОРГАНИ НА ВИСОКООБРАЗОВНИ ОРГАНИЗАЦИИ

1. За членови на конкурсните комисии за избор на работоводни органи на следниве високообразовни организации се именуваат:

— На ООЗТ Економски факултет во Скопје се именуваат:

Мемед Нурединоски, делегат во Општествено-политичкиот собор на Собранието на СРМ и Никола Новески, потпретседател на Работоводниот орган на СОЗТ „Треска“ — Скопје.

— На ООЗТ Биолошки факултет во Скопје се именуваат:

Александар Стојковски, претседател на Советот на ССМ на општина „Гази Баба“ — Скопје и Таки Хамид, член на Советот на Републиката.

— На ООЗТ Факултет за музичка уметност во Скопје се именуваат:

Јела Марковска-Лучиќ, виши советник во ИС на Собранието на СРМ и

Панде Андреевски, извршен секретар на Претседателството на ОК СКМ „Карпош“ — Скопје.

— На РО Географски факултет во Скопје се именуваат:

Владо Поповски, делегат во Општествено-политичкиот собор на Собранието на СРМ и Борис Георгиевски, член на ИС и претседател на Комитетот за општествени дејности на Собранието на општина „Гази Баба“ — Скопје.

— На РО Економски факултет во Прилеп се именуваат:

Спасе Марковски, претседател на ИС на Собранието на општина Македонски Брод и Коста Споа, секретар на Собранието на општина Битола.

— На ООЗТ Институт за сточарство при РО Земјоделски факултет во Скопје се именуваат:

Јордан Јанев, делегат во Соборот на здружениот труд на Собранието на СРМ, раководител на ООЗТ „Црвени брегови“ при ЗИК „Повардарие“ — Неготино и

Пејко Блажевски, член на Советот на Републиката.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1585
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

277.

Врз основа на член 43 од Законот за социјална заштита („Службен весник на СРМ“ број 9/70), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО РАБОТНАТА ЗАЕДНИЦА НА ЦЕНТАРОТ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА МЛАДИНЦИ СО ОШТЕТЕН СЛУХ — СКОПЈЕ

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Работната заедница на Центарот за професионална рехабилитација на младинци со оштетен слух — Скопје, поради истек на времето за кое се именуваат:

Целал Абдулау и
Бранкица Арсениевска — Темелковска.

За претставници на општествената заедница во Работната заедница на Центарот за професионална рехабилитација на младинци со оштетен слух се именуваат:

Никола Јакоски, извршен секретар на Претседателството на ОК на СКМ — „Гази Баба“, раководител на Отсекот за план и анализа при РЗ заеднички служби „Раде Кончар“ — Скопје и

Хаки Бедиу, делегат во Соборот на општините на Собранието на СРМ.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1575
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

278.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ број 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИК НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА РО БИОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ — СКОПЈЕ

Се разрешува претставникот на општествената заедница во Советот на РО Биолошки факултет во Скопје, поради истек на времето за кое се именува,

Милица Кранго.

За претставник на општествената заедница во Советот на РО Биолошки факултет во Скопје се именува

Биљана Поленаковиќ, делегат во Општествено-политичкиот осбор на Собранието на град Скопје, на работа во Институтот за клиничка биохемија.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1576
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

279.

Врз основа на член 43 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ број 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА КОНКУРСНАТА КОМИСИЈА ЗА ИЗБОР НА ДИРЕКТОР НА ООЗТ ИНСТИТУТ ЗА ПРОУЧУВАЊЕ НА ПОЧВИТЕ**

За членови на Конкурсната комисија за избор на директор на ООЗТ Институт за проучување на почвите се именуваат:

Никола Петровски, заменик на претседателот на Републичкиот комитет за земјоделство, шумарство и водостопанство и

м-р Блаже Деловски, делегат во Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ, на работа во ЗИК „Повардарие“ — Неготино.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1585

30 мај 1983 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

280.

Врз основа на член 26 став 4 од Законот за музејската дејност („Службен весник на СРМ“ број 25/79), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА КОНКУРСНАТА КОМИСИЈА ЗА ИМЕНУВАЊЕ ДИРЕКТОР НА ЕТНОЛОШКИОТ МУЗЕЈ НА МАКЕДОНИЈА**

За членови на Конкурсната комисија за именување директор на Етнолошкиот музеј на Македонија се именуваат:

Лазо Крстевски, член на Претседателството на РК на ССРМ и

Нико Този, помошник на секретарот на РСИЗ за култура — Скопје.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1588

30 мај 1983 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

281.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ број 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ООЗТ АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Советот на ООЗТ Архитектонски факултет во Скопје:

Иванка Стојановска, поради пензионирање и Илија Карески, по негово барање.

За претставници на општествената заедница во Советот на ООЗТ Архитектонски факултет се именуваат:

Јордан Јорданов, дипл. инж. арх. советник во Извршниот совет на Собранието на СРМ и Александар Басотов, помошник главен инженер во ГРО „Целагонија“ — Скопје.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1584

30 мај 1983 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

282.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ број 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА РАБОТНИТЕ ЛУЃЕ НА ВИШАТА ЗЕМЈОДЕЛСКА ШКОЛА ВО БИТОЛА**

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Соборот на работните луѓе на Вишата земјоделска школа во Битола, поради истек на времето за кое се именуваат:

инж. Кирил Кузмановски и
Санде Ангеловски.

За претставници на општествената заедница во Соборот на работните луѓе на Вишата земјоделска школа во Битола се именуваат:

Тодор Поповски, директор на Средно-земјоделско училиште во Битола и

м-р Томе Грабулоски, вработен во Институтот за тугун во Прилеп.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1577

30 мај 1983 година

Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

283.

Врз основа на член 5 од Законот за наградата „Мито Хаџивасилев-Јасмин“ („Службен весник на СРМ“ број 32/68, 31/74 и 11/81), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА ОДБОРОТ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА НАГРАДАТА „МИТО ХАЏИВАСИЛЕВ-ЈАСМИН“**

Се разрешува членот на Одборот за доделување на наградата „Мито Хаџивасилев-Јасмин“

Душко Малевски, поради заминување на нова должност надвор од земјата.

За член на Одборот за доделување на наградата „Мито Хаџивасилев-Јасмин“ се именува

Мирко Мироски, главен и одговорен уредник на весникот „Вечер“.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1570

30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

284.

Врз основа на член 4 од Законот за наградата „11 Октомври“ („Службен весник на СРМ“ број 36/77), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА ОДБОРОТ ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА НАГРАДАТА „11 ОКТОМВРИ“**

За членови на Одборот за доделување на наградата „11 Октомври“ се именуваат:

Дарко Марковиќ, режисер — Скопје и
Васко Ташковски, академски сликар — Скопје.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1571

30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

285.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ број 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОБИРОТ НА РАБОТНИТЕ ЛУЃЕ НА ГЕОГРАФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Собирот на работните луѓе на Географскиот факултет во Скопје, поради истек на времето за кое се именувани:

Јордан Милошевски и

Лиљана Илиевска.

За претставници на општествената заедница во Собирот на работните луѓе на Географскиот факултет во Скопје се именуваат:

Александар Груевски, член на Советот на Републиката и

Виолета Јоанидис, делегат во Соборот на здружениот труд на Собранието на СРМ, судија за прекршоци на општините на град Скопје.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1572

30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

286.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ број 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСАВНИК НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ ВО СКОПЈЕ**

Се разрешува претставникот на општествената заедница во Советот на Факултетот за музичка уметност во Скопје, поради истек на времето за кое е именуван,

Гоце Радевски.

За претставник на општествената заедница во Советот на Факултетот за музичка уметност во Скопје се именува

Захаринка Алексиевска, кустос во Музејот на современа уметност во Скопје.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1573

30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. **Илија Черепналковски, с. р.**

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

287.

Врз основа на член 43 од Законот за социјална заштита („Службен весник на СРМ“ број 9/78), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА СПЕЦИЈАЛНИОТ ЗАВОД — ДЕМИР КАПИЈА

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Советот на Специјалниот завод — Демир Капија, поради истек на времето за кое се именуваат:

Злате Гаревски и

Васил Величков.

За членови на општествената заедница во Советот на Специјалниот завод — Демир Капија се именуваат:

Никола Димитров, секретар на Претседателството на Општинскиот совет на ССМ — Неготино и

Тодор Димов, делегат во Соборот на општините на Собранието на СРМ, шеф на СОК — Експози-тура Неготино.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1583
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

288.

Врз основа на член 43 од Законот за социјална заштита („Службен весник на СРМ“ број 9/78), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИК НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ЗАВОДОТ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈА НА ДЕЦА СО ОШТЕТЕН СЛУХ „КОЧО РАЦИН“ ВО БИТОЛА

Се разрешува претставникот на општествената заедница во Советот на Заводот за рехабилитација на деца со оштетен слух „Кочо Рацин“ во Битола, поради истек на времето за кое е именуван,

Петко Георгиевски.

За претставник на општествената заедница во Советот на Заводот за рехабилитација на деца со оштетен слух „Кочо Рацин“ во Битола се именува

Никола Стојков, делегат во Соборот на здружениот труд на Собранието на СРМ, на работа во Основниот суд на здружениот труд во Битола.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1581
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

289.

Врз основа на член 43 од Законот за социјална заштита („Службен весник на СРМ“ број 9/78), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИК НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ДОМОТ ЗА ДОЕНЧИЊА И МАЛИ ДЕЦА — БИТОЛА

Се разрешуваат претставниците на општествената заедница во Советот на Домот за доенчиња и мали деца — Битола, поради истек на времето за кое се именуваат:

д-р Вера Нилче и

Јово Ношпаловски.

За претставник на општествената заедница во Советот на Домот за доенчиња и мали деца се именува

Љиљана Јанкуловска, делегат во Соборот на општините на Собранието на СРМ, на работа во РО „Јосип Краш“ ООЗТ „Прогрес“ — Битола.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1582
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

290.

Врз основа на члн 166 став 2 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на СРМ“ број 10/83), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА КОНКУРСНАТА КОМИСИЈА ЗА ИМЕНУВАЊЕ ИНДИВИДУАЛЕН РАБОВОДЕН ОРГАН НА СПЕЦИЈАЛНАТА БОЛНИЦА ЗА БЕЛОДРОБНА ТУБЕРКУЛОЗА „ЈАСЕНОВО“, С. ЈАСЕНОВО — ТИТОВ ВЕЛЕС

За членови на Конкурсната комисија за именување на индивидуален рабоводен орган на Специјалната болница за белодробна туберкулоза „Јасеново“, с. Јасеново — Титов Велес се именуваат:

Лила Вуличевик, делегат во Општествено-политичкиот собор на Собранието на СРМ, директор на РО „Благој Страчков“ — Титов Велес и Тихомир Најдовски, погпретседател на Извршниот совет на Собранието на општина Титов Велес.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1586 Претседател
30 мај 1983 година на Собранието на СРМ,
Скопје Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

291.

Врз основа на член 13 од Законот за Новинско-издавачката работна организација Службен весник на СРМ („Службен весник на СРМ“ број 43/80), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕНОВИ НА КОНКУРСНАТА КОМИСИЈА ЗА ИМЕНУВАЊЕ ДИРЕКТОР НА НОВИНСКО-ИЗДАВАЧКАТА РАБОТНА ОРГАНИЗАЦИЈА СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА СРМ

За членови на Конкурсната комисија за именување директор на Новинско-издавачката работна организација Службен весник на СРМ се именуваат:

Новак Марковски, заменик на претседателот на Републичкиот комитет за законодавство и организација и

Загорка Нинковска, секретар на Соборот на општините на Собранието на СРМ.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1587 Претседател
30 мај 1983 година на Собранието на СРМ,
Скопје Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
Ванчо Близнаковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

292.

Врз основа на член 35 од Законот за високото образование („Службен весник на СРМ“ број 49/74 и 36/76), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ И ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИК НА ОПШТЕСТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ВИШАТА ШКОЛА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАБОТНИЦИ ВО СКОПЈЕ

Се разрешува претставникот на општествената заедница во Советот на Вишата школа за социјални работници во Скопје, поради истек на времето за кое е именуван.

Горѓи Донроски.

За претставник на општествената заедница во Советот на Вишата школа за социјални работници се именува

Љубица Кочоска — Трајковска, секретар на Градската конференција на Црвениот крст — Скопје.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1574
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

293.

Врз основа на член 18 став 2 од Законот за сценско-уметничката дејност („Службен весник на СРМ“ број 41/73), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ СОГЛАСНОСТ НА САМОУПРАВНАТА СПОГОДБА ЗА ЗДРУЖУВАЊЕ НА ОСНОВНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ НА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД ВО РАБОТНА ОРГАНИЗАЦИЈА МАКЕДОНСКИ НАРОДЕН ТЕАТАР СО О. СУП. О. СО ОСНОВНИ ОРГАНИЗАЦИИ НА ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД — СКОПЈЕ

Се дава согласност на членовите 35, 36, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 109, 110, 111 и 156 од Самоуправната спогодба за здружување на основните организации на здружениот труд во Работна организација Македонски народен театар со о. суп. о. со основни организации на здружениот труд — Скопје, што се однесуваат на работите од посебен општествен интерес и на учеството на претставниците на општествената заедница во одлучувањето по тие работи, што ја донесоа работниците на Македонскиот народен театар на референдумот одржан на 22 јануари 1979 година.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

30 мај 1983 година
Бр. 08-1544
Скопје

Претседател
на Собранието на СРМ,
Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

294.

Врз основа на член 310, став 1, точка 2 од Уставот на СРМ, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на одделни седници на Соборот на здружениот труд и Општествено-политичкиот собор, одржани на 30 мај 1983 година, даде

**АВТЕНТИЧНО ТОЛКУВАЊЕ
НА ЧЛЕН 61 СТАВ 2 ОД ЗАКОНОТ ЗА ИЗБОР
НА ОРГАНИТЕ НА УПРАВУВАЊЕ И НА ДРУ-
ГИТЕ ОРГАНИ ВО ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА
ЗДРУЖЕНИОТ ТРУД**

Со член 61 став 1 од Законот за избор на органите на управување и на другите органи во организациите на здружениот труд („Службен весник на СРМ“ број 42/77) е предвидено дека „индивидуалниот работороден орган, односно претседателот и членовите на колегијалниот работороден орган на работната организација се именуваат по предлог од конкурсната комисија што се образува во работната организација, освен за работниците со посебни овластувања и одговорности кои се избрани на конкурс, за кои со статут на организацијата е утврдено дека со тој избор истовремено стануваат и членови на колегијалниот работороден орган“.

Според став 2 на член 61 конкурсната комисија се состои од 8 члена од кои два члена именува работничкиот совет на работната организација, два члена организацијата на синдикатот на работната организација и по два члена именуваат Собранието на општината и општинскиот одбор на соодветниот синдикат, односно Сојузот на синдикатите на општината на чие подрачје е седиштето на работната организација.

Членот 61 став 2 треба да се толкува така што конкурсната комисија за именување на индивидуален работороден орган, односно на претседател и членови на колегијалниот работороден орган на работна организација, без оглед дали во својот состав има или нема основни организации на здружениот труд, се состои од 8 члена од кои два члена именува работничкиот совет на работната организација, два члена организацијата на синдикатот на работната организација и по два члена именуваат Собранието на општината и општинскиот одбор на соодветниот синдикат односно Сојузот на синдикатите на општината на чие подрачје е седиштето на работната организација.

**СОВРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 08-1543 Претседател
30 мај 1983 година на Собранието на СРМ,
Скопје Бошко Станковски, с. р.

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

Претседател
на Општествено-политичкиот собор,
Ванчо Близнаковски, с. р.

295.

Врз основа на член 318, став 1, точка 2 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на седницата на Соборот на здружениот труд одржана на 28 април 1983 година, даде

**АВТЕНТИЧНО ТОЛКУВАЊЕ
НА ЧЛЕН 98 ОД ЗАКОНОТ ЗА РАБОТНИТЕ
ОДНОСИ**

Со член 98 став 1 од Законот за работните односи („Службен весник на СРМ“ број 45/77 и 3/83) е утврдено „На работникот му престанува работниот однос во случај утврдени со Законот за здружениот труд.

Кога работниот однос треба да престане согласно член 216 став 1 точка 3 од Законот за здружениот труд ќе се смета дека работникот ги исполнил условите за лична пензија ако наполнил 40 години стаж на осигурување (маж), односно 35 години стаж на осигурување (жена) или кога навршил 65 години живот и 30 години низиски стаж (маж) односно 60 години живот и 25 години пензиски стаж (жена).

Тргнувајќи од фактот дека правата и должностите на работниците од работниот однос утврдени во Законот за работните односи и други прописи ги остваруваат под исти услови и носителите на самоуправни, јавни и други општествени функции, членот 98 треба да се толкува така што престанувањето на работниот однос по исполнувањето на условите пропишани со одредбите на овој член се однесува на секој што остварува права и обврски од работниот однос и живее од трудот, вклучувајќи ги и носителите на самоуправни, јавни и други општествени функции. Ова дотолку повеќе што изборот на носителите на овие функции се врши од редот на работниците и другите работни луѓе организирани во организации на здружениот труд и во други самоуправни организации и заедници и во општествено-политички и општествени организации. Според тоа, во примената на член 98 не треба да се поаѓа од различни обврски и овластувања на одделни работници и работни луѓе.

Во прилог на ова толкување е и фактот, дека за одделни изборни функции нема уставна, статутарна, ни законска пречка да ги вршат и избрани лица кои веќе оствариле право на лична пензија или тоа право ќе го остварат во текот на траењето на мандатот. Вршењето на овие функции е зависно од довербата на работните луѓе кои ги избираат (член 169 од Уставот на СРМ).

**СОВРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 08-1228
28 април 1983 година
Скопје

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

296.

Врз основа на член 318, став 2 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија, Собранието на Социјалистичка Република Македонија на седницата на Соборот на здружениот труд, одржана на 30 мај 1983 година, донесе

**О Д Л У К А
ЗА УСВОЈУВАЊЕ НА ОПШТЕСТВЕНИОТ ДОГОВОР
ЗА ВКУПНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОДДЕЛНИ
ИЗДАТОЦИ ШТО МОЖАТ ДА СЕ НАДОМЕСТУ-
ВААТ ОД ВКУПНИОТ ПРИХОД ОДНОСНО
ПРИХОДОТ**

Се усвојува Општествениот договор за вкупните средства за одделни издатоци што можат да се надоместуваат од вкупниот приход односно приходот.

Се овластува Александар Андоновски, член на Извршниот совет на Собранието на Социјалистичка Република Македонија и републички секретар за финансии, ол името на Собранието на Социјалистичка Република Македонија, да го потпише Договорот во предложениот текст.

**СОВРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

Бр. 08-1549
30 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

297.

Врз основа на член 20, став 2 од Законот за Народната банка на Македонија („Службен весник на СРМ“ број 36/77), Собранието на Социјалистичка Република Македонија на седницата на Соборот на здружениот труд, одржана на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИОТ ПЛАН НА НАРОДНАТА БАНКА НА МАКЕДОНИЈА ЗА 1983 ГОДИНА**

Се потврдува Финансискиот план на Народната банка на Македонија за 1983 година, што го донесе Советот на Народната банка на Македонија, на седницата одржана на 7 април 1983 година.

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1547

30 мај 1983 година

Скопје

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

298.

Врз основа на член 20, став 2 и член 71 од Законот на Народната банка на Македонија („Службен весник на СРМ“ број 36/77), Собранието на Социјалистичка Република Македонија, на седницата на Соборот на здружениот труд, одржана на 30 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А**ЗА ПОТВРДУВАЊЕ НА ЗАВРШНАТА СМЕТКА НА НАРОДНАТА БАНКА НА МАКЕДОНИЈА ЗА 1982 ГОДИНА**

1. Се потврдува Завршната сметка на Народната банка на Македонија за 1982 година, што ја донесе Советот на Народната банка на Македонија, на седницата одржана на 25 февруари 1983 година.

2. Вишокот на приходите над расходите со Завршната сметка на Народната банка на Македонија за 1982 година, во износ од 262.187.421,54 динари, да се употреби за:

а) Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта на СР Македонија	87.395.807,18
б) Републичкиот совет за истражувачки работи во рударството	87.395.807,18
в) Републичкиот совет за пошумување на голините	87.395.807,18

СОБРАНИЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 08-1548

30 мај 1983 година

Скопје

Претседател
на Соборот на здружениот труд,
д-р инж. Илија Черепналковски, с. р.

299.

Уставниот суд на Македонија, врз основа на член 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, на седницата одржана на 20 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА Одлуката за утврдување на старните основи за личен доход бр. 02-8477/1, донесена од Работничкиот совет на Работната заед-

ница „Заеднички служби“ во Фабриката за хартија и амбалажа „Комуна“ во Скопје на 30 септември 1981 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во Работната заедница „Заеднички служби“ во Фабриката за хартија и амбалажа „Комуна“ во Скопје, на начин предвиден за објавување на самоуправните општи акти.

3. Уставниот суд на Македонија, со решение У. бр. 24/83 од 23 март 1983 година, поведе постапка за оценување уставноста и законитоста на актот означен во точката 1 од оваа одлука. Постапката беше поведена затоа што основано се постави прашањето за нејзината спротивност со член 463 од Законот за здружениот труд.

4. На седницата Судот утврди дека оспорената одлука е донесена од работничкиот совет и дека со неа се утврдени старните основи, а тоа значи основите и мерилата за распределба на личниот доход.

Согласно член 463 од Законот за здружениот труд работниците во основната организација со референдум одлучуваат за основите и мерилата за распределба на средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка.

Со оглед на тоа што оспорената одлука ја донел работничкиот совет, а не работниците со референдум, Судот утврди дека таа е во спротивност со означената законска одредба.

На основа изнесеното Судот одлучи како во точката 1 на оваа одлука.

У. бр. 24/83

20 април 1983 година

Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Македонија,
Гога Николовски, с. р.

300.

Уставниот суд на Македонија, врз основа на член 433 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија и член 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, по јавната расправа, на седницата одржана на 21 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА Одлуката бр. 01-128, донесена од Работничкиот совет на Основната организација на здружениот труд „Автотурист“ во Крушево, во состав на Работната организација за автотранспорт и меѓународна шпедиција „Транскоп“ во Битола, на седницата одржана на 18 април 1981 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во Основната организација на здружениот труд „Автотурист“ во Крушево на начин предвиден за објавување на самоуправните општи акти.

3. Општествениот правобранител на самоуправањето за општините Прилеп и Крушево во Прилеп поведе пред Уставниот суд на Македонија постапка за оценување уставноста и законитоста на одлуката означена во точката 1 на оваа одлука. Според наводите во предлогот, оваа одлука е противуставна и незаконита затоа што со неа е предвидено на вработените во основната организација на здружениот труд да им се наплатува 30% помалку од цената на превозот, утврдена во основната организација на здружениот труд. Предлагачот смета дека со тоа се врши присвојување на општествени средства и стекнување на материјална корист од страна на работниците, што претставува привилегија за нив во однос на останатите граѓани.

4. На јавната расправа Судот утврди дека со оспорената одлука е предвидено на вработените

во Основната организација на здружениот труд „Автотурист“ во Крушево без разлика на времето на вработување, доколку градат или доопремуваат куќа или стан, како и во останатите случаи за нивни лични потреби да им се одобрува попуст само за превозот во висина од 30% од утврдената цена.

5. Во Одделот II став 5 и Одделот III став 4 и 5 од Основните начела на Уставот на СР Македонија е предвидено дека спротивен му е на општествено-економскиот и на политичкиот систем, утврден во Уставот, секој облик на распределба во вид на присвојување на општествени средства врз групно-сопственичка основа, дека никој нема право на сопственост на општествените средства за производство ниту може по некаков правно-сопственички основ да управува и располага со општествените средства за производство и за работа и дека трудот на човекот е единствена основа за присвојување на производите на општествениот труд. Овие начела за карактерот на општествените средства и за основите на присвојувањето се содржани и во член 13 став 1, како и во член 17 став 2 од Уставот на СР Македонија. Освен тоа, според член 19 став 3 од Уставот на СР Македонија, остварениот доход на основната организација на здружениот труд претставува материјална основа на правото на работниците да одлучуваат за условите на својот труд и за распределбата на доходот и да стекнуваат личен доход, а согласно член 21 став 2 од Уставот на СР Македонија за вкупната лична и заедничка потрошувачка распоредуваат дел од доходот кој е сразмерен на нивниот придонес во остварувањето на доходот што го дале со својот труд и со вложување на општествени средства како минат труд на работниците. Исто така, и согласно член 3 од Законот за здружениот труд противзаконита е секоја привилегија заснована врз монополот на управување со средствата за производство и присвојувањето на резултатите на трудот.

Од изнесените уставни и законски одредби произлегува дека Уставот, гарантирајќи им го на работниците во здружениот труд правото да ги користат општествените средства, како и да управуваат и располагаат со нив, истовремено ги утврдува и рамките во кои тоа право се остварува со цел да се обезбеди заштита и развој на социјалистичките самоуправни односи. Работниците при управувањето со општествените средства и при распределбата на доходот должни се да поаѓаат од уставно-правната суштина на општествената сопственост врз средствата за производство. Работниците не можат да вршат присвојување на општествените средства за производство и работа врз основа на самото право на работа, туку присвојување можат да вршат само на остварениот доход во основната организација на здружениот труд кој претставува материјална основа на правата на работниците да одлучуваат за условите на својот труд и за распределбата на доходот, како и да стекнуваат личен доход. Затоа секое присвојување на средствата за производство во општествена сопственост, како и присвојувањето на производите на општествениот труд кое нема основ во трудот и во остварениот доход, значи, според мислењето на Судот, претворање на општествената сопственост во еден вид на групна сопственост.

Имајќи ја предвид оспорената одлука како и означените уставни и законски одредби, Судот смета дека одобрувањето на попуст гсдушно претставува присвојување на општествени средства и стекнување на материјална корист од страна на работниците, за кое нема основ во Уставот и во Законот.

Наводот на учесникот во постапката дека со одобриот попуст за превоз во оспорената одредба не се оштетувала основната организација на здружениот труд, Судот не го уважи затоа што со таквиот попуст навистина се оштетува основ-

ната организација бидејќи со тоа таа остварува помал доход во своето работење.

Судот не го уважи исто така и наводот на учесникот во постапката дека одобриот попуст бил предвиден поради тоа што основната организација не располагала со доволни средства за станбена изградба, па на овој начин се сакало да им се помогне на работниците во решавање на нивното станбено прашање. Судот смета дека немањето доволно средства за решавање на станбеното прашање на работниците не може да биде оправдување за присвојување на општествени средства со кои тие работат, ниту пак да стекнуваат материјални користи или други предимства кои не се засновани врз нивниот труд и остварениот доход. Уставот и законот ги определиле изворите на средствата за решавање на станбеното прашање на работниците кои се распоредуваат од делот на доходот што е срезмерен на нивниот придонес во остварувањето на доходот.

Со оглед на изнесеното Судот утврди дека оспорената одлука не е во согласност со означените начела и одредби на Уставот на СР Македонија и дека е во спротивност со член 3 од Законот за здружениот труд.

На основа изнесеното Судот одлучи како во точката 1 на оваа одлука.

У. бр. 43/82

21 април 1983 година

Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Македонија,
Гога Николовски, с. р.

301.

Уставниот суд на Македонија, врз основа на член 433 од Уставот на Социјалистичка Република Македонија и член 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, по јавната расправа, на седницата одржана на 21 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА Одлуката бр. 02-1572/1, донесена од Работничкиот совет на Работната организација за изработка на накит „Златара“ во Крушево на седницата одржана на 19 април 1976 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во Работната организација за изработка на накит „Златара“ во Крушево на начин предвиден за објавување на самоуправни општи акти.

3. Општествениот правобранител на самоуправањето за општините Прилеп и Крушево во Прилеп поведе пред Уставниот суд на Македонија постапка за оценување уставноста и законитоста на одлуката означена во точката 1 на оваа одлука. Според наводите во предлогот, оваа одлука е противуставна и незаконита затоа што со неа е предвидено право секој работник годишно да купи еден предмет — производ на работната организација со рабат. Предлагачот смета дека со тоа се врши присвојување на општествени средства и стекнување на материјална корист од страна на работниците, што претставува привилегија за нив во однос на останатите граѓани.

4. На јавната расправа Судот утврди дека со оспорената одлука е предвидено секој работник на работната организација да има право еднаш годишно да купи еден предмет — производ на работната организација со рабат.

5. Во Оддел II став 5 и во Оддел III став 4 и 5 од Основните начела на Уставот на СР Македонија е предвидено дека спротивен му е на општествено-економскиот и на политичкиот систем, утврден во Уставот, секој облик на распределба во

вид на присвојување на општествени средства врз групно-сопственичка основа, дека никој нема право на сопственост на општествените средства за производство, ниту може по некаков правно сопственички основ да располага со општествените средства за производство и за работа и дека трудот на човекот е единствена основа за присвојување на производите на општествениот труд. Овие начела за карактерот на општествените средства и за основите на присвојувањето се содржани и во член 13 став 1, како и во член 17 став 2 од Уставот на СР Македонија. Освен тоа, според член 19 став 3 од Уставот на СР Македонија, остварениот доход на основната организација на здружениот труд претставува материјална основа за правото на работниците да одлучуваат за условите на својот труд и за распределбата на доходот и да стекнуваат личен доход, а согласно член 21 став 2 од Уставот на СР Македонија за вкупната лична и заедничка потрошувачка работниците распоредуваат дел од доходот кој е сразмерен на нивниот придонес во остварувањето на доходот што го дале со својот труд и со вложување на општествени средства како минат труд на работниците. Исто така и согласно член 3 од Законот за здружениот труд противзаконита е секоја привилегија заснована врз монополот на управување со средствата за производство и присвојувањето на резултатите од трудот.

Од изнесените уставни и законски одредби произлегува дека Уставот, гарантирајќи им го на работниците во здружениот труд правото да ги користат општествените средства, како и да управуваат и располагаат со нив, истовремено ги утврдува и рамките во кои тоа право се остварува со цел да се обезбеди заштита и развој на социјалистичките самоуправни односи. Работниците при управувањето со општествените средства и при распределбата на доходот се должни да поаѓаат од уставно-правната суштина на општествената сопственост врз средствата за производство. Работниците не можат да вршат присвојување на општествените средства за производство и работа врз основа на самото право на работа, туку присвојување можат да вршат само од остварениот доход во основната организација на здружениот труд кој претставува материјална основа на правата на работниците да одлучуваат за условите на својот труд и за распределбата на доходот, како и да стекнуваат личен доход. Затоа, секое присвојување на средствата за производство во општествена сопственост, како и присвојувањето на производите на општествениот труд кое нема основ во трудот и во остварениот доход, според мислењето на Судот, значи претворање на општествена сопственост во еден вид на групна сопственост.

Имајќи ги предвид оспорената одлука и означените уставни и законски одредби, Судот смета дека купувањето еден производ со рабат всушност претставува присвојување на општествени средства и стекнување материјална корист од страна на работниците за кое нема основ во Уставот и законот.

Наводот на учесникот во постапката дека со купувањето од страна на работниците на производ со рабат не се оштегувала работната организација бидејќи ним таквиот производ им се продавал по истата цена по која се продавал и на работните организации кои на големо ги купувале нејзините производи, намалена за работот Судот не го уважи затоа што општествениот карактер на средствата за производство не може да се гледа само од аспект на интересите на работната организација, туку и од аспект на интересите на општествената заедница во целина. Судот смета дека со таквото купување на производ работниците на оваа работна организација се привилегирани во однос на останатите граѓани затоа што кога тие би се појавиле на пазарот, производот би го купувале по повисока цена со плаќање на сите предвидени општествени обврски. Со тоа, според мис-

лењето на Судот, се повредува и уставното начело на еднаквост во правата на граѓаните, утврдено во Оддел II став 3 алинеја 9 на Основните начела и во член 204 од Уставот на СР Македонија.

Со оглед на изложеното, Судот утврди дека оспорената одлука не е во согласност со означените начела и одредби на Уставот на СР Македонија и дека е во спротивност со член 3 од Законот за здружениот труд.

На основа изнесеното Судот одлучи како во точката 1 на оваа одлука.

У. бр. 43/82

21 април 1983 година

Скопје

Претседател

на Уставниот суд на Македонија,
Гога Николовски, с. р.

302.

Уставниот суд на Македонија, врз основа на член 433 од Уставот на СР Македонија и член 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, по јавната расправа одржана на 21 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА член 31 од Правилникот за станбени односи и кредити донесен од работниците во Основната организација на здружениот труд „Високоградба“ — V градилиште во Штип во состав на Работната градежна организација „Бетон“ во Скопје, со референдум одржан на 7 мај 1981 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во Основната организација на здружениот труд „Високоградба“ — V градилиште во Штип, на начин определен за објавување на самоуправните општи акти.

3. Основниот суд на здружениот труд во Штип поведе постапка пред Уставниот суд на Македонија за оценување уставноста и законитоста на член 31 од Правилникот означен во точката 1 на оваа одлука. Според наводите во предлогот, со оспорената одредба од Правилникот е определено, „при одлучувањето за доделување на станбен кредит да се применуваат критериумите содржани во одредбите за доделување на стан на користење содржани во овој правилник без поенирање, а врз основа на слободно уверување на Комисијата и доказите на барателот за основаноста на барањето.“ Понатаму, се наведува дека тоа не е во согласност со член 127 став 1 од Законот за здружениот труд, затоа што без утврдени основи и мерила не може да се врши распределба на средствата наменети за станбена изградба.

4. Судот на јавната расправа утврди дека во означениот правилник се определени основи и мерила за доделување на користење станови во општествена сопственост. Меѓутоа, за давање станбени кредити на работниците не се определени посебни основи, туку во оспорениот член 31 од Правилникот е определено при одлучувањето за давање на такви кредити да се применуваат основите за доделување станови на користење. Меѓутоа, природата на односите кои настануваат со доделување на користење станови од една и со давање на станбени кредити од друга страна се такви што не дозволуваат пропишување на исти основи. Исто така, Судот утврди дека не се определени мерила за давање на станбени кредити туку е предвидено тоа да се врши врз основа на слободно уверување на Комисијата и на докази на барателот за основаноста на барањето. Притоа, утврдувањето на основи и мерила за давање на станбени кредити кои се дел од средствата за заедничка потрошувачка, е неотуѓиво право на работниците и тие тоа го вршат со референдум. Тоа нивно право е повредено со член 31 од Правилни-

кот за кој Судот утврди дека е во спротивност со член 127 став 1 и член 463 став 1 од Законот за здружениот труд.

Врз основа на изнесеното Судот одлучи како во точката 1 на оваа одлука.

У. бр. 21/83

21 април 1983 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Македонија,
Гога Николовски, с. р.

303.

Уставниот суд на Македонија, врз основа на член 20 од Законот за основите на постапката пред Уставниот суд на Македонија и за правното дејство на неговите одлуки, на седницата одржана на 11 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

1. СЕ УКИНУВА точката 5 на член 29 од Одлуката за регулирање на линискиот градски и приградски сообраќај, автобускиот превоз, автопревозот и превозот со запрежни возила на подрачјето на општината Струга, донесена од Собранието на општината Струга на 27 февруари 1980 година.

2. Оваа одлука ќе се објави во „Службен весник на СРМ“ и во „Службен гласник на општината Струга“.

3. Уставниот суд на Македонија, по повод поднесена претставка, со решение У. бр. 234/82 од 2 март 1983 година поведе постапка за оценување законитоста на одредбата означена во точката 1 на оваа одлука. Постапката беше поведена затоа што основано се постави прашањето за согласноста на оспорената одредба со член 48 од Законот за организација на превозот во патниот сообраќај („Службен весник на СРМ“ бр. 9/74).

4. На седницата Судот утврди дека во член 29 од означената одлука се определени условите под кои граѓанинот може да врши јавен превоз на патници и стоки со моторно возило. Во точката 5 на овој член од одлуката, оспорена во претстав-

ката, меѓу другото е предвидено моторното возило за превоз на патници да има најмалку четири врати.

5. Според член 48 од Законот за организација на превозот во патниот сообраќај, јавен превоз на патници и стока со моторни возила граѓанинот може да врши ако вршењето на таков превоз му е редовно и главно занимање, ако има возачка дозвола за моторното возило со кое ќе се врши јавен превоз, ако јавниот превоз го врши со моторно возило што е во негова сопственост, ако лично управува со моторното возило со кое ќе го врши јавниот превоз и ако моторното возило за превоз на патници има најмногу 9 седишта сметајќи го и седиштето на возачот, а моторното возило за превоз на стока да има носивост која не преминува 7 тони. Со член 65 од овој закон, општините се овластени да донесат поблиски прописи за условите и начинот на вршење на градски, приградски и автотакси превоз.

Од изложеното се гледа дека со член 48 од наведениот Закон се утврдени условите под кои граѓанинот може да врши јавен превоз на патници и стока и не е оставена можност на општината да утврдува нови или да ги поострува законските услови за стекнување на тоа право. Членот 65, пак, ја овластува општината со свој пропис поблиску да ги определи условите и начинот на вршење на превозот, а не и нови услови, за стекнување на правото за вршење јавен превоз надвор од условите пропишани со законот. Со оглед на тоа што член 29 точка 5 од означената одлука на Собранието на општината Струга предвидува нов услов за стекнување на правото за вршење јавен превоз за што тоа не е овластено, Судот оцени дека таа одредба не е во согласност со член 48 од наведениот Закон.

Врз основа на изнесеното, Судот одлучи како во точката 1 на оваа одлука.

У. бр. 234/82

11 мај 1983 година
Скопје

Претседател
на Уставниот суд на Македонија,
Гога Николовски, с. р.

ОПШТЕСТВЕНИ ДОГОВОРИ И

САМОУПРАВНИ СПОГОДБИ

205.

Врз основа на член 138 од Уставот на СР Македонија и член 579 од Законот за здружениот труд, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, Советот на Сојузот на синдикатите на Македонија, Републичката конференција на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Македонија и Собранието на Стопанската комора на Македонија склучуваат

ОПШТЕСТВЕН ДОГОВОР

ЗА ВИСИНАТА НА СРЕДСТВАТА ЗА ОДДЕЛНИ ИЗДАТОЦИ ШТО МОЖАТ ДА СЕ НАДОМЕСТУВААТ ОД ВКУПНИОТ ПРИХОД, ОДНОСНО ПРИХОДОТ

I. ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Заради остварување на целите на политиката на економска стабилизација и создавање услови за нормално работење на организациите на здружениот труд, самоуправните интересни заедници и на другите самоуправни организации и заедници, општествено-политичките организации и другите општествени организации и здруженија на граѓани влегување во сила.

(во натамошниот текст: корисници на општествени средства), со овој општествен договор Собранието на СР Македонија, Советот на Сојузот на синдикатите на Македонија, Републичката конференција на ССРМ и Собранието на Стопанската комора на Македонија (во натамошниот текст: потписници на Договорот) ги утврдуваат правците на своите активности и задачите со кои се обезбедува усогласување на самоуправното уредување на вкупните средства за одделни издатоци што можат да се надоместуваат од вкупниот приход односно приходот и тоа за: дневници за службени патувања и надоместоци за трошоците за превоз на службено патување; надоместоци за користење на сопствени автомобили за службени цели; репрезентација; реклама и пропаганда; авторски хонорари и вршење повремени или привремени работи.

Член 2

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат корисниците на општествени средства во своите самоуправни општи акти односно општите акти да ја утврдат висината на одделните издатоци утврдени во членот 1 на свој договор во рок од 30 дена од неговото

II. ПОЛИТИКА НА УСОГЛАСУВАЊЕ НА ВИСИНАТА НА ИЗДАТОЦИТЕ

Член 3

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат издатоците утврдени во член 1 на овој договор да се надоместуваат од вкупниот приход односно приходот во висина утврдена со самоуправните општи акти односно општите акти на корисникот на општествени средства под услов тие да не се поголеми од висината утврдена со квантификациите за движењето на овие издатоци во тековната година.

Квантификациите од претходниот став на предлог на Координациониот одбор ги донесуваат потписниците на Договорот.

Член 4

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат кај одделни корисници на општествени средства, а со цел создавање нормални услови за работа, растот на одделни издатоци во тековниот пресметковен период да не биде поголем од растежот на вкупниот приход, односно приходите во однос на истиот период од претходната година и тоа за:

— средства за дневници за службени патувања и надоместоци за превоз на службено патување кај корисниците на општествени средства што во рамките на својата редовна дејност извршуваат инвестициони работи надвор од своето седиште, вршат дејност на јавен сообраќај, туристичко посредување, геодетски работи, услуги на контрола на квалитетот и квантитетот на стоки, новинско-издавачка дејност или дејност на радио-телевизија за работите на информирањето;

— средства за издатоци по основ на договори за вршење на привремени или повремени работи кај корисниците на општествени средства што вршат дејност во областа на земјоделството, шумарството, градежништвото, туристичкото посредување, информатиката, хидрометеоролошки работи, работи на противградобијна заштита и геодетски работи, освен организациите на здружениот труд и другите корисници на општествени средства што се занимаваат со изнајмување и дистрибуција на филмови;

— средства за издатоци за реклами и пропаганда која се врши преку дневните весници и списанија, периодичните весници, радиото и телевизијата, соопштената за вршење на дејноста, како и реклами и пропаганда заради унапредување на странскиот туристички промет во Социјалистичка Република Македонија.

Член 5

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат корисниците на општествени средства од областа на науката, културата, информирањето, како и издавачката дејност, односно новинско-издавачката дејност на име средства за издатоци за авторски хонорари да можат да надоместуваат најмногу до висината што со одлуката за висината на тие издатоци ја утврдил органот на управување, односно соодветниот орган на корисникот на општествени средства.

Член 6

Потписниците на овој договор во рамките на своите надлежности ќе се залагаат корисниците на општествени средства што продаваат производи и вршат услуги на странскиот пазар на име средства за издатоци за дневници за службени патувања во странство, за надоместоци за трошоците за превоз на службено патување во странство и издатоци за реклама и пропаганда заради унапредување на прометот на производи и вршењето на услуги на странскиот пазар да можат да надоместуваат најмногу до висината што со одлуката за

висината на овие издатоци ја утврдил органот на управување, односно соодветниот орган на корисникот на општествени средства.

Член 7

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат корисниците на општествени средства надоместувањето на издатоците за дневници за службени патувања во странство и надоместоците на трошоците за превоз на службено патување во странство да можат да го вршат само во случаите кога одлука за службено патување во странство донел самоуправниот орган, односно соодветниот орган на корисникот на општествени средства.

Член 8

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат корисниците на општествени средства да можат да надоместуваат дневници за службени патувања, надоместоци за трошоците за превоз на службено патување, како и други издатоци сврзани со функционирањето на делегатскиот систем, а имаат карактер на репрезентација, до висината на средствата предвидени за таа намена за потребите на функционирањето на делегатскиот систем, за потребите на вршењето на инспекциски работи, за потребите на контролата во стоковниот и патничкиот сообраќај со странство, како и за потребите на другите работи на контролата утврдени со закон што ја вршат органите и организациите на општествено-политичките заедници.

Член 9

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат корисниците на општествени средства кои се во основање или ќе почнат да ја вршат дејноста заради која се основани во тековниот пресметковен период да можат на име одделни издатоци утврдени во член 1 на овој договор да извршуваат до висината што со одлука за висината на тие издатоци ја утврдил самоуправниот орган, односно органот на корисникот на општествени средства.

Член 10

Потписниците на Договорот во рамките на своите надлежности ќе се залагаат одредбите на овој договор да не се однесуваат на издатоците што се исплатуваат за потребите на народната одбрана и општествената самозаштита, заштита на имот и лица од елементарни непогоди и од атмосферски прилики, спроведувањето на заштитата на граѓаните на СРМ на привремена работа во странство, што се однесува на неопходното воспитување на децата и младината, работата на социјалните работници и обезбедувањето на задолжително следење на организираниите групи сезонски работници што привремено се вработуваат во странство, под услов овие активности да се одвиваат според програмата што ќе ја утврди републичкиот орган на управата надлежен за труд, издатоците за потребите на судските постапки, издатоците за организирање на меѓународни собири во Социјалистичка Република Македонија и за учество на меѓународни собири во согласност со преземените обврски утврдени со програмата на надлежните органи и организации и на општите здруженија на организациите на здружениот труд, издатоците за работите кои се однесуваат на изработката на единствената номенклатура за занимањата и издатоците за научно-истражувачката работа утврдена со среднорочните планови и годишните програми на корисниците на општествени средства.

Член 11

Заради следење на спроведувањето на политиката утврдена со овој договор, потписниците на Договорот формираат Координационен одбор кој го сочинуваат по еден претставник од секој потписник на Договорот.

На членовите на Координациониот одбор им се избираат и заменици.

Координациониот одбор го следи спроведувањето на овој договор, дава појаснувања за неговата примена, расправа по одделни барања на корисниците на општествени средства.

Координациониот одбор избира претседавач со мандат од една година и секогаш се избира од друг потписник на Договорот.

Координациониот одбор работи на седници кои ги свикнува претседавачот по потреба, а за својата работа донесува деловник за работа.

Седиштето на Координациониот одбор е во Стопанската комора на Македонија, а техничко-административните работи сврзани со работењето на Координациониот одбор ќе ги извршува Работната заедница на Стопанската комора на Македонија.

Член 12

За следење на извршувањето на овој договор, Координациониот одбор ќе ги користи податоците од ИО — образецот, пропишан со Правилникот за начинот на утврдувањето и искажувањето на износот до кој организациите на здружениот труд и другите корисници на општествени средства можат да располагаат со општествени средства за одделни податоци.

Организациите на здружениот труд кои во својот состав имаат основни организации на здружен труд изготвуваат и консолидиран ИО-образец, а извршувањето на одделните издатоци ќе се цени на ниво на работна организација.

Член 13

Службата на општественото книговодство на Македонија ги обработува податоците од пропишаниот образец и ги информира потписниците на Договорот преку Координациониот одбор.

Службата на општественото книговодство обработката на податоците ќе ја заврши во рок од 60 дена од пропишаните рокови за поднесување на периодичните пресметки, односно завршната сметка.

Член 14

Врз основа на добиените показатели од Службата на општественото книговодство за направените отстапувања од утврдената политика со овој договор, Координациониот одбор ги известува корисниците на општествени средства, самоуправните органи, односно органот на корисникот на општествени средства, самоуправната работничка контрола на корисникот на општествени средства и предлага мерки за остварување на договорената политика во самоуправното уредување на движењето на издатоците утврдени со овој договор.

За успешно остварување на утврдената политика со овој договор, Координациониот одбор соработува со органите на потписниците на Договорот, органите на општествено-политичките заедници, самоуправните органи, односно органите на корисниците на општествени средства и општествениот правобранител на самоуправувањето.

Член 15

Овој договор се смета дека е склучен откако во истоветен текст ќе го усвојат и потпишат сите потписници.

III. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 16

Изменувањето и дополнувањето на овој договор се врши на начин и според постапката на неговото склучување.

Предлог за изменување и дополнување на овој договор може да покрене секој потписник на Договорот.

Постапката за изменување и дополнување ја спроведува Координациониот одбор.

Член 17

Овој договор влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година.

Потписници:

За Собранието на СРМ,
Александар Андоновски, с. р.

За Републичката конференција
на ССРМ,
Илија Бошков, с. р.

За Сојузот на СМ,
д-р Синиша Спасов, с. р.

За Стопанската комора
на Македонија,
м-р Томислав Атанасовски, с. р.

206.

Врз основа на член 3 од Општествениот договор за вкупните средства за одделни издатоци што можат да се надоместуваат од вкупниот приход, односно приходот, Собранието на СР Македонија, Советот на Сојузот на синдикатите на Македонија, Републичката конференција на ССРМ и Собранието на Стопанската комора на Македонија ги донесуваат следниве

КВАНТИФИКАЦИИ

**ЗА ДВИЖЕЊЕТО НА ОДДЕЛНИТЕ ИЗДАТОЦИ
ШТО СЕ НАДОМЕСТУВААТ ОД ВКУПНИОТ
ПРИХОД ОДНОСНО ПРИХОДОТ ВО 1983
ГОДИНА**

Член 1

Со овие квантификации се определува можната динамика на движењето на одделните издатоци што можат да се надоместуваат од вкупниот приход односно приходот во 1983 година.

Член 2

Издатоците за дневници за службени патувања, надоместоците на трошоците за службени патувања, надоместоците за користење на сопствено патничко возило за службени цели, репрезентација, реклама и пропаганда, авторски хонорари и вршењето на повремено или привремено работи во 1983 година ќе се извршуваат во висина утврдена со самоуправните општи акти, односно општите акти на корисниците на општествени средства, под услов тие да не се поголеми од висината што се добива кога на вкупниот приход од тековниот пресметковен период се применат следните стапки во промили (‰):

Ред. бр.	Шифра на деј. на којис. на опште-ствени средства	Днев. и патни трош. за службени патувања	Издатоци за:					Вршење на повремени или привремени работи
			Користење на соп. ав-томобили за служб. цели	Репрезен-тација	Реклама и пропаганда	Авторски хонорари		
1	2	3	4	5	6	7	8	
Стопанство								
1.	0101	0,5241	0,0023	0,0807	0,0745	0,0512	0,0527	
2.	0102	1,7104	—	0,1005	0,0870	—	0,1260	
3.	0106	2,6992	—	0,2205	0,0025	—	—	
4.	0107	0,4754	0,0048	0,0188	0,1674	0,0106	0,1124	
5.	0108	1,0186	0,0091	0,0982	0,1527	0,0096	0,0604	
6.	0109	0,3005	—	0,0311	0,0270	—	0,1828	
7.	0110	2,3656	0,0032	0,2070	0,6562	0,0660	0,0622	
8.	0111	2,4574	0,0201	0,3395	0,3709	0,1000	0,1627	
9.	0112	1,9839	0,1498	0,2529	0,3875	0,0444	0,4336	
10.	0113	3,6580	0,0541	0,2633	0,3839	0,1250	0,0802	
11.	0114	5,7976	0,0007	0,4463	0,5172	0,0062	0,1202	
12.	0115	2,8716	0,1062	0,2728	0,4507	0,0347	0,1539	
13.	0117	7,4365	0,2738	0,2537	0,2584	0,0416	0,0792	
14.	0113	1,2044	0,0154	0,1278	0,2154	0,0056	0,0872	
15.	0119	3,2127	0,4430	0,2630	2,7189	0,0111	0,0589	
16.	0120	1,6177	—	0,2391	0,2875	—	0,0589	
17.	0121	1,4537	0,0730	0,1292	0,3444	0,1075	0,0376	
18.	0122	2,7463	0,0123	0,4663	0,1584	—	0,0919	
19.	0123	2,9751	0,0481	0,2726	1,9960	0,0099	0,1855	
20.	0124	1,0875	0,1431	0,1592	0,1731	—	0,0452	
21.	0125	1,8641	0,1412	0,2750	0,6620	0,0098	0,0656	
22.	0126	3,2650	0,5112	0,2773	1,2755	0,0071	0,0894	
23.	0127	1,7653	0,0580	0,0931	0,0931	—	0,0395	
24.	0128	3,4676	0,4412	0,3806	0,3869	0,0070	0,0988	
25.	0129	1,8123	—	0,1716	0,0869	—	—	
26.	0130	1,0015	0,0843	0,1026	0,4174	0,0023	0,3989	
27.	0131	1,4195	0,0366	0,1806	0,0128	—	0,3267	
28.	0132	0,3862	—	0,0355	0,0110	—	—	
29.	0133	0,4133	0,0112	0,0844	0,0821	—	0,2282	
30.	0134	1,7231	0,0137	0,3433	0,2032	0,6733	0,6224	
31.	0139	6,2409	0,1909	0,4272	0,6181	—	0,0636	
32.	0201	1,0791	0,0381	0,2004	0,1318	0,0521	4,7706	
33.	0202	1,2182	0,0833	0,1354	0,1332	0,0145	0,6767	
34.	0203	2,3824	0,0180	0,5374	1,1317	0,0129	—	
35.	0300	4,5149	0,0331	0,3370	0,1549	0,0568	10,0829	
36.	0400	1,3451	0,0210	0,6279	0,1221	0,0008	3,1800	
37.	0501	1,2415	0,0016	0,1316	0,0865	0,0100	0,2181	
38.	0502	2,3757	0,0136	0,1919	0,1241	0,0305	0,4092	
39.	0503	4,3242	0,2161	0,4460	0,3091	0,0535	1,3537	
40.	0601	3,2208	—	0,0448	0,5235	0,0123	0,1822	
41.	0604	22,5074	—	0,4850	1,0149	0,1641	0,3955	
42.	0605	28,2347	0,0399	0,2629	0,1603	0,0083	0,2311	
43.	0606	7,1150	—	0,0673	0,0149	—	0,0006	
44.	0609	3,6780	—	0,1373	0,0248	0,0150	0,1949	
45.	0701	0,7691	0,0494	0,1367	0,1445	0,0093	0,2962	
46.	0702	1,0534	0,0673	0,1643	0,2147	0,0175	0,1275	
47.	0703	0,9304	0,0169	0,1683	0,0343	—	0,0253	
48.	0801	1,7025	0,0105	0,1509	0,2364	0,4766	0,7897	
49.	0802	2,3658	—	0,5782	1,7344	—	—	
50.	0901	2,1822	0,1186	0,2595	0,1632	0,0730	0,3074	
51.	0902	2,8620	—	0,3275	0,0517	—	0,9448	
52.	1001	1,6614	—	0,3385	0,0136	—	0,0933	
53.	1002	0,9487	0,0341	0,9230	0,0683	—	3,4273	
54.	1003	1,6663	0,0041	0,1780	0,2423	0,0174	0,3583	
55.	1102	2,7222	0,0123	0,3456	12,3086	—	—	
56.	1103	1,3748	0,221	0,2824	0,2225	0,0485	0,1587	
57.	1104	6,3575	0,1238	0,2530	0,3245	0,9349	0,8194	
58.	1105	17,4768	6,0162	0,6712	0,2152	0,8727	4,9629	
59.	1106	18,0588	0,1568	0,8137	0,9509	7,0686	2,4313	
60.	1109	11,3415	0,0751	0,7637	4,0300	1,3415	0,3606	
Нестопанство								
61.	1106	12,3513	—	0,3333	0,1621	4,2972	0,4864	
62.	1109	21,1333	—	1,0660	—	384,8666	3,5667	
63.	1201	2,4007	0,0687	0,1280	0,0601	3,0081	1,3657	
64.	1202	22,1125	1,0017	1,1709	0,3000	11,4642	2,5571	

	2	3	4	5	6	7	8
65.	1203	9,8915	0,3354	0,4466	0,6867	23,9644	4,0151
66.	1204	7,1217	1,4868	1,0956	—	0,2782	2,3043
67.	1301	1,5242	0,0402	0,0925	0,0268	0,0357	0,3978
68.	1302	2,2105	0,0766	0,2199	0,1589	0,0601	0,5159
69.	1401	0,0639	0,0048	0,0042	—	0,0253	—
70.	1402	0,8641	0,0732	0,1589	0,0317	0,0019	—
71.	1403	2,5310	0,1761	0,9948	0,0233	—	—
72.	1404	—	—	—	—	—	—

Член 3

Овие квантификации ќе се применуваат за утврдување на висината на одделните издатоци кои се надоместуваат од вкупниот приход, односно приходот според периодичните пресметки и завршната сметка за 1983 година, а ќе се објават во „Службен весник на Социјалистичка Република Македонија“.

За Собранието на СРМ,
Александар Андоновски, с. р.

За Републичката конференција
на ССРМ,

Илија Бошков, с. р.

За Сојузот на СМ,
д-р Синиша Спасов, с. р.

За Стопанската комора
на Македонија,
м-р Томислав Атанасовски, с. р.

207.

Врз основа на член 154 став 3 од Законот за водите („Службен весник на СРМ“ бр. 6/81), Собранието на Републичката самоуправни интересна заедница за водостопанство донесе

Ред. бр.	Вид на намените	Планирани здруж. средства			Вкупно 1983/85	
		%	1983	1984		1985
1.	За заштита од штетните дејствија на водите:					
	а) За одржување на заштитни водостопански објекти за одбрана од поплави	7	5,30	5,77	6,24	17,41
	б) За заштита од ерозија и уредување на порои	10	7,58	8,24	9,05	24,87
	в) За регулација на реки	12	9,10	9,88	10,87	29,85
2.	За учество во одбрана од поплави за време на поплави	6	4,55	4,94	5,43	14,92
3.	За учество во изградбата на објекти за заштита на водите од загадување	10	7,58	8,24	9,05	24,87
4.	За изработка на студиска и друга документација за развој на водостопанството	10	7,58	8,24	9,05	24,87
5.	За учество во изградба на брани за мали акумулации и мали хидромелиоративни системи во неразвиените — ридско-планински и погранични подрачја	35	26,53	28,84	31,70	87,07
6.	За учество во изградбата на водоводи во селски населени места	4	3,03	3,30	3,62	9,95
7.	За непредвидени работи и стални резерви	2	1,52	1,65	1,82	4,99
8.	За останали трошоци на РСМЗ	4	3,03	3,30	3,62	9,95
ВКУПНО:		100	75,80	82,40	90,55	248,75

IV

Корисници на средствата од оваа програма можат да бидат: самоуправни интересни заедници, организациите на здружен труд и други организации и заедници.

V

Средствата од оваа програма ќе се реализираат според техничката документација и пресметковната вредност на работите кои ќе се извршат, а ќе се користат према следните услови:

1. Средствата предвидени за заштита од штетните дејствија на водите со учество на корисниците во финансирањето и тоа:

- во подрачјата на недоволно развиените општини најмалку 10%
- во подрачјата на останатите општини најмалку 30%

ПРОГРАМА

ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ЗДРУЖЕНИТЕ СРЕДСТВА ОД ПРИДОНЕСИТЕ ВО ВОДОСТОПАНСТВОТО ЗА НАМЕНИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС ВО ОБЛАСТА НА ВОДОСТОПАНСТВОТО ЗА ПЕРИОДОТ ОД 1983 ДО 1985 ГОДИНА

I

Со оваа програма се утврдуваат здружените средства од придонесите за водостопанството за финансирање на намените од поширок интерес во областа на водостопанството, распределбата по намени и начинот и условите на користење за периодот од 1983 до 1985 година.

II

Здружените средства за финансирање на намените од поширок интерес во областа на водостопанството за периодот 1983/1985 година се утврдуваат во износ од 248,75 мил. динари.

III

Средствата утврдени во точката II од оваа програма се предвидуваат да бидат распоредени за следните намени и тоа:

Во мил. дин.

2. Средствата предвидени за одбрана од поплави за време на поплавите се интервентни и се користат без учество.

За овие намени, здружените средства ќе се користат само за работи кои се од поширок интерес, а за објектите од локално значење, само во колку се тие приоритетни, а за нивното извршување, Општинските СИЗ за водостопанство неможат да обезбедат доволно средства.

3. Средствата за изградба на објекти за заштита на водите од загадување, ќе се даваат на корисниците за учество и тоа:

- во подрачјата на недоволно развиените општини најповеќе до: 30%
- во подрачјата на останатите општини најповеќе до: 20%

4. Средствата наменети за изработка на студиска и друга документација за развој на водостопанството се користат без обврска на учество. Со овие средства ќе се изработи следното:

— Продолжување на работите на катастарот за постојните високопланински природни езера во СР Македонија.

— Дополнување на изработените катастри за природните извори, бунари и објекти за водоснабдување со нови податоци.

— Изработка на програми за развој на водостопанството во неразвиените ридско-планинските и пограничните подрачја.

— Подготвки за започнување со истражните работи за утврдување на расположливите подземни води, нивниот квантитет, распространетост и квалитет.

Средствата за овие намени можат да се користат и за изработка на студиска документација за повеќе наменски водостопански објекти.

5. Средствата наменети за учество во изградбата на брани за мали акумулации и мали хидромелиоративни системи во неразвиените ридско-планинските и пограничните реони, ќе се користат според Програмата за позабрзан развој на овие подрачја и тоа:

- за учество во изградбата на брани за мали акумулации до 30%
- за изградба на мали хидромелиоративни системи за наводнување со учество на корисникот најмалку 20%

6. Средствата предвидени за учество во изградбата на водоводи во селските населени места се користат според Програмата за подобрување на санитарно-хигиенската и епидемиолошката состојба во Републиката за периодот 1981/85 година.

7. Средствата кои се планираат како стална резерва и за непредвидени работи, предвидени се врз основа на одредбите од член 21 од Спогодбата за здружување и член 17 од Статутот на Републиката СИЗ за водостопанство, како и за извршување на обврските на Републиката кои произлегуваат од договорите на нашата земја со соседните земји во областа на водостопанството.

8. Средствата за останали трошокови се предвидени за обезбедување на нормалното материјално и финансиско работење на Републиката СИЗ за водостопанство.

VI

Средствата кои се предвидени за намените со оваа програма се даваат на користење без обврска на враќање.

VII

Реализацијата на оваа програма за периодот од 1983/85 година ќе се врши преку Годишните програми само за работи од поширок интерес во областа на водостопанството кои ќе ги донесува Собранието на Републиката самоуправни интересна заедница за водостопанство.

VIII

Оваа програма влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“.

Бр. 01-68/1
16 март 1983 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Републиката
СИЗ за водостопанство,
Душко Стоевски, с. р.

ОПШТИ АКТИ НА САМОУПРАВНИТЕ ИНТЕРЕСНИ ЗАЕДНИЦИ

ЗАЕДНИЦА ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА — ДЕБАР

208.

Врз основа на член 83 од Законот за социјална заштита („Службен весник на СРМ“ бр. 9/78) и член 23 од Статутот на Општинската самоуправни интересна заедница за социјална заштита — Дебар, Собранието на Општинската самоуправни интересна заедница за социјална заштита — Дебар, на седницата одржана на 2 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ПРОДОЛЖУВАЊЕ ВАЖНОСТА НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ СТАПКИТЕ НА ПРИДОНЕСИТЕ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЗА 1982 ГОДИНА И ВО 1983 ГОДИНА

Член 1

Се продолжува важноста на Одлуката за утврдување стапките на придонесите за социјална заштита за 1982 година и во 1983 година.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, ќе се објави во „Службен весник на СРМ“, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година“.

Бр. 03-48/1
2 март 1983 година
Дебар

Претседател,
Мухамед Равмановски, с. р.

ЗАЕДНИЦА НА ЗДРАВСТВОТО И ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ — СТРУМИЦА

209.

Врз основа на член 205 точка 6 од Статутот на Општинската заедница на здравството и здравственото осигурување — Струмица, Собранието на Општинската заедница на здравството и здравственото осигурување — Струмица, на заедничка седница на Соборот на делегатите на земјоделците-корисници на услуги и Соборот на делегатите на работниците од организациите на здружен труд во здравството — даватели на услугите, на седницата одржана на 8 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА УТВРДУВАЊЕ СТАПКИТЕ НА ПРИДОНЕСОТ ОД КАТАСТАРСКИОТ ПРИХОД И ПАУШАЛНИОТ ПРИДОНЕС ПО ДОМАКИНСТВО ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА ЗЕМЈОДЕЛЦИТЕ ЗА 1983 ГОДИНА

I

Стапките на придонесот за здравствено осигурување на земјоделците за 1983 година се определуваат и тоа:

- а) од катастарскиот приход, во висина од 15%;
- б) паушал по домаќинство на лица кои немаат сопствена земја, а се занимаваат со земјоделство и лица кои немаат земја под закуп, а се здравствено осигурени како земјоделци, во висина од 1.200,00 дин.

Придонесот од точката „а“ се распоредува:

— за придонесот за задолжителни видови ќе се пресметува по стапка од 12⁰/₁₀ на катастарскиот приход;

— за останатите права од здравственото осигурување на катастарскиот приход, по стапка од 3⁰/₁₀;

Придонесот од точка „б“ од паушал по домаќинство на лица кои немаат сопствена земја, односно кои земаат земја под закуп, се распоредува:

— за задолжителни видови ќе се пресметува по 960,00 дин.;

— за останатите права на здравственото осигурување (над задолжителни видови) ќе се пресметува по 240,00 динари.

II

Придонесите ќе се пресметуваат и наплатуваат од обврзниците на начин одреден со Законот за придонеси и даноци на граѓаните како и другите акти донесени од страна на Собранието на Заедницата.

III

Со влегувањето во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за висината на стапките на придонесите за здравственото осигурување на земјоделците за 1983 година, бр. 02-834/1 („Службен весник на СРМ“ бр. 8/83).

IV

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година и истата ќе се објави во „Службен весник на СРМ“.

Бр. 02-279/1
8 април 1983 година
Струмица

Претседател,
Герѓи Гидалов, с. р.

ЗАЕДНИЦА ЗА ОПШТЕСТВЕНА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА — СТРУМИЦА

210.

Врз основа на член 55 од Законот за општествена заштита на децата („Службен весник на СРМ“ бр. 6/81) и член 102 од Статутот на Општинската самоуправни интересна заедница за општествена заштита на децата — Струмица, Собранието на Општинската самоуправни интересна заедница за општествена заштита на децата — Струмица, на седницата одржана на 7 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА УТВРДУВАЊЕ СТАПКАТА НА ПРИДОНЕСОТ ЗА ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА СРЕДСТВА ЗА ОПШТЕСТВЕНА ЗАШТИТА НА ДЕЦАТА ЗА 1983 ГОДИНА

Член 1

Со оваа одлука се утврдуваат стапките на придонесот од личен доход од работен однос, од личен доход од земјоделска дејност, од личен доход од самостојно вршење на стопанска и нестопанска дејност, по кои ќе се обезбедуваат средства за задоволување на личните и заеднички потреби и интереси во областа на општествената заштита на децата при Општинската самоуправни интересна заедница за општествена заштита на децата — Струмица, во 1983 година.

Член 2

Стапките на придонесите по кои ќе се обезбедуваат приходите на Општинската самоуправни интересна заедница за општествена заштита на децата — Струмица, за 1983 година се утврдуваат во следните износи:

— придонес на бруто личен доход од работен однос — 1,95⁰/₁₀,

— придонес од личен доход (катастарски доход) на земјоделците — 0,50⁰/₁₀,

— придонес од личен доход од самостојно вршење на нестопанска дејност — 0,54⁰/₁₀,

— придонес од личен доход од самостојно вршење на стопанска дејност — 0,54⁰/₁₀.

Член 3

Оваа одлука влегува во сила со денот на нејзиното донесување, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година и ќе се објави во „Службен весник на СРМ“.

Бр. 02-87/1
7 април 1983 година
Струмица

Претседател,
Анастасија Семенковска, с. р.

ЗАЕДНИЦА НА ВОСПИТАНИЕТО И ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУЧНИТЕ ДЕЈНОСТИ — КУМАНОВО

211.

Врз основа на член 13 од Законот за самоуправни заедници на воспитанието и образованието („Службен весник на СРМ“ бр. 9/78), член 42 точка 4 од Статутот на ОСИЗ на воспитанието и образованието и научните дејности — Куманово и точка 84 став 6 од Резолуцијата за политиката на остварувањето на Општествениот план на Социјалистичка Република Македонија од 1981 година до 1985 година („Службен весник на СРМ“ бр. 49/82), Собранието на ОСИЗ на воспитанието и образованието и научните дејности — Куманово, на седницата одржана на 23 февруари 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ СТАПКИ НА ПРИДОНЕСИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ДЕЈНОСТА НА ОСНОВНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ И ДРУГИТЕ КОРИСНИЦИ НА СРЕДСТВА ЗА 1983 ГОДИНА, ШТО ГИ УПЛАТУВААТ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ОД ОСНОВНОТО И СРЕДНОТО НАСОЧЕНО ОБРАЗОВАНИЕ ОД ОПШТИНАТА КУМАНОВО

Член 1

Организациите на здружен труд од основното и средното насочено образование од општината Куманово ќе уплатуваат придонес од личен доход од работен однос по стапка од 2,5⁰/₁₀ за 1983 година за финансирање на дејноста на основното образование и другите корисници на средства на ОСИЗ на образованието — Куманово.

Член 2

Одлуката влегува во сила од денот на донесувањето.

Бр. 09-56/V
23 февруари 1983 година
Куманово

Претседател,
Кирил Саревски, с. р.

ЗАЕДНИЦА НА КУЛТУРАТА — КУМАНОВО

212.

Согласно член 14 точка 5 од Законот за самоуправни интересни заедници на културата („Службен весник на СРМ“ бр. 5/74) и член 37 точка 5 од Статутот на Општинската самоуправни интересна заедница на културата, Собранието на Заедницата, по предлог на Извршниот одбор, на седницата одржана на 1 март 1983 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ВИСИНАТА НА СТАПКАТА НА ПРИДОНЕСОТ ОД ЛИЧЕН ДОХОД ОД РАБОТЕН ОДНОС ЗА ДЕЈНОСТА ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ, ШТО ЌЕ СЕ ПЛАЌА ЗА КУЛТУРАТА ЗА 1983 ГОДИНА

Член 1

Дејноста основно образование во општината Куманово, во 1983 година ќе плаќа придонес од личен доход од работен однос за културата во Куманово по стапка од 0,35⁰/₁₀.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година.

Бр. 08-41
3 март 1983 година
Куманово

Претседател,
инж. Јовица Станковски, с. р.

**ЗАЕДНИЦА НА ФИЗИЧКАТА КУЛТУРА —
КУМАНОВО**

213.

Врз основа на член 34 од Законот за физичката култура и самоуправните интересни заедници на физичката култура („Службен весник на СРМ“ бр. 5/74) и член 47 точка 4 и 5 од Статутот на Општинската самоуправна интересна заедница на физичката култура — Куманово, Собранието на Општинската СИЗ на физичката култура, на предлог на Извршниот одбор на Собранието, на седницата одржана на 2 март 1983 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА ВИСИНА НА СТАПКА НА ПРИДОНЕС ОД
ЛИЧЕН ДОХОД ОД РАБОТЕН ОДНОС ЗА ДЕЛ-
НОСТА ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ ШТО ЌЕ СЕ
ПЛАЌА ЗА ФИЗИЧКАТА КУЛТУРА ЗА 1983
ГОДИНА**

Член 1

Дејноста основно образование во општината Куманово во 1983 година ќе плаќа придонес од личен доход од работен однос за физичка култура во Куманово по стапка од 0,075%.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година.

Бр. 08-32
3 март 1983 година
Куманово

Претседател,
Горѓи Цветковски, с. р.

**ЗАЕДНИЦА ЗА ОПШТЕСТВЕНА ЗАШТИТА НА
ДЕЦАТА — КУМАНОВО**

214.

Согласно член 60 точка 4 и член 67 од Законот за самоуправните интересни заедници („Службен весник на СРМ“ бр. 5/74) и член 34 точка 19 и 102 став 2 од Статутот на Општинската СИЗ за општествена заштита на децата, Собранието на Општинската заедница, на седницата одржана на 24 февруари 1983 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА ВИСИНАТА НА СТАПКАТА НА ПРИДОНЕС
ОД ЛИЧЕН ДОХОД ОД РАБОТЕН ОДНОС ЗА
ДЕЛНОСТА ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ ШТО ЌЕ
СЕ ПЛАЌА ЗА ОПШТЕСТВЕНА ЗАШТИТА НА
ДЕЦАТА ЗА 1983 ГОДИНА**

Член 1

Дејноста основно образование во општината Куманово во 1983 година ќе плаќа придонес од личен доход од работен однос за општествена заштита на децата, по стапка од 0,85%.

Член 2

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се применува од 1 јануари 1983 година.

Бр. 08-259
2 март 1983 година
Куманово

Претседател,
Димо Младеновски, с. р.

ЗАЕДНИЦА НА КУЛТУРАТА — ТЕТОВО

215.

Врз основа на член 25 од Статутот на Самоуправната интересна заедница на културата, Собранието на Самоуправната интересна заедница на културата, на седницата одржана на 5 мај 1983 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА НАМАЛУВАЊЕ СТАПКИТЕ НА ПРИДОНЕ-
СИТЕ НА ОСИЗ НА КУЛТУРАТА — ТЕТОВО**

Член 1

Со оваа одлука се намалуваат стапките на придонесите од доходот во стопанството и личниот доход од работен однос од нестопанство од кои се обезбедуваат средства за ОСИЗ на културата и за здружување средства во Републичката заедница на културата — Скопје.

Член 2

Стапките на придонесите кои ќе се плаќаат на ОСИЗ на културата и за здружување средства во Републичката заедница на културата Скопје ќе изнесуваат:

1. придонесот од доходот во стопанството од 0,460 се намалува на 0,435, од кои 0,100 за ОСИЗ и 0,335 за Републичката заедница на културата;

2. придонесот од личен доход од работен однос од нестопанството по стапка од 0,30, од кои за ОСИЗ на културата 0,10 и Републичката заедница на културата 0,20, со исклучок на РО од основното и средното насочено образование кои ќе наплатуваат по стапка од 0,15;

3. придонес од личен доход од земјоделска дејност, по стапка од 0,30 и

4. придонес од личен доход од самостојно вршење на стопанска дејност, по стапка од 0,50.

Член 3

Вкупниот износ на средствата што ОСИЗ на културата ги здружува во Републичката заедница на културата и месечниот износ на средства ќе се утврдат со посебен договор.

Член 4

Пресметувањето и уплатувањето на здружените средства ќе го врши Службата на општественото книговодство.

Член 5

Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, ќе се применува од 1. IV. 1983 година, а за основното и средното насочено образование од 1 јануари 1983 година.

Бр. 08-107/5
26 април 1983 година
Тетово

Претседател,
д-р Невзат Хавзиу, с. р.

**ЗАЕДНИЦА НА ЗДРАВСТВОТО И ЗДРАВСТВЕ-
НОТО ОСИГУРУВАЊИ — КАВАДАРЦИ**

216.

Врз основа на член 18 став 3 од Законот за самоуправните интересни заедници на здравството и здравственото осигурување („Службен весник на СРМ“ бр. 5/74), член 23 точка 21 од Самоуправната спогодба за основање на Општинската заедница на здравството и здравственото осигурување — Кавадарци и член 90 став 1 и 2 од Статутот на Заедницата, Собранието на Општинската заедница на здравството и здравственото осигурување — Кавадарци, на заедничка седница на сите собори, одржана на 27 април 1983 година, донесе

О Д Л У К А

СОДРЖИНА

Страна

ЗА ВИСИНАТА НА НАДОМЕСТОКОТ НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ЗАКОП И ПОСМРТНА ПОМОШ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА — РАБОТНИЦИ НА ОПШТИНСКАТА ЗАЕДНИЦА НА ЗДРАВСТВОТО И ЗДРАВСТВЕНОТО ОСИГУРУВАЊЕ — КАВАДАРЦИ ЗА 1983 ГОДИНА

Член 1

Со оваа одлука се утврдува висината на надоместокот, условите за стекнување и начинот на остварување на правото на трошоците за закоп и посмртна помош во случај на смрт на осигурено лице на Заедницата на здравството и здравствени уру

Член 2

Надоместокот на трошоците за закоп се утврдува во следните износи:

1. во случај на смрт на осигурено лице до една година возраст — 1.415 динари;
2. во случај на смрт на осигурено лице од 1 до 7 годишна возраст — 2.245 динари;
3. во случај на смрт на осигурено лице од 7 до 14 годишна возраст — 3.100 динари;
4. во случај на смрт на осигурено лице на возраст над 14 години — 3.945 динари.

Член 3

Во случај осигуреното лице да умре во странство, за време на привремениот престој во странство, надоместокот од член 1 на оваа одлука се определува и исплатува во висина на стварните трошоци за закоп во таа земја.

Член 4

Надоместокот на трошоците за закоп се исплатува на лицата кои ќе го извршат закопот на осигуреното лице врз основа на изводот од матичната книга на умрените, потврда за извршениот закоп и здравствената легитимација на умреното осигурено лице.

Во случај осигуреното лице да умре во странство, покрај доказите од претходниот став се поднесува и потврда од дипломатско-конзуларното претставништво на нашата земја во странство дека закопот е извршен во странство.

Член 5

Во случај на смрт на осигуреникот, на членовите на семејството им припаѓа посмртна помош во висина на просечен едномесечен износ од основот на надоместокот на личниот доход од претходната година односно едномесечна последна пензија.

Посмртната помош се исплаќа на членот на семејството кој го издржувал осигуреникот до неговата смрт.

Член 6

Барањето за исплата на надоместокот на трошоците за закоп и посмртна помош стасува на денот на смртта на осигуреното лице.

Член 7

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на СРМ“, а ќе се применува од 1. V. 1983 година.

Член 8

Оваа одлука ја заменува претходната одлука.

Бр. 0201-320/5
27 април 1983 година
Кавадарци

Претседател,
Костадин Манчев, с. р.

266. Закон за предучилишно и основно воспитание и образование — — — — — 337
267. Закон за дополнување на Законот за обезбедување постојани средства на фондот на Федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономните покраини во периодот од 1981 до 1985 година — — — — — 362
268. Одлука за образување Одбор за прослава на 40-годишнината од Првото заседание на АСНОМ — — — — — 362
269. Одлука за давање согласност на Програмата за користење на здружените средства за намени од поширок интерес во областа на водостопанството за периодот од 1983 до 1985 година — — — — — 363
270. Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за личните доходи и другите примања на делегатите и на функционерите што ги избира и именува Собранието на Социјалистичка Република Македонија — — — — — 363
271. Одлука за давање согласност на Финансискиот план на Републичкиот фонд кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта за 1983 година — — — — — 364
272. Одлука за одобрување на Завршната сметка на Републичкиот фонд за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените краишта за 1982 година — — — — — 364
273. Одлука за разрешување и именување претставници на општествената заедница во Советот на Педагошката академија во Битола — — — — — 365
274. Одлука за разрешување и именување претставници на општествената заедница во Советот на Педагошката академија во Штип — — — — — 365
275. Одлука за разрешување и именување претставници во општествената заедница во Советот на Заводот за рехабилитација на деца и младици во Скопје — — — — — 365
276. Одлука за именување членови на конкурсните комисии за избор на работни органи на високообразовни организации — — — — — 365
277. Одлука за разрешување и именување претставници на општествената заедница во Работната заедница на Центарот за професионална рехабилитација на младици со оштетен слух — Скопје — — — — — 366
278. Одлука за разрешување и именување претставник на општествената заедница во Советот на РО Биолошки факултет — Скопје — — — — — 366
279. Одлука за именување членови на Конкурсната комисија за избор на директор на ООЗТ Институт за проучување на почвите — — — — — 367
280. Одлука за именување членови на Конкурсната комисија за именување директор на Етнолошкиот музеј на Македонија — — — — — 367
281. Одлука за именување претставници на општествената заедница во Советот на ООЗТ Архитектонски факултет во Скопје — — — — — 367
282. Одлука за разрешување и именување претставници на општествената заедница во Собирот на работните луѓе на Вишата земјоделска школа во Битола — — — — — 367
283. Одлука за разрешување и именување член на Одборот за доделување на наградата „Мито Хаџивасилев-Јасмин“ — — — — — 368

284.	у з п ување а О луката за разрешување и именување на претседател и членови на Одборот за доделување на наградата „11 Октомври“ —				
285.	Одлука за разрешување и именување претставници на општествената заедница во Соборот на работните луѓе на Географскиот факултет во Скопје —	368	205.	Општествен договор за висината на средствата за одделни издатоци што можат да се надоместуваат од вкупниот приход, односно приходот — — — — —	375
286.	Одлука за разрешување и именување претставник на општествената заедница во Советот на Факултетот за музичка уметност во Скопје — — — — —	368	206.	Квантификации за движењето на одделните издатоци што се надоместуваат од вкупниот приход односно приходот во 1983 година — — — — —	377
287.	Одлука за разрешување и именување претставници на општествената заедница во Советот на Специјалниот завод „Демир Капија“ — — — — —	368	207.	Програма за користење на здружените средства од придонесите во водостопанството за намени од поширок интерес во областа на водостопанството за периодот од 1983 до 1985 година — — — — —	379
288.	Одлука за разрешување и именување претставник на општествената заедница во Советот на Заводот за рехабилитација на деца со оштетен слух „Кочо Рацин“ во Битола — — — — —	369	Општи акти на самоуправните интересни заедници		
289.	Одлука за разрешување и именување претставник на општествената заедница во Советот на Домот за доенчиња и мали деца — Битола — — — — —	369	ДЕБАР		
290.	Одлука за именување членови на Конкурзната комисија за именување индивидуален работоводен орган на Специјалната Болница за белодробна туберкулоза „Јасеново“, с. Јасеново — Титов Велес — — — — —	369	208.	Одлука за продолжување важноста на Одлуката за утврдување стапките на придонесите за социјална заштита за 1982 година и во 1983 година — — —	380
291.	Одлука за именување членови на Конкурзната комисија за именување директор на Новинско-издавачката работна организација Службен весник на СРМ	369	СТРУМИЦА		
292.	Одлука за разрешување и именување претставник на општествената заедница во Советот на Вишата школа за социјални работници во Скопје — — —	370	209.	Одлука за утврдување стапките на придонесот од катастарскиот приход и паушалниот придонес по домаќинство за здравствено осигурување на земјоделците за 1983 година — — — — —	380
293.	Одлука за давање согласност на Самоуправната спогодба за здружување на основните организации на здружениот труд во Работна организација Македонски народен театар со о. суп. о. со основни организации на здружениот труд — Скопје — — — — —	370	210.	Одлука за утврдување стапката на придонесот за обезбедување на средства за општествена заштита на децата за 1983 година — — — — —	381
294.	Автентично толкување на член 61 став 2 од Законот за избор на органите на управување и на другите органи во организациите на здружениот труд —	370	КУМАНОВО		
295.	Автентично толкување на член 98 од Законот за работните односи — — —	371	211.	Одлука за определување стапки на придонеси за финансирање на дејноста на основното воспитување и образование и другите корисници на средства за 1983 година, што ги уплатуваат организациите на здружен труд од основното и средното насочено образование од општината Куманово — — — — —	381
296.	Одлука за усвојување на Општествениот договор за вкупните средства за одделни издатоци што можат да се надоместуваат од вкупниот приход односно приходот — — — — —	371	212.	Одлука за висината на стапката на придонесот од личен доход од работен однос за дејноста основно образование, што ќе се плаќа за културата за 1983 година — — — — —	381
297.	Одлука за потврдување на Финансискиот план на Народната банка на Македонија за 1983 година — — — — —	371	213.	Одлука за висина на стапка на придонес од личен доход од работен однос за дејноста основно образование што ќе се плаќа за физичката култура за 1983 година — — — — —	382
298.	Одлука за потврдување на Завршната сметка на Народната банка на Македонија за 1982 година — — — — —	372	214.	Одлука за висината на стапката на придонес од личен доход од работен однос за дејноста основно образование што ќе се плаќа за општествена заштита на децата за 1983 година — — — — —	382
299.	Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 24/83 од 20 април 1983 година	372	ТЕТОВО		
300.	Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 43/82 од 21 април 1983 година	372	215.	Одлука за намалување стапките на придонесите на ОСИЗ на културата — Тетово — — — — —	382
301.	Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 43/82 од 21 април 1983 година	372	КАВАДАРЦИ		
302.	Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 21/83 од 21 април 1983 година	373	216.	Одлука за висината на надоместокот на трошоците за закоп и посмртна помош на осигурените лица — работници во Општинската заедница на здравството и здравственото осигурување — Кавадарци за 1983 година — — — — —	383
303.	Одлука на Уставниот суд на Македонија, У. бр. 234/82 од 11 мај 1983 година	374			